ОТГОВОРНИ ДНЕС. СИГУРНИ ЗА УТРЕ.

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ
ЗА ПРИХОДИТЕ

Г О Д И Ш Е Н О Т Ч Е Т

ЗА ДЕЙНОСТТА НА

НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ

ЗА **2019 г.**

София 2020 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. МИСИЯ, ВИЗИЯ, СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА НАП 6
2. АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРИХОДИТЕ, АДМИНИСТРИРАНИ ОТ НАП ПРЕЗ 2019 ГОДИНА 8
3. КЛЮЧОВИ РЕЗУЛТАТИ ПО ОСНОВНИ НАПРАВЛЕНИЯ НА ДЕЙНОСТТА 25
3.1. Обслужване на клиенти 25
3.2. Предоставяне на услуги чрез Информационен център 29
3.3. Данъчно-осигурителен контрол 32
3.4. Фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск 44
3.5. Управление на риска от неспазване на данъчното и осигурителното законодателство 47
3.6. Събиране на просрочени публични вземания 49
3.7. Държавни вземания 52
3.8. Спогодби за избягване на двойното данъчно облагане 57
3.9. Допълнително задължително пенсионно осигуряване 60
3.10. Функциониране на система Интрастат 61
3.11. Данъчно-осигурителна методология и практика 62
3.12. Административно сътрудничество с държавите-членки на ЕС 64
4. РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБЩО ОРГАНИЗАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ 67
4.1. Информационни системи и моделиране на бизнес процеси 67
4.2. Управление на човешките ресурси 70
4.3. Бюджет и финанси 73
4.4. Обществени поръчки, правно обслужване, достъп до обществена информация 74
4.5. Стратегическо планиране и управление на промяната 75
4.6. Анализи и прогнози 76
4.7. Координация на проекти и международни дейности 76
4.8. Вътрешни и външни комуникации 79
4.9. Инспекторат на НАП 80
4.10. Вътрешен одит 84
4.11. Сигурност 84
4.12. Логистика 86
5. ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАП ЗА 2019 ГОДИНА 88

Използвани съкращения:

АВ	Агенция по вписванията
АДГ	Активирани държавни гаранции
АМ	Агенция „Митници”
АПВ	Акт за прихващане/възстановяване
АУАН	Акт за установяване на административно нарушение
БАБХ	Българска агенция по безопасност на храните
БВП	Брутен вътрешен продукт
БДС	Български държавен стандарт
БЧК	Български червен кръст
ВАС	Върховен административен съд
ВОД	Вътреобщностна доставка
ВОП	Вътреобщностно придобиване
ВФП	Временни финансови помощи
ГД	Главна дирекция
ГДБОП	Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“
ГДД	Годишна данъчна декларация
ГДО	Големи данъкоплатци и осигурители
ГРАО	Гражданска регистрация и административно обслужване
ДА	Държавна агенция
ДАМТН	Държавна агенция за метрологичен и технически надзор
ДАНС	Държавна агенция „Национална сигурност”
ДДС	Данък върху добавената стойност
ДДФЛ	Данък върху доходите на физическите лица
ДЗПО	Допълнително задължително пенсионно осигуряване
ДОМ	Данъчно-осигурителна методология
ДОП	Данъчно-осигурителна практика
ДОО	Държавно обществено осигуряване
ДОПК	Данъчно-осигурителен процесуален кодекс
ДКХ	Държавна комисия по хазарта
ДУЗ/ДРП	Допълнително установени задължения/разкрити приходи
ДФЕР	Държавен фонд "Енергийни ресурси"
ДФЗ	Държавен фонд земеделие
ДФРР	Държавен фонд за реконструкция и развитие
ДЧ	Държава-членка
ЕКАФП	Електронен касов апарат с фискална памет
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСФП	Електронна система с фискална памет
ЗАДС	Закон за акцизите и данъчните складове
ЗДДС	Закон за данък върху добавената стойност
ЗДДФЛ	Закон за данъците върху доходите на физическите лица

ЗДОИ	Закон за достъп до обществена информация
ЗЗКИ	Закон за защита на класифицираната информация
ЗЗО	Закон за здравното осигуряване
ЗКПО	Закон за корпоративното подоходно облагане
ЗКСД	Закон за кредитиране на студенти и докторанти
ЗЛ	Задължено лице
ЗНАП	Закон за НАП
ЗОВ	Задължителни осигурителни вноски
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗОПДНПИ	Закон за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество
ЗУНК	Закона за уреждане на необслужваните кредити
ИА ГИТ	Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“
ИС	Информационна система
ИЦ	Информационен център
ИНСП	Инспекторат
ИСМБП	Информационни системи и моделиране на бизнес процеси
ИПК	Инвестиционна програма за климата
ИТК	Информационни телефонни кампании
ЙОТА	IOTA - Вътрешноевропейска организация на данъчните администрации
КАО	Комплексно административно обслужване
КПМД	Координация на проекти и международни дейности
КД	Корпоративен данък
КС	Конституционен съд
КСО	Кодекс за социално осигуряване
КЗП	Комисия за защита на потребителите
МВР	Министерство на вътрешните работи
МДТ	Местни данъци и такси
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МПО	Местен план за обучение
МФ	Министерство на финансите
НАП	Национална агенция за приходите
НДЕФ	Национален доверителен Еко фонд
НДК	Невъзстановен данъчен кредит
НСЗ	Национална служба по зърното
НБПП	Национално бюро за правна помощ
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
НОИ	Национален осигурителен институт
НКО	Национален комитет за обучение
НП	Наказателно постановление
НПО	Национален план за обучение
НСИ	Национален статистически институт
ОГП	Оперативен годишен план

ОИСР	Организация за икономическо сътрудничество и развитие
ОПАК	Оперативна програма “Административен капацитет”
ОПДУ	Оперативна програма “Добро управление”
ОДОП	Обжалване и данъчно-осигурителна практика
ОЗ	Осигурително законодателство
ПАМЗО	Принудителна административна мярка „Запечатване на обект“
ПНСРС	План за национални съвещания и работни срещи
ПИК	Персонален идентификационен код
ПОД	Пенсионноосигурително дружество
ППЗДДС	Правилник за прилагане на Закона за данък върху добавената стойност
ППЗЗКИ	Правилник за прилагане на Закона за защита на класифицираната информация
ППВ	Проверка за прихващане/възстановяване
ППФ	Професионален пенсионен фонд
ПФИС	Превенция на финансовата и информационна система
РА	Ревизионен акт
РОС	Разследване на особени случаи
СВФР	Стоки с висок фискален риск
СУСИ	Система за управление на сигурността на информацията
СДО	Средни данъкоплатци и осигурители
СИДДО	Спогодби за избягване на двойното данъчно облагане
СУП	Софтуер за управление на приходите
ТД	Териториална дирекция
УИС	Управленска информационна система
УС	Управителен съвет
УЦ	Учебен център
УПФ	Универсален пенсионен фонд
УчПФ	Учителски пенсионен фонд
ФЛ	Физическо лице
ФГВРС	Фонд „Гарантиране вземанията на работници и служители”
ФК	Фискален контрол
ФУ	Фискални устройства
ФУВАС	Фискални устройства, вградени в автомати на самообслужване
ЦБ	Централен бюджет
ЦЗВ	Централно звено за връзка
ЦУ	Централно управление
ЧДВ	Частни държавни вземания
ЧЛ	Чуждестранни лица
ЮЛ	Юридическо лице

1. МИСИЯ, ВИЗИЯ, СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА НАП

Националната агенция за приходите е специализиран държавен орган към министъра на финансите за установяване, обезпечаване и събиране на публични вземания и определени със закон частни държавни вземания.

Националната агенция за приходите е юридическо лице на бюджетна издръжка, със седалище гр. София.

Националната агенция за приходите има шест териториални дирекции, които администрират републиканските данъци и задължителните осигурителни вноски.

М И С И Я:

Националната агенция за приходите администрира плащането на данъците и осигурителните вноски, като насърчава доброволното спазване на задълженията и изисква от всеки дължимото по закон

В И З И Я:

Модерна и ефективна приходна администрация в услуга на обществото

Националната агенция за приходите се стреми към високо обществено доверие, изгражда и поддържа организационна култура на основата на следните принципи:

- **Законност, равнопоставеност и справедливост**
- **Отговорност, честност, прозрачност**
- **Ефективност, ефикасност, достъпност, надеждност**

При прилагането на закона и правилата Националната агенция за приходите спазва високи стандарти на поведение и фундаментални ценности, като:

- **Качествено обслужване**
- **Честност и доверие**
- **Мотивация и развитие на човешкия потенциал**
- **Екипно начало и корпоративен дух**

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ НА НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ, ЗАЛОЖЕНИ В СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАН НА НАП ЗА ПЕРИОДА 2016 – 2020 ГОДИНА:

1. **Подпомагане на доброволното спазване на задълженията**
2. **Ефективно прилагане на данъчно-осигурителното законодателство и борба с измамите**
3. **Организационно усъвършенстване на НАП и развитие на човешкия капитал**

ПРИОРИТЕТИ НА НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ ЗА 2019 ГОДИНА:

1. Качествено обслужване и улесняване на клиентите при спазване на законовите задължения

2. Развитие на контролната дейност и противодействие на данъчните и осигурителните измами

3. Ефективно и ефикасно събиране на просрочени задължения

4. Развитие на системата за управление на риска от неспазване на данъчното и осигурително законодателство

5. Организационно усъвършенстване и развитие на човешкия капитал на НАП

2. АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРИХОДИТЕ, АДМИНИСТРИРАНИ ОТ НАП ПРЕЗ 2019 ГОДИНА

Приходите, събрани от НАП към 31.12.2019 г., са в размер на 23 870,1 млн. лв., което е увеличение с 2 847,0 млн. лв. (13,5%) спрямо предходната година. В сравнение с 2018 година е отчетено увеличение на приходите за ЦБ в размер на 1 792,1 млн. лв. (15,3%), а приходите от задължителни осигурителни вноски нарастват с 1 054,9 млн. лева (11,4%).

Изпълнението на приходите за 2019 година, разпределението на годишния план по месеци и изпълнението по месеци през предходната година са представени на следващата графика:

Графика № 1: Изпълнение на приходите

(млн. лева)

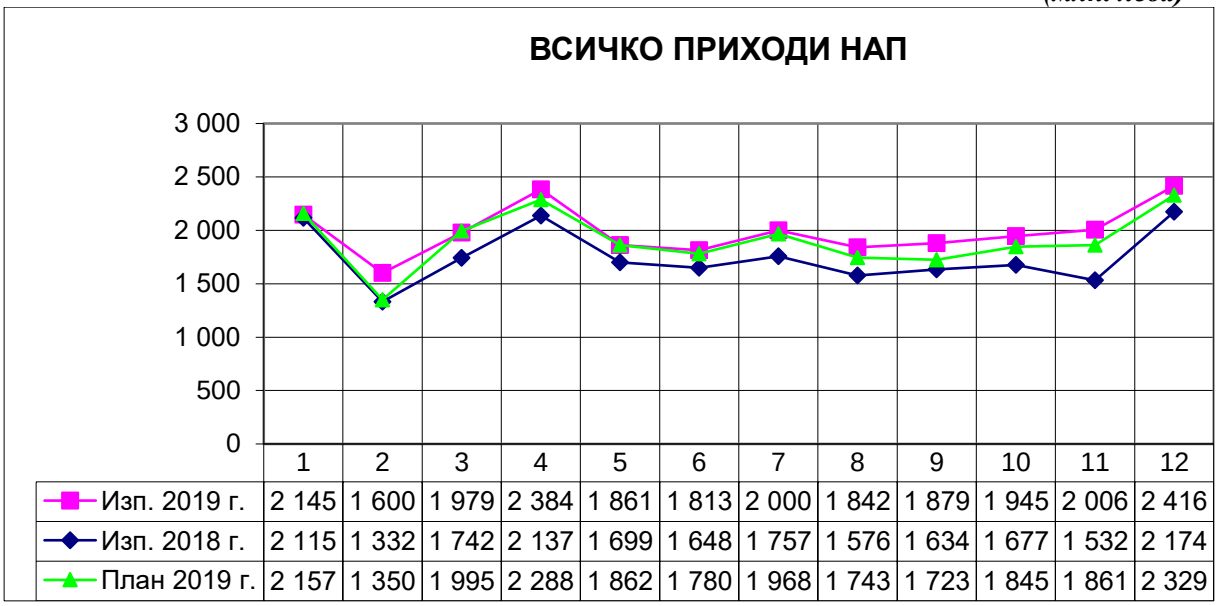

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Изп. 2019 г.	2 145	1 600	1 979	2 384	1 861	1 813	2 000	1 842	1 879	1 945	2 006	2 416
Изп. 2018 г.	2 115	1 332	1 742	2 137	1 699	1 648	1 757	1 576	1 634	1 677	1 532	2 174
План 2019 г.	2 157	1 350	1 995	2 288	1 862	1 780	1 968	1 743	1 723	1 845	1 861	2 329

Таблица № 1: Изпълнение на приходите по териториални дирекции

Всичко приходи 31.12.2019 г.	План *(млн. лева)*	Изпълнение *(млн. лева)*	*(%)*
ТД Бургас	1 087,1	1 055,1	97,1
ТД Варна	2 116,5	2 226,9	105,2
ТД Велико Търново	1 206,3	1 255,6	104,1
ТД Пловдив	2 791,8	2 841,4	101,8
ТД София	8 020,6	8 305,4	103,6
ТД ГДО	8 019,9	8 185,7	102,1
НАП	**23 242,2**	**23 870,1**	**102,7**

I. Приходи за централния бюджет, администрирани от НАП (сметка 7301)

Приходите за централния бюджет, събрани през 2019 г., са 13 538,0 млн. лв., което е увеличение с 1 792,1 млн. лв. (15,3%) спрямо предходната година. Годишният план е изпълнен на 103,5%. Ръст през 2019 г. се наблюдава при всички данъчни приходи с изключение на данъка върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни юридически лица, като най-голямо е увеличението на приходите от ДДС

(21,9%) – 1 202,6 млн. лв. и от корпоративен данък (КД) (10,6%) – 247,5 млн. лева. Намалението при данъка върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни юридически лица е (14,4%) – 12,6 млн. лева. Изпълнението на неданъчните приходи е 123,5 млн. лв. (96,2%), като спрямо предходната година се отчита ръст от 3,3 млн. лева (2,7%).

Таблица № 2: Приходи за централен бюджет

П Р И Х О Д И	О т ч е т 31.12.2018 г.	П л а н	Приходи към 31.12.2019		изп. на плана 2019 г. (с неуточнени приходи)	Ръст/ спад 2019/2018 (с неуточнени приходи)	
	с неуточнени приходи	2019 г.	с неуточнени приходи	без неуточнени приходи			
	(млн. лв.)	*(млн. лв.)*	*(млн. лв.)*	*(млн. лв.)*	*(%)*	*(млн. лв.)*	*(%)*
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Д А Н Ъ Ч Н И П Р И Х О Д И	**11 347,0**	**12 955,6**	**13 087,5**	**13 414,7**	**101,0%**	**1 740,5**	**15,3%**
Данък върху доходите на физически лица	3 234,9	3 481,0	3 525,6	3 613,8	101,3%	290,7	9,0%
Корпоративен данък	2 345,7	2 576,2	2 593,2	2 658,0	100,7%	247,5	10,6%
Данък в/у дивидентите и ликвид. дялове на местни и чуждестр. лица и доходите на ЧЛ	87,1	99,7	74,5	76,4	74,7%	-12,6	-14,5%
Данък добавена стойност	5 500,2	6 600,0	6 702,9	6 870,4	101,6%	1 202,7	21,9%
Други данъци	179,1	198,7	191,3	196,1	96,3%	12,2	6,8%
II. НЕДАНЪЧНИ ПРИХОДИ АДМИНИСТРИРАНИ ОТ НАП	**120,2**	**128,3**	**123,5**	**123,3**	**96,3%**	**3,3**	**2,7%**
III. НЕУТОЧНЕНИ ПРИХОДИ	**278,7**	**0,0**	**327,0**	**0,0**		**48,3**	**17,3%**
В С И Ч К О: /I+II+III/	**11 745,9**	**13 083,9**	**13 538,0**	**13 538,0**	**103,5%**	**1 792,1**	**15,3%**

<u>Забележка:</u> *Данъците по ЗКПО, различни от корпоративния данък (вкл. и от данък в/ у застрахователните премии), са включени в „Други данъци”.*

Графика № 2: Структура на приходите за ЦБ

Изпълнението на приходите за централния бюджет за 2019 г., разпределението на годишния план по месеци и изпълнението по месеци през предходната година са представени на следващата графика:

Графика № 3:

(млн. лева)

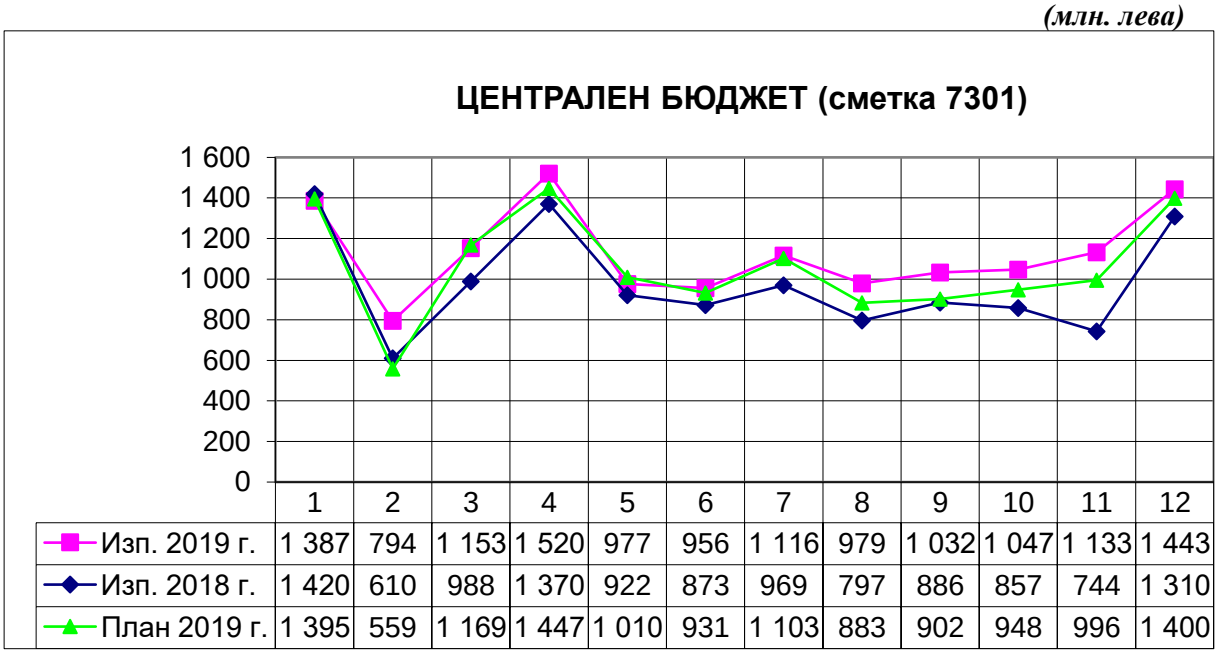

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Изп. 2019 г.	1 387	794	1 153	1 520	977	956	1 116	979	1 032	1 047	1 133	1 443
Изп. 2018 г.	1 420	610	988	1 370	922	873	969	797	886	857	744	1 310
План 2019 г.	1 395	559	1 169	1 447	1 010	931	1 103	883	902	948	996	1 400

I. 1. Корпоративен данък

Приходите от корпоративен данък към 31.12.2019 г. са в размер на 2 593,2 млн. лв. и представляват 100,7% изпълнение на плана за годината. Постъпленията бележат ръст с 247,5 млн. лева (10,6%) спрямо 2018 година. През отчетния период приходите от корпоративен данък формират 19,2% от общите приходи по централния бюджет.

Приходите от корпоративен данък се формират от:

- Декларираната и платена от данъчно задължените лица разлика за внасяне по годишни данъчни декларации по чл. 92 от ЗКПО;
- Авансовите вноски (месечни и тримесечни) от данъчно задължените лица, които са декларирали данъчна печалба за предходната финансова година;
- Възстановените суми за надвнесен корпоративен данък, деклариран в годишни данъчни декларации по чл. 92 от ЗКПО;
- Вноски по ревизионни актове;
- Вноски по просрочени задължения по корпоративен данък за минали години.

Основно влияние върху приходите от корпоративен данък оказват отчетените финансови резултати през 2018 г. на задължените по ЗКПО лица. Приходите от корпоративен данък към 31.12.2019 г. са в пряка зависимост от следните показатели:

- Декларираната облагаема печалба за финансовата 2018 г. е 23 455,8 млн. лв., което е увеличение с 655,6 млн. лв. (2,9%) спрямо финансовата 2017 година.
- Декларираната загуба за финансовата 2018 г. е 5 202,3 млн. лв. и е със 7,7 млн. лв. (0,1%) повече от тази за финансовата 2017 година.
- Общият размер на декларираната разлика за внасяне по годишни данъчни декларации за финансовата 2018 г. е 876,8 млн. лв. или увеличение от 18,6 млн. лв. (2,2%) в сравнение с предходната година.
- Надвнесеният корпоративен данък е 117,7 млн. лв. или с 1,0 млн. лева (0,9%) повече.
- Декларираните авансови вноски в подадените годишни данъчни декларации по чл. 92 от ЗКПО, както и подадени декларации по чл. 88 от ЗКПО за промени на авансовите вноски и по чл. 87а, ал. 2 и 3 от ЗКПО за първоначално деклариране на тримесечни авансови вноски.

Разпределението на авансовите вноски през 2019 година е представено в следващата таблица:

Таблица № 3: Разпределение на авансовите вноски през 2019 г.

(млн. лева)

	м.01	м.02	м.03	м.04	м.05	м.06	м.07	м.08	м.09	м.10	м.11	м.12	2019
месечни	70,0	70,0	70,0	70,0	70,8	70,0	71,8	72,4	75,6	87,6	116,2	613,0	**1 457,3**
тримесечни			62,9			64,6			203,7				**338,0**

В сравнение с 2018 г. е отчетен ръст в общия размер на месечните авансови вноски със 178,1 млн. лв.(13,9%), а в тримесечните авансови вноски нарастването е общо с 27,1 млн. лева (8,7%).

Таблица № 4: Данни от подадените към 31.12.2019 г. годишни данъчни декларации по чл. 92 от ЗКПО за финансовата 2018 г., съпоставени с тези за финансовата 2017 г.

ГДД чл. 92 от ЗКПО	2017 г.	2018 г.	2018/ 2017	
31.12.2019 г.	*(млн. лева)*	*(млн. лева)*	*(%)*	*(млн. лева)*
Общо приходи	335 989,6	360 460,0	7,3	24 470,3
Общо разходи	314 804,8	338 424,5	7,5	23 619,7
Финансов резултат				
положителен	26 783,9	28 332,6	5,8	1 548,7
отрицателен	6 597,9	7 095,0	7,5	497,1
Счетоводна печалба	27 821,7	29 270,3	5,2	1 448,6
Данъчна печалба	22 800,2	23 455,8	2,9	655,6
Данъчна загуба	5 194,6	5 202,3	0,1	7,7
Полагащ се КД	2 280,0	2 345,6	2,9	65,6
Разлика за внасяне	858,2	876,8	2,2	18,6
Надвнесен данък	116,7	117,7	0,9	1,0
Брой декларации	**337 748**	**350 992**	**3,9**	**13 244**

В следващите таблици е представено разпределението на декларираната печалба и декларираната загуба по отрасли за финансова 2018 г. и финансова 2017 година.

Таблица № 5: Декларирана печалба по отрасли

ОТРАСЪЛ	2017 г.	2018 г.	Изменение 2018/ 2017	
	(млн. лева)	*(млн. лева)*	*(%)*	*(млн. лева)*
A Селско, горско и рибно стопанство	869,2	880,3	1,3	11,1
B Добивна промишленост	598,9	555,9	-7,2	-43,0
C Преработваща промишленост	5 024,8	4 781,7	-4,8	-243,1
D Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	797,5	1 018,7	27,7	221,2
E Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	190,5	230,9	21,2	40,4
F Строителство	1 258,7	1 557,2	23,7	298,5
G Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	4 978,8	5 101,0	2,5	122,2
H Транспорт, складиране и пощи	1 266,4	1 403,5	10,8	137,1
I Хотелиерство и ресторантьорство	491,5	512,6	4,3	21,1
J Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	1 175,7	1 667,2	41,8	491,5
K Финансови и застрахователни дейности	2 617,2	2 011,5	-23,1	-605,7
L Операции с недвижими имоти	1 058,7	1 012,5	-4,4	-46,2

M Професионални дейности и научни изследвания	1 446,7	1 592,6	10,1	145,9
N Административни и спомагателни дейности	443,8	469,3	5,7	25,5
P Образование	41,3	56,6	37,0	15,3
Q Хуманно здравеопазване и социална работа	326,8	383,2	17,3	56,4
R Култура, спорт и развлечения	88,4	89,0	0,7	0,6
S Други дейности	105,6	131,6	24,6	26,0
Не е посочена икономическа дейност	20,0	0,5	-97,5	-19,5
ОБЩО	**22 800,5**	**23 455,8**	**2,9**	**655,6**

Най-голям ръст на декларираната данъчна печалба в абсолютна сума има в отраслите: J - Създаване и разпространение на информация; далекосъобщения (491,5 млн. лв.), F - Строителство (298,5 млн. лв.), и D - Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива (221,2 млн. лв.); M - Професионални дейности и научни изследвания (145,9 млн. лв.); H - Транспорт, складиране и пощи (137,1 млн. лв.); G - Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети (122,2 млн. лева). Най-голям спад в абсолютна сума се отчита в отрасъл К - Финансови и застрахователни дейности (- 605,7 млн. лв.) и C - Преработваща промишленост (-243,1 млн. лева).

Таблица № 6: Декларирана загуба по отрасли

ОТРАСЪЛ	2017 г.	2018 г.	Изменение 2018/ 2017	
	(млн. лева)	*(млн. лева)*	*(%)*	*(млн. лева)*
A Селско, горско и рибно стопанство	122,8	147,6	20,2	24,8
B Добивна промишленост	100,7	91,2	-9,4	-9,5
C Преработваща промишленост	506,9	925,3	82,5	418,4
D Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	177,9	285,5	60,5	107,6
E Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	14,5	37,0	155,2	22,5
F Строителство	399,3	480,2	20,3	80,9
G Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	729,1	718,7	-1,4	-10,4
H Транспорт, складиране и пощи	284,7	234,4	-17,7	-50,3
I Хотелиерство и ресторантьорство	199,1	241,5	21,3	42,4
J Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	385,0	196,0	-49,1	-189,0
K Финансови и застрахователни дейности	443,7	447,9	0,9	4,2
L Операции с недвижими имоти	904,5	719,1	-20,5	-185,4
M Професионални дейности и научни изследвания	347,7	288,6	-17,0	-59,1
N Административни и спомагателни дейности	310,9	161,5	-48,1	-149,4
P Образование	17,0	32,5	91,2	15,5
Q Хуманно здравеопазване и социална работа	101,0	82,1	-18,7	-18,9
R Култура, спорт и развлечения	80,6	72,2	-10,4	-8,4
S Други дейности	39,3	40,9	4,1	1,6
Не е посочена икономическа дейност	30,0	0,1	-99,7	-29,9
ОБЩО	**5 194,6**	**5 202,3**	**0,1**	**7,7**

Най-голям ръст на деклариранатa данъчна загуба в абсолютна сума е отчетен в отрасъл С - Преработваща промишленост (418,4 млн. лева). Най-голямо намаление в абсолютна сума има в отраслите: J - Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения (-189,0 млн. лв.), L - Операции с недвижими имоти (-185,4 млн. лв.), N - Административни и спомагателни дейности (-149,4 млн. лева).

Графика № 4: Изпълнение на приходите от корпоративен данък

(млн. лева)

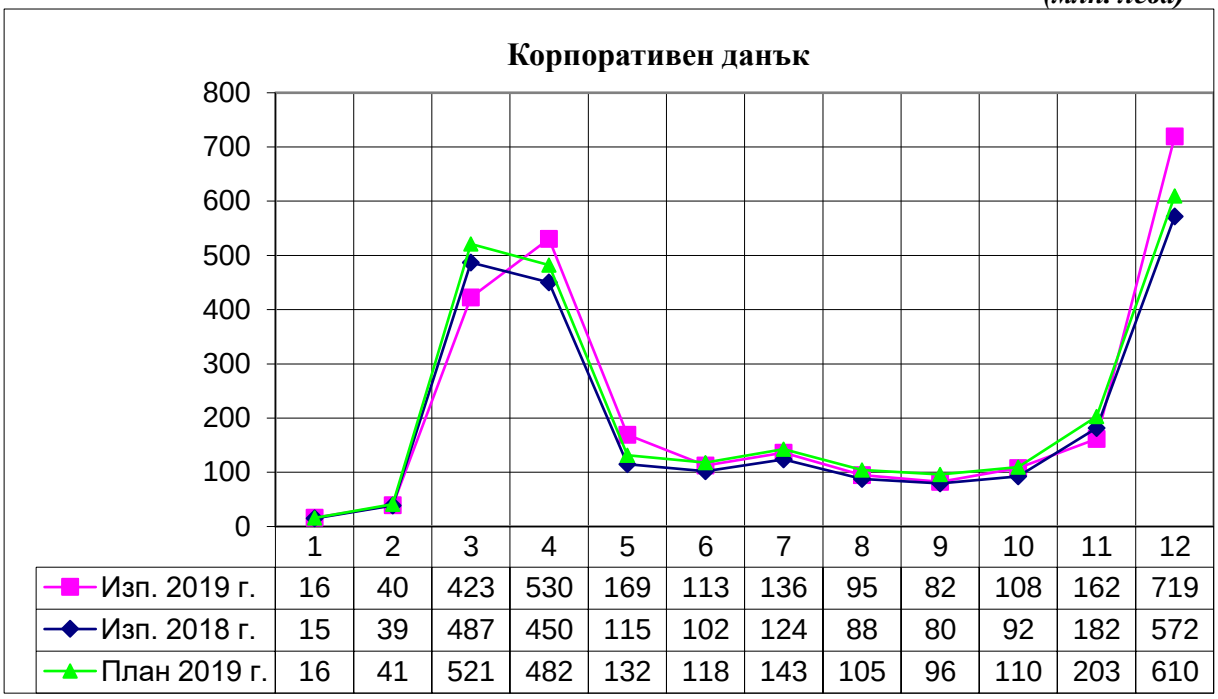

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Изп. 2019 г.	16	40	423	530	169	113	136	95	82	108	162	719
Изп. 2018 г.	15	39	487	450	115	102	124	88	80	92	182	572
План 2019 г.	16	41	521	482	132	118	143	105	96	110	203	610

I.2. Данък върху доходите на физическите лица (ДДФЛ)

Приходите от ДДФЛ към 31.12.2019 г. са 3 525,6 млн. лв. или с 290,7 млн. лв. (9,0%) повече в сравнение с отчета за 2018 година. Годишният план за данък върху доходите на физически лица е изпълнен на 101,3%.

Ръст на приходите през анализирания период в сравнение с тези от предходната година се наблюдава при данък върху доходите от трудови правоотношения, от свободни професии и извънтрудови правоотношения. При останалите доходи на физически лица, включително данъка върху приходите от лихви по депозитни сметки на граждани, се наблюдава намаление спрямо предходната година.

Приходите от данък върху доходите на физически лица се формират от:

- данък върху доходите по трудови правоотношения;
- авансови вноски от данък върху доходите на физически лица по извънтрудови правоотношения;
- изравнителни вноски по годишни данъчни декларации;
- възстановени суми за надвнесен данък по годишни данъчни декларации;
- внесен данък по ревизионни актове и за минали години;
- окончателен данък на физически лица по чл. 37 и чл. 38 от ЗДДФЛ;
- данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически лица;

- окончателен данък върху приходите от лихви по депозити на граждани.

Факторите, които оказват влияние върху приходите от данъци върху доходите на физически лица са:

- ръст на средната работна заплата (СРЗ);
- намаление нивото на безработица в страната;
- резултатите по годишни данъчни декларации за предходната година на физическите лица (данък за внасяне, надвнесен данък и декларирани авансови вноски за текущата година);
- лихвите по депозитни сметки на граждани.

Данък върху дохода на физическите лица от трудови правоотношения

Към 31.12.2019 г. от ДДФЛ от трудови правоотношения са постъпили 2 823,4 млн. лв., което е с 275,8 млн. лв. или 10,8% повече в сравнение със събраните през предходната година.

Таблица № 7: Структура на приходите от ДДФЛ от трудови правоотношения според вида на плащанията

Вид плащане	31.12.2018 г.	31.12.2019 г.	Изменение	Изменение
	(млн. лева)	*(млн. лева)*	*(%)*	*(млн. лева)*
Плащане по декларация	2 488,2	2 758,8	10,9	270,6
Плащане по РА	4,7	3,8	-19,1	-0,9
Плащане на лихви за ДДФЛ	6,8	8,3	22,1	1,5
Плащане на ДДФЛ за минали години	49,8	54,3	9,0	4,5
Възстановен и прихванат данък	1,9	1,8	-5,3	-0,1
Общо ДДФЛ	**2 547,6**	**2 823,4**	**10,8**	**275,8**

С най-висок относителен дял са приходите от данък върху доходите по трудови правоотношения, плащани по декларация (97,7%), като същите бележат ръст от 10,9% спрямо тези през предходната година.

Най-големите платци на данък върху дохода на физическите лица от трудови правоотношения са регистрирани в ТД ГДО и ТД София и са от следните икономически дейности:

- Създаване и разпространение на информационни творчески продукти; далекосъобщения
- Финансови институции
- Производство и разпространение на електрическа и топлинна енергия
- Добивна и преработваща промишленост
- Транспорт, комуникации и съобщения

Анализът показва ръст в приходите от ДДФЛ от трудови правоотношения при почти всички големи платци.

Данък върху дохода на физическите лица от извънтрудови правоотношения (ЕТ, свободни професии, граждански договори, годишен и авансов данък и др.)

Постъпленията през 2019 г. от извънтрудови правоотношения са в размер на 373,6 млн. лева. При съпоставяне с тези през 2018 г. е отчетено увеличение с 25,8 млн. лв. (7,4%), което се дължи на ръст на данъка върху доходите от свободни професии и извънтрудови правоотношения (11,4%), докато при този от еднолични търговци има спад от 3,5%. Основно влияние върху тези приходи оказват резултатите по годишните данъчни декларации по чл. 50 от ЗДДФЛ (дължим данък за довнасяне или надвнесен данък) и дължимите авансови вноски.

Постъпленията по ГДД към 31.12.2019 г. са в размер на 197,7 млн. лв. и са повече с 14,3 млн. лв. (7,8%) спрямо тези за миналата година. Авансовите вноски през 2019 година са 66,2 млн. лв. и са повече с 3,8 млн. лв. от тези през 2018 година.

Таблица № 8: Структура на приходите от ДДФЛ от извънтрудови правоотношения

Вид плащане	31.12.2018 г.	31.12.2019 г.	Изменение	
	(млн. лева)	*(млн. лева)*	*(%)*	*(млн. лева)*
Плащане по декларация	183,4	197,7	7,8	14,3
Плащане на авансови вноски	62,4	66,2	6,1	3,8
Плащане по РА	6,1	6,5	6,6	0,4
Плащане на лихви за ДДФЛ	7,7	7,5	-2,6	-0,2
Плащане за минали години	102,3	109,5	7,0	7,2
Възстановен и прихванат данък	14,1	13,8	-2,1	-0,3
Общо:	**347,7**	**373,6**	**7,4**	**25,8**

Основен дял в общите приходи от ДДФЛ от извънтрудови правоотношения имат постъпленията по годишни данъчни декларации по чл. 50 от ЗДДФЛ – 52,9%. Авансовите вноски са 17,7% от приходите за ДДФЛ по извънтрудови правоотношения.

Окончателен данък на физически лица по чл. 37 и чл. 38 от ЗДДФЛ и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически и юридически лица

Този данък през 2019 година формира 9,1% от всички приходи от данъци върху доходите на физически лица. Постъпленията към 31.12.2019 г. са в размер на 322,4 млн. лв. и в сравнение с тези през 2018 г. намаляват със 6,5 млн. лв. или 2,0%. Този спад се дължи изцяло на по-малко внесен данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически лица.

Приходите от тези данъци са в пряка зависимост от състоянието на икономиката и осъществяващите се процеси по покупко-продажба на фирмена собственост в страната.

Окончателен данък върху приходите от лихви по депозити на граждани

Данъкът върху лихвите по депозитни сметки на граждани формира 0,2% от общите приходи от данъци върху доходите на физически лица през 2019 година. Постъпленията по този данък са 6,2 млн. лв. и са с 4,4 млн. лв. (41,5%) по-малко от същите през предходната година. Внесени са от 22 търговски банки, лицензирани в България и от 2 клона на чужди банки. Основната причина за спада са ниските лихви, които се изплащат по сметки на гражданите. При почти всички търговски банки се наблюдава намаление на декларирания и внесен данък върху лихвите по сметки на граждани, независимо от запазената ставка за облагане от 8%.

Графика № 5: Изпълнението на приходите за ДДФЛ през 2019 г., разпределението на годишния план по месеци и изпълнението по месеци през предходната година

(млн. лева)

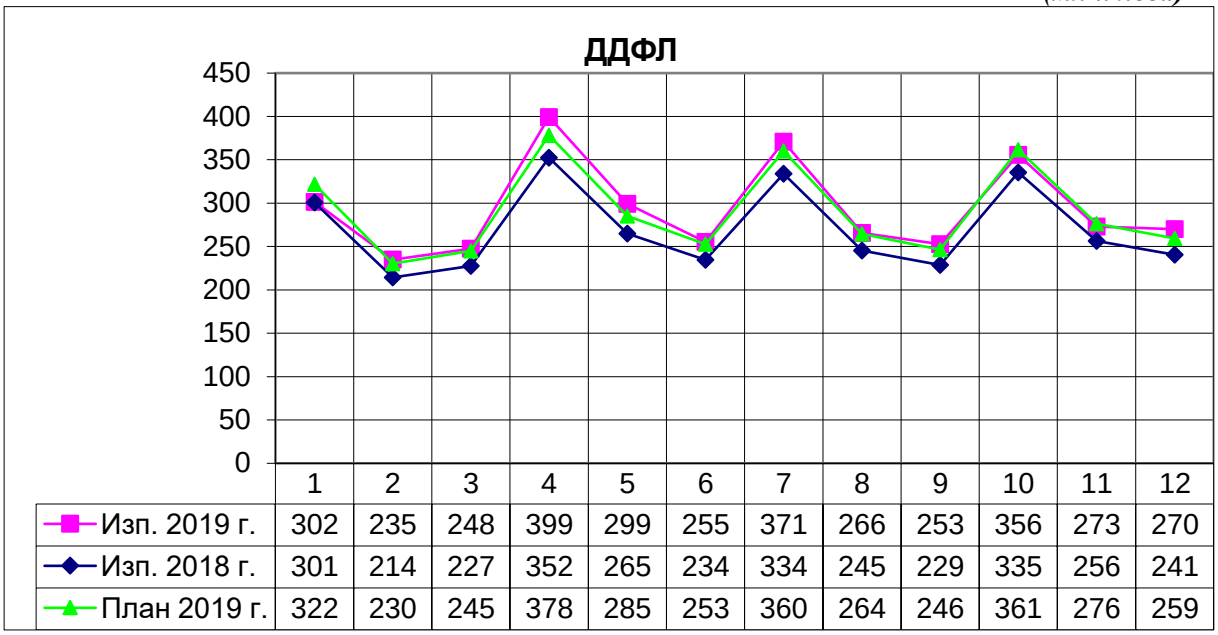

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Изп. 2019 г.	302	235	248	399	299	255	371	266	253	356	273	270
Изп. 2018 г.	301	214	227	352	265	234	334	245	229	335	256	241
План 2019 г.	322	230	245	378	285	253	360	264	246	361	276	259

I.3. Данък върху добавената стойност (ДДС)

Към 31.12.2019 г. нетният размер на приходите от ДДС в НАП е 6 702,9 млн. лв., което представлява 101,6% изпълнение на годишния разчет. Постъпленията от ДДС нарастват с 1 202,6 млн. лв. (21,9%) спрямо отчетените през предходната година.

През отчетния период приходите от ДДС формират 49,5% от общия размер на събраните приходи по централния бюджет.

Таблица № 9: Приходи от ДДС в НАП през 2018 и 2019 година

	2018 г.	2019 г.	2019/ 2018 г.	
	(млн. лв.)	*(млн. лв.)*	*(%)*	*(млн. лв.)*
Брутни постъпления от "ДДС от сделки в страната"	12 472,4	13 818,0	10,8	1 345,6
Възстановен ДДС (за сделки в страната и износ)	6 970,2	7 111,3	2,0	141,1
Възстановен ДДС от НАП по разпореждания на АМ	2,0	3,8	90,0	1,8
Нетни приходи от ДДС	5 500,2	6 702,9	21,9	1 202,6

Основни показатели, които формират нетните приходи от ДДС в НАП („ДДС при сделки в страната") през 2019 година:

- ефективно внесеният ДДС е 13 818,0 млн. лв., което е с 1 345,6 млн. лв. (10,8%) повече в сравнение с предходната година.
- общо възстановеният (ефективно и чрез прихващане) ДДС е 7 111,3 млн. лв. или със 141,1 млн. лв. (2,0%) повече в сравнение с 2018 година.
- отношението на възстановения ДДС към внесения е 51,5%. За същия период на предходната година това отношение е било 55,9%.
- деклариранят ДДС за внасяне (след приспадане) е 13 958,4 млн. лв. като спрямо предходната година се отчита увеличение с 1 371,3 млн. лева (10,9%).
- деклариранят ДДС, подлежащ за възстановяване (кл. 80, 81 и 82 на СД по ЗДДС) е 7 124,5 млн. лв., което представлява 184,2 млн. лева (2,7%) увеличение спрямо предходната година.

- декларираното нетно ДДС нараства с 1 187,0 млн. лв. (21,0%) спрямо 2018 година.
- приспаднатият ДДС по реда на чл. 92, ал. 1 от ЗДДС е 593,3 млн. лв., като спрямо 2018 г. се отчита увеличение с 14,7 млн. лева (2,5%).

Фирми с увеличение на салдото по ДДС

Към 31.12.2019 г. нетните приходи от ДДС на 257 дружества са с увеличение над 2 млн. лв. спрямо предходната година. Общият размер на нетните приходи от тези дружества е с 2 059,0 млн. лв. повече в сравнение с 2018 година. Посочените задължени лица са от следните икономически дейности: „Търговия на едро с горива“, „Производство, снабдяване и разпределение на електрическа енергия”, „Финансови дейности“, „Преработваща промишленост ”, „Производство на боеприпаси и търговия с оръжие и военни продукти“, „Търговия на дребно с горива”, „Търговия с цигари”, „Туризъм“, „Телекомуникации“, „Строителство“, „Железопътен транспорт”, „Добивна промишленост”, „Производство на фармацевтични продукти“, „Търговия и рециклиране на полимери“, „Производство на алуминиеви продукти“, „Търговия на дребно в неспециализирани магазини“, „Производство на батерии“, „Производство на стъкло“, Общини, „Производство на микроелектроника“, „Производство на метали“ и други.

Фирми с намаление на салдото по ДДС

Към 31.12.2019 г. нетните приходи от ДДС на 177 дружества са с намаление над 2 млн. лв. спрямо 2018 година. Общият размер на нетните приходи от тези дружества е с 1 202,1 млн. лв. по-малко спрямо същия период на предходната година. Посочените дружества са от следните икономически дейности: „Търговия на дребно с течни горива”, „Търговия с електроенергия”, „Търговия с тютюневи изделия”, „Общини“, „Добивна промишленост”, „Производство на фуражни добавки“, „Производство на оръжие и амуниции“, „Производство на компоненти за автомобилната индустрия“, „Преработваща промишленост“, „Производство на азотни торове“, „Внос и търговия на едро на бързо оборотни стоки“, „Производство на температурни сензори за автомобили“, „Извличане на първични продукти за хранителната индустрия“, „Производство на шоколадови изделия“, „Производство на сода“, „Производство на хладилници и фризери“, „Строителство“, „Търговия на дребно в неспециализирани магазини“, „Търговия с автомобили“ и други.

Графика № 6: Приходи от ДДС по месеци (млн. лева)

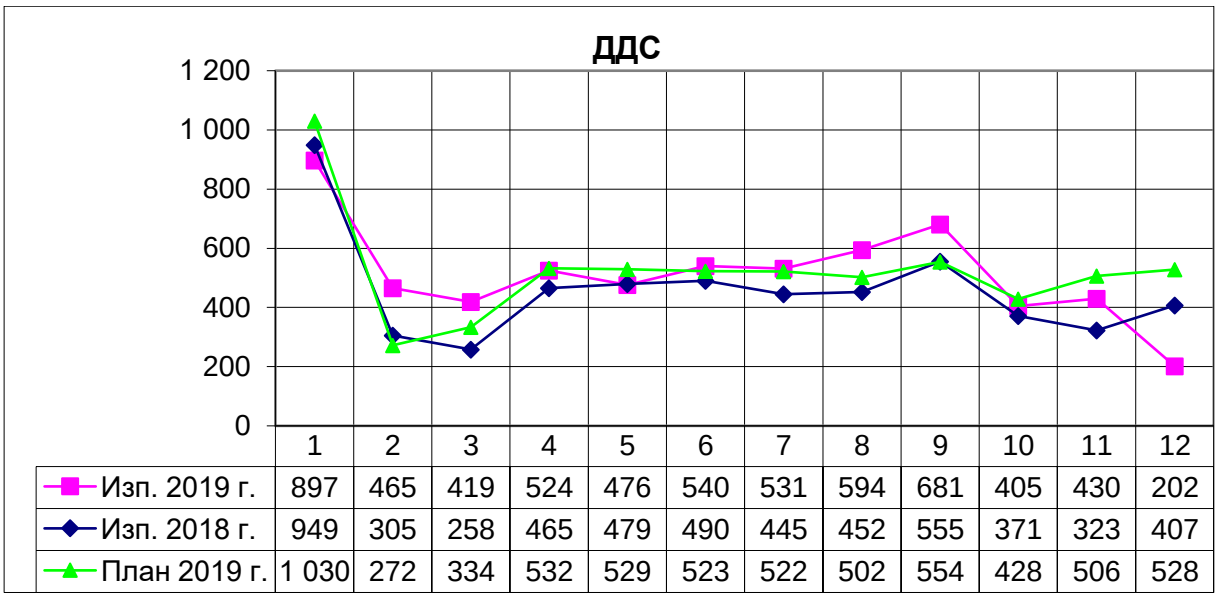

I.4. Неданъчни приходи за централен бюджет

Неданъчните приходи, администрирани от НАП към 31.12.2019 г. са 123,5 млн. лева. В сравнение с тези през предходната година се наблюдава увеличение с 3,3 млн. лева (2,7%).

Таблица № 10: Структура на неданъчните приходи, администрирани от НАП към 31.12.2019 г.

Вид плащане	31.12.2018 г.	31.12.2019 г.	Изменение	
	(млн. лева)	*(млн. лева)*	*(%)*	*(млн. лева)*
Приходи от дивидент за държавата	105,6	84,1	-20,4	-21,5
Приходи от наем за дружества с държ. участие	10,9	8,7	-20,2	-2,2
Приходи от сметки на НАП за принудително събиране на вземания	15,1	36,1	139,1	21,0
Глоби, санкции, лихви-вземания и възстановяване на лихви	-11,4	-5,4	-52,6	6,0
Общо:	**120,2**	**123,5**	**2,7**	**3,3**

Графика № 7: Изпълнение на неданъчните приходи през 2019 г., разпределението на годишния план по месеци и изпълнението по месеци през предходната година

(млн. лева)

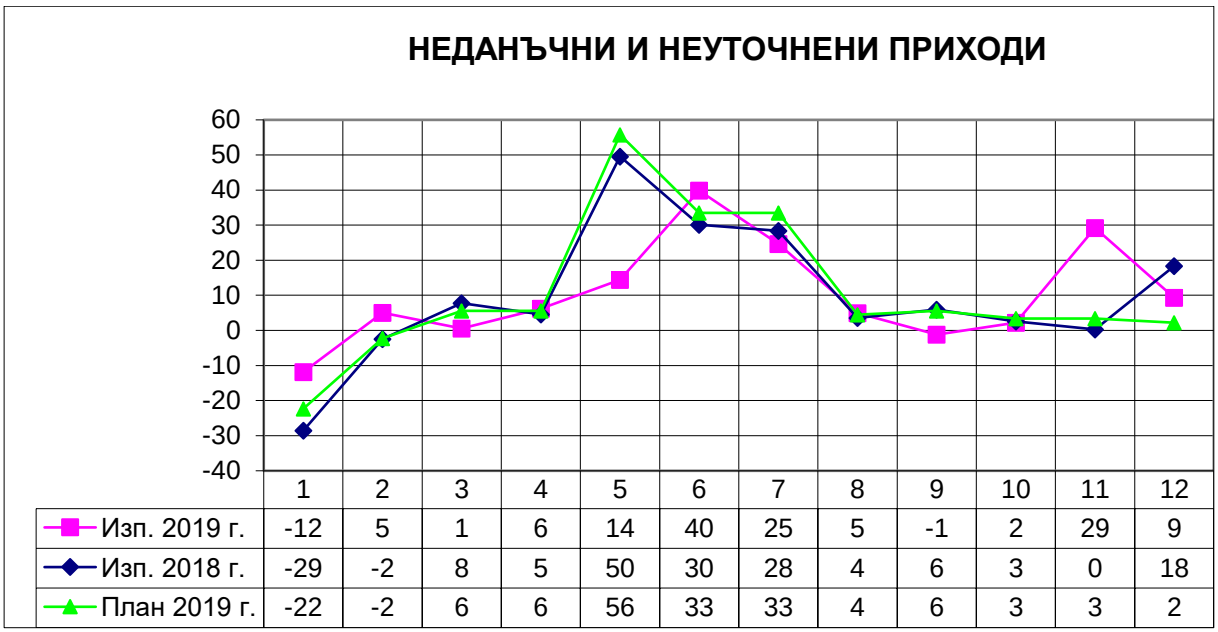

II. Приходи за ДЗПО и по бюджетите на ДОО и НЗОК

Приходите от задължителни осигурителни вноски, събрани от НАП през 2019 г. са 10 332,1 млн. лв., което е с 1 054,9 млн. лв. (11,4%) повече от тези през предходната година. Годишният план е изпълнен на 101,7%.

Таблица № 11: Приходите от задължителни осигурителни вноски

П Р И Х О Д И	О т ч е т 31.12.2018 г.	П л а н 2019 г.	О т ч е т 31.12.2019 г.	Изпълнение на плана за 2019 г.	Ръст 2019/2018	
	(млн. лева)	*(млн. лева)*	*(млн. лева)*	*(%)*	*(млн. лева)*	*(%)*
1	2	3	4	4/3	4-2	4/2
Всичко приходи:	9 277,1	10 158,3	10 332,1	101,7	1 054,9	11,4
ДОО (сметка 7315)	5 575,6	6 122,2	6 203,3	101,3	627,7	11,3
НЗОК (сметка 7316)	2 363,5	2 545,3	2 618,5	102,9	255,0	10,8
ФГВРС (сметка 7315)	0,0	0	0,0		0,0	
ДЗПО (сметка 7318)	1 293,8	1 436,1	1 457,6	101,5	163,8	12,7
УчПФ (сметка 7315)	44,3	54,7	52,7	96,3	8,4	19,1

Отчетеното увеличение на събраните приходи от НАП за ДЗПО и по бюджетите на НОИ и НЗОК спрямо предходната година е в следствие на:

- Ръст на осигурителния доход
- Увеличаване на осигурителната вноска за фонд „Трудова злополука и професионална болест“ за 11 групи икономически дейности за 2019 година
- Ръст на минималната работна заплата
- За 2019 година не са договорени минимални осигурителни прагове. Без налагане на административно увеличение, в резултат на новия размер на минималната работна заплата, минималните осигурителни прагове по

основните икономически дейности и групи нарастват средно с 4,7% през 2019 година

II.1. Държавно обществено осигуряване (ДОО)

Събраните приходи от НАП за Държавно обществено осигуряване (ДОО) към 31.12.2019 г. са 6 203,3 млн. лв., което е със 627,7 млн. лв. (11,3%) повече от тези през предходната година. Годишният план е изпълнен на 101,3%.

Таблица № 12: Структура на приходите за ДОО по видове осигурителни вноски към 31.12.2019 г.

Вид приход	Към 31.12.2019 г.	Относителен дял
	(млн. лева)	*(%)*
От осигурителни вноски за/от работници и служители от работодатели	5 719,7	92,2
От осигурителни вноски от самоосигуряващи	315,6	5,1
От лихви, главници по РА, глоби, начети, админ. наказания	168,0	2,7
Общо приходи за ДОО:	**6 203,3**	**100,0**

Приходите от осигурителни вноски за работници и служители от работодатели и лични за ДОО са 5 719,7 млн. лв., което е с 586,6 млн. лв. (11,4%) повече спрямо събраните за миналата година и представляват 92,2% от общия размер на осигурителните вноски.

Внесените приходи от самоосигуряващи се лица за ДОО са 315,6 млн. лв., което е с 25,8 млн. лв. (8,9%) повече спрямо предходната година. Относителният дял на тези вноски е 5,1% в общите приходи за ДОО.

Основните фактори върху приходите от осигурителни вноски са следните:

- Продължаващата тенденция за погасяване на задължения за минали години.
- Увеличение на осигурителния доход
- Увеличаване дела на вноските от осигурени лица, които са родени след 31.12.1959 година.

Графика № 8: Изпълнение на приходите за ДОО по месеци

(млн. лева)

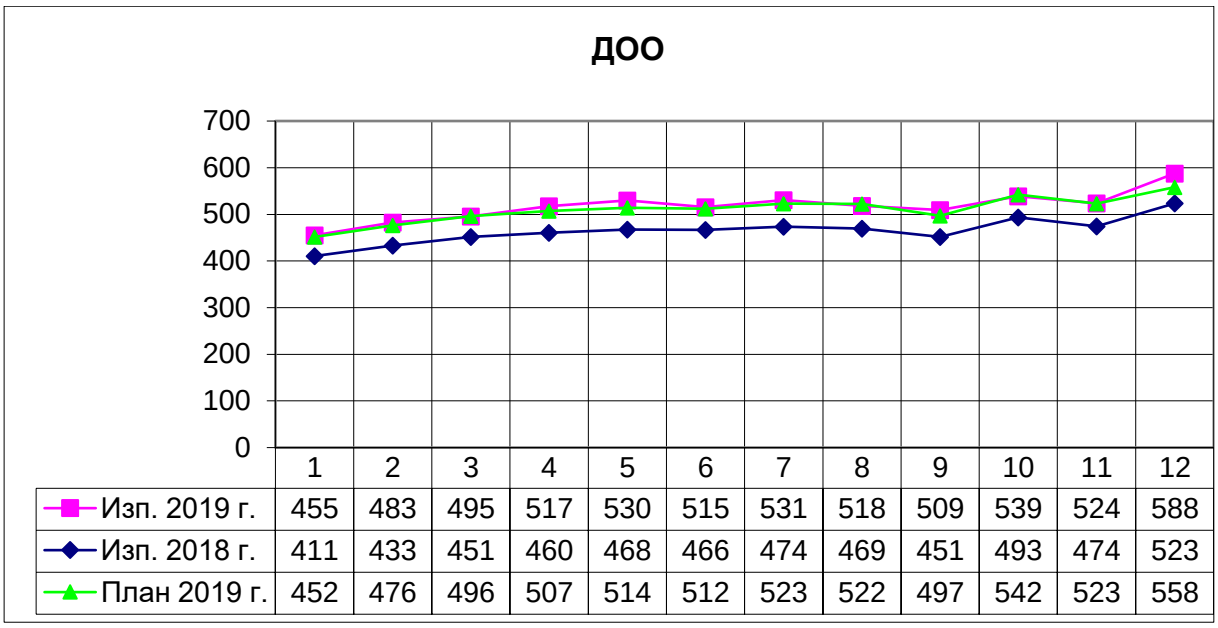

II.2. Допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО)

Събраните приходи от НАП за ДЗПО към 31.12.2019 г. са 1 457,6 млн. лв., което е със 163,8 млн. лв. (12,7%) повече спрямо събраните приходи през предходната година. Отчетеният ръст се дължи основно на по-високите приходи от осигурителни вноски за лица, родени след 31.12.1959 г., осигурени в универсален пенсионен фонд. Приходите от тези лица са със 141,7 млн. лв. (13,1%) повече спрямо тези през 2018 година. Значително по-нисък е ръстът на приходите от осигурителните вноски от осигурители за лицата, осигурени в професионален пенсионен фонд - 10,9 млн. лв. (9,3%). Годишният план на приходите за ДЗПО е изпълнен на 101,5%.

Таблица № 13: Структура на приходите за ДЗПО към 31.12.2019 г.

Вид приход	Отчет към 31.12.2019 г.	Относителен дял
	(млн. лева)	*(%)*
Осигурителни вноски за професионален пенсионен фонд	127,8	8,8
Осигурителни вноски за УПФ (без самоосигуряващи се)	1 220,4	83,7
Осигурителни вноски от самоосигуряващи се за УПФ	77,3	5,3
Други - главници по РА, глоби, начети	32,1	2,2
Общо приходи за ДЗПО:	**1 457,6**	**100,0**

Графика № 9: Изпълнение на приходите за ДЗПО по месеци

(млн. лв.)

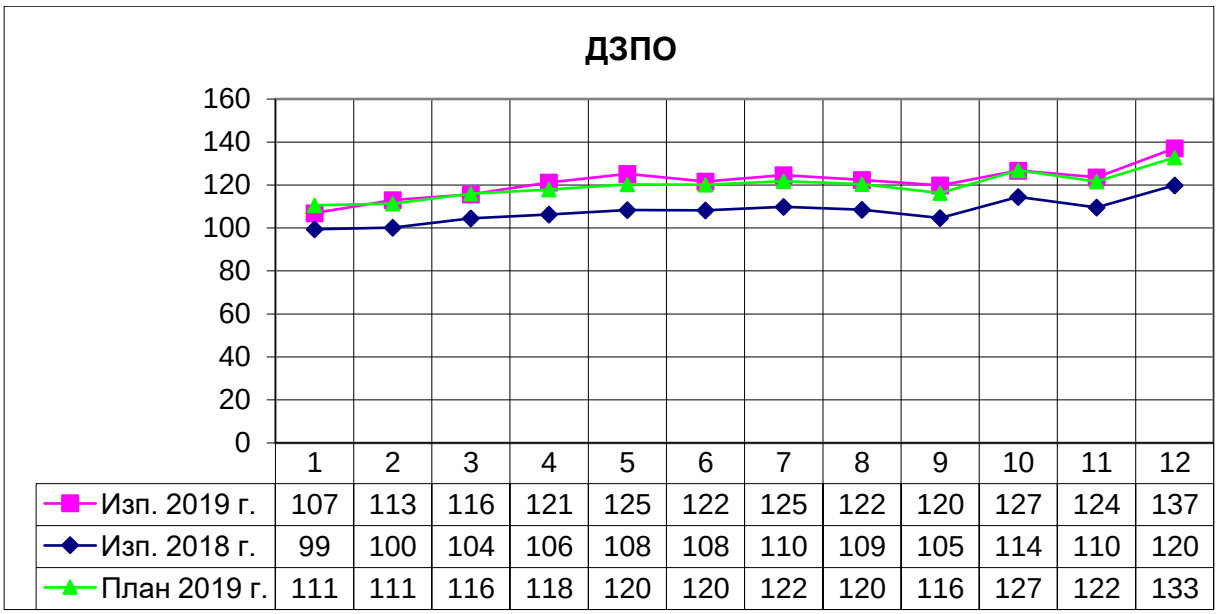

II.3. Фонд "Гарантиране вземанията на работници и служители" (ФГВРС)

Съгласно чл. 15, ал. 1 от Закона за бюджета на ДОО, за 2019 г. не се правят вноски за фонд "Гарантирани вземания на работниците и служителите". За цялата 2019 година постъпленията по сметката за ФГВРС са 0,03 млн. лева.

II.4. Учителски пенсионен фонд (УчПФ)

Събраните приходи за УчПФ към 31.12.2019 г. са 52,7 млн. лв., което е с 8,4 млн. лв. (19,1%) повече спрямо предходната година. Планът за приходите за УчПФ е изпълнен на 96,3%.

II.5. Национална здравноосигурителна каса (НЗОК)

Събраните приходи от НАП за НЗОК към 31.12.2019 г. са 2 618,5 млн. лв., което е увеличение с 255,0 млн. лв. (10,8%) спрямо събраните приходи през 2018 година. Вноските от осигурители и осигурени лица, без самоосигуряващите се, бележат ръст от 11,2%, а тези от самоосигуряващи се лица - 8,7%. Планът за 2019 г. е изпълнен на 102,9%.

Таблица № 14: Структура на приходите за НЗОК към 31.12.2019 г.

Вид приход	Отчет към 31.12.2019 г.	Относителен дял
	(млн. лева)	*(%)*
Здравноосигурителни вноски от осигурители и осигурени лица	2 255,5	86,1
Здравноосигурителни вноски от самонаети (самоосигуряващи се)	177,1	6,8
Здравноосигурителни вноски за други категории лица	100,6	3,8
Други – главници за РА, глоби, начети и неуточнени	85,3	3,3
Общо приходи за НЗОК:	**2 618,5**	**100,0**

Графика № 10: Изпълнение на приходите за НЗОК по месеци *(млн. лева)*

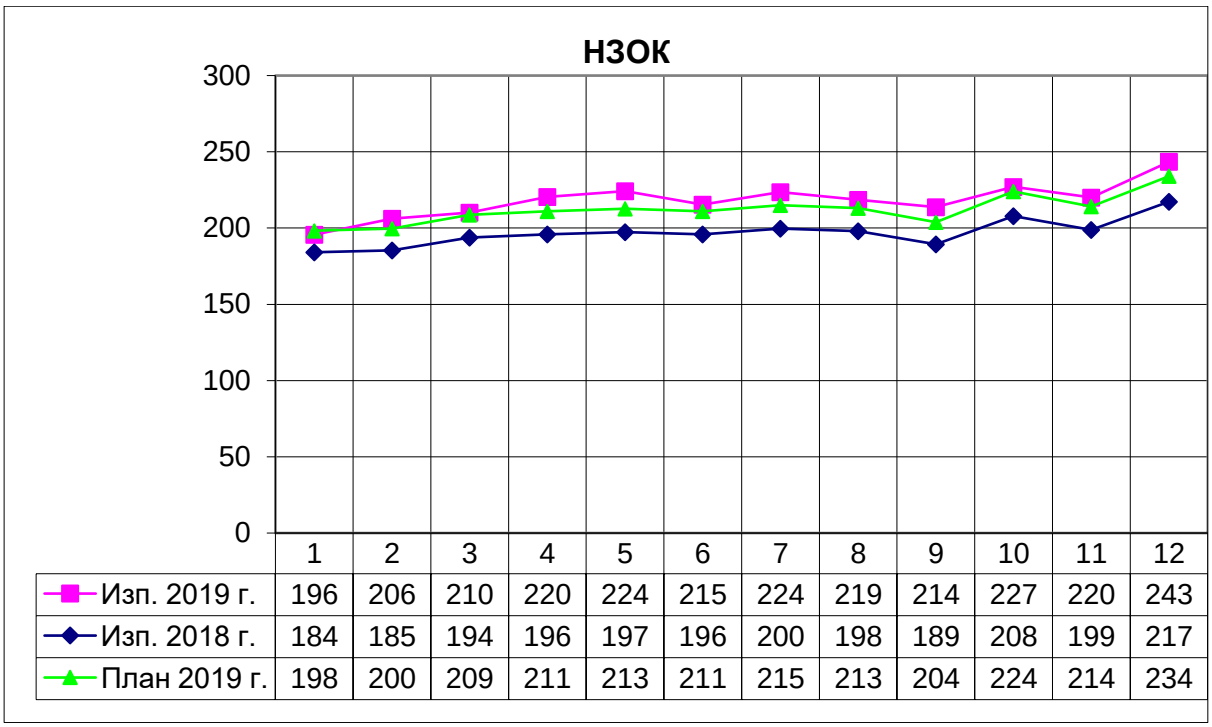

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Изп. 2019 г.	196	206	210	220	224	215	224	219	214	227	220	243
Изп. 2018 г.	184	185	194	196	197	196	200	198	189	208	199	217
План 2019 г.	198	200	209	211	213	211	215	213	204	224	214	234

3. КЛЮЧОВИ РЕЗУЛТАТИ ПО ОСНОВНИ НАПРАВЛЕНИЯ НА ДЕЙНОСТТА

НАП организира и изпълнява функциите си въз основа на закона и в съответствие с поставените стратегически цели, като се стреми да оптимизира данъчно-осигурителната система и практика, както и да укрепва капацитета си.

Дейността на НАП през 2019 г. се осъществява въз основа на оперативни годишни планове (ОГП) на ЦУ на НАП, дирекции ОДОП и ТД на НАП, разработени от структурните звена в съответствие с правителствената политика и програма, Стратегическия план на НАП за периода 2016-2020 г. и приоритетите на НАП за 2019 година.

3.1. Обслужване на клиенти

Резултатите, дейността и мерките за развитие, свързани с обслужването на клиенти през 2019 г., са в съответствие с мисията и стратегическите цели на НАП, насочени към повишаване качеството на обслужване, стимулиране на доброволното изпълнение и увеличаване събираемостта на данъците и осигурителните вноски, подобряване на данъчно-осигурителната култура на клиентите и намаляване на разходите за спазване, както на клиентите, така и на администрацията.

3.1.1. Прием и обработка на данъчни и осигурителни декларации и документи

Кампания 2019 за прием на данъчни и осигурителни декларации е проведена успешно. На клиентите е предоставена актуална информация в съответствие с настъпилите законодателни промени. Основен акцент в обслужването на клиентите на НАП е усъвършенстването и разширяването обхвата на услугите, предоставяни от агенцията по електронен път, както и провеждане на информационни кампании за тяхното популяризиране.

НАП ежегодно обслужва над 6,3 млн. клиенти в своите офиси. Средно годишно се получават и обработват над 85 млн. данъчни и осигурителни декларации. Над 95% от всички основни декларации (данъчни, осигурителни, уведомления по КТ) се получават в НАП по електронен път.

Ползваемостта на предоставяните от НАП електронни услуги – подаване на данъчни и осигурителни декларации и документи, предоставяне на удостоверения и информация, предоставяне и връчване на документи, плащане на данъци и осигурителни вноски и др. за годината надвишава 480 млн., което спестява на бизнеса и гражданите пряко над 300 млн. лв. административни разходи.

Таблица № 15: Подадени основни данъчни и осигурителни декларации и дял на подадените от тях по интернет

Документи	2016 г. бр.	2016 г. подадени по интернет	2017 г. бр.	2017 г. подадени по интернет	2018 г. бр.	2018 г. подадени по интернет	2019 г. бр.	2019 г. подадени по интернет
ДДС документи	3 191 810	96.11%	3 343 702	96,20%	3 553 894	99.88%	3 686 355	99.96%
Декларации по ЗКПО	504 729	66.10%	558 443	67.71%	364 745	99,98%	375 829	99,99%
Декларации по ЗДДФЛ	609 254	29.81%	590 506	35.74%	649 174	41,25%	641 382	46,91%
Справки по чл.73 от ЗДДФЛ	144 790	80.49%	157 141	84.21%	194 537	91,02%	209 189	95,30%
Декларации обр.6	6 113 773	88.79%	6 894 766	91,35%	6 924 155	92,38%	6 783 644	94,95%
Декларации обр.1	39 787 057	92.52%	44 425 404	97,51%	44 674 048	99.19%	43 490 710	99.25%
Декларация обр.3	29 857 793	99.89%	29 361 647	99.92%	28 678 311	99,95%	28 315 104	99.96%
Уведомления по чл.62 и чл.123 от КТ	3 086 919	94.63%	5 058 425	96.04%	3 025 384	96,93%	2 904 570	97.04%

3.1.2. Развитие на дейностите по предоставяне на услуги на клиентите на НАП

3.1.2.1. Реализирани и внедрени нови електронни услуги от НАП през 2019 г.:

- Информация, подавана от лицата по чл. 118, ал. 18 от ЗДДС, за използвания софтуер за управление на продажбите в търговски обект;
- Подаване на данни от Пенсионноосигурителните дружества за лицата, направили избор на участие в Универсален пенсионен фонд и Професионален пенсионен фонд/промяна на избора си на участие в Универсален пенсионен фонд и Професионален пенсионен фонд/възобновяване на участието си в Универсален пенсионен фонд:
  - Подаване на данни за заявления за избор на участие в Универсален пенсионен фонд/Професионален пенсионен фонд (нов избор);
  - Подаване на данни за заявления за промяна на участие в Универсален пенсионен фонд/Професионален пенсионен фонд;
  - Подаване на данни за заявления за възобновяване осигуряването в Универсален пенсионен фонд.
- ПП ФУДВ – тестване на ФУ/ИАСУТД;
- Справка за възложените проверки и ревизии.

3.1.2.2. Предоставени услуги на клиенти на НАП през 2019 г.

От 2018 г. е предоставена възможност за плащания на публичните задължения с дебитни и кредитни карти през ПОС терминали: виртуален ПОС и физически ПОС устройства, инсталирани във всички офиси на НАП. Осигурен е прием на плащания с платежни карти Master Card, Maestro, Bcard, Visa, Diners Club и Discover. За направените картови плащания чрез ПОС терминали на НАП задължените лица (юридически и физически лица) не дължат такси за превод, като плащането се смята за получено в деня на авторизацията на нареждането за плащане. През 2019 г. над 600 000 лица са извършили плащания от виртуалния и физически ПОС терминал.

С цел намаляване на административната тежест е извършена автоматична оценка на случаите за прилагане на опростена процедура за възстановяване на ДДС и данък върху доходите на физически лица. През 2019 г. на над 42 000 физически лица е възстановен данъка върху доходите и на над 24 800 регистрирани по ЗДДС лица е възстановен ДДС по опростената процедура.

Съществен дял от дейността по обслужване на клиенти на НАП и през 2019 г. имат дейности, свързани с извършване на проверки, регистрация/дерегистрация по ЗДДС, издаване на съответните актове, на различни видове удостоверения и др.

Таблица № 16: Издадени документи на клиенти на НАП 2016-2019 г.

Вид документ	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Издадени актове за регистрация по ЗДДС	26 995	34 522	30 378	31 502
- в срок	26 487	33 889	30 084	31 180
относителен дял на издадените документи в срок	**98,10%**	**98.17%**	**98.92%**	**98,91%**
Издадени актове за дерегистрация по ЗДДС	13 562	13 905	16 324	14 637
- в срок	13 302	13 822	16 224	14 552
относителен дял на издадените документи в срок	**98.08%**	**99.40%**	**99.39%**	**99.42%**
Издадени удостоверения	1 075 738	1 077 156	1 094 223	1 026 511
- в срок	1 059 042	1 054 297	1 073 782	1 009 771
относителен дял на издадените в срок	**98.45%**	**98%**	**98%**	**98,37 %**
Издадени ПИК на ФЛ	**100 647**	**111 286**	**159 926**	**173 240**
Издадени ПИК на ЮЛ	**14 146**	**15 420**	**16 791**	**14 275**

През 2019 г., във връзка с осигурената възможност за подаване на декларации, документи и данни от физическите лица по електронен път с ПИК, са издадени нови 173 240 ПИК на физически лица, с което броят им е вече над 700 000. Над 203 000 лица са

подали данъчната си декларация с ПИК. За 2019 г. ползваемостта на услуги с ПИК е за над 8 млн. декларации, документи, справки и информация.

3.1.3. Дейности, свързани със стимулиране на доброволното изпълнение и повишаване на събираемостта на данъците и осигурителните вноски.

С цел стимулиране на коректното деклариране на задълженията за данъци и осигурителни вноски се извършват различни съпоставки на данни от декларациите и наличната в НАП информация, вкл. данни, предоставени от трети страни. При установяване на несъответствия се прилагат различни мерки – информиране на лицата чрез изпращане на съобщения по имейл за възможността сами да коригират данните в декларациите си в рамките на законовия срок, покани за отстраняване на несъответствия след изтичане на срока за доброволна корекция и подаване на коригиращи декларации, извършване на проверки и др. Във връзка с установени несъответствия през 2019 г. са предприети следните действия:

- за над 18 000 лица, получили субсидии от ДФЗ, но неподали декларации, както и за над 7 000 подали декларация с установени несъответствия в размера на декларирания доход, е предприета информационна кампания с цел коректно деклариране в рамките на законовия срок;
- изпратени покани за отстраняване на несъответствия в годишните данъчни декларации към над 19 000 лица;
- проверки за извършване на корекции в осигурителни декларации - над 55 000 проверки.

3.1.4. Разширяване служебното начало и партньорските отношения и намаляване административната тежест за клиентите на НАП

НАП си сътрудничи и взаимодейства с другите държавни институции, като прилага принципа на служебното начало, в т.ч. електронен обмен на информация, контрол и подпомагане с цел оптимизиране на срокове и действия и намаляване на административната тежест. Утвърденото взаимодействие на НАП с общините, търговските банки, пощите, НСИ, Агенция по вписванията и НОИ е добра основа за разширяване обхвата на съвместните действия в изпълнение на стратегическите цели за повишаване качеството на услугите.

През 2019 г. са сключени нови 3 двустранни споразумения за обмен на информация и взаимодействие между администрациите и недопускане на задължения за лицата да предоставят информация, която може да се получи по служебен път. Сключено е споразумение с Висшия съдебен съвет за взаимодействие във връзка с осигуряването на достъп на органите на съдебната власт до електронни услуги на НАП, въз основа на което е предоставен достъп на служители от 179 съдилища.

Разработени са нови електронни услуги, предназначени за другите администрации, които осигуряват възможност на техните служители да получават информация, необходима за изпълнение на преките им служебни задължения:

- справка за извършени плащания, преведени по сметки на НАП и погасени задължения с тях за период;
- справка за задълженията с посочване на период, размер и вид на задължението;
- приемане на актове, от които произтича публичното вземане на външни взискатели;
- справка за задълженията за недвижими имоти и моторни превозни средства;
- информация за недвижими имоти и моторни превозни средства за физически и юридически лица;

- данни от „Регистър за административно-наказателни преписки".

През 2019 г. са сключени три нови двустранни споразумения за достъп до е-услуги с Агенция по заетостта, Агенция по вписванията и Министерство на земеделието, храните и горите. Въз основа на споразуменията, лицата притежаващи ПИК, издаден от НАП, могат да го използват, като идентификатор за достъп до електронните услуги на други държавни и общински администрации.

Във връзка с провежданата административна реформа и политика за модернизиране на държавната администрация в Република България и съгласно изискванията и принципите на електронното управление по отношение на служебния обмен на данни и информация между административните органи, НАП предоставя възможност за достъп до „Регистър на задължените лица“ със „Справка за наличие/липса на задължения“ и „Регистър на уведомленията за сключване, изменение или прекратяване на трудовите договори и уведомления за промяна на работодател“ със „Справка за сключване, изменение или прекратяване на трудовите договори и уведомления за промяна на работодател“ в средата за междурегистров обмен (RegiX). В края на ноември 2019 г. в RegiX е добавена и „Справка данни за осигуряване от декларации по Наредба Н-8 към Кодекса за социално осигуряване“ към „Регистър на задължените лица, администрирана от НАП“.

На база подадени заявления през 2019 г. и след проверка е предоставен достъп на 135 ведомства и държавни агенции до Регистър на задължените лица със "Справка за наличие или липса на задължения" и на 132 ведомства и държавни агенции до Регистър на уведомленията за сключване, изменение или прекратяване на трудовите договори и уведомления за промяна на работодател със „Справка за сключване, изменение или прекратяване на трудовите договори и уведомления за промяна на работодател“.

През 2019 г. НАП е получила реален достъп до 4 регистъра на 1 ведомство в средата за междурегистров обмен (RegiX), с което общо достъпът става до 49 регистъра на 23 ведомства.

Във връзка с намаляване на административната тежест от началото на 2019 г. е предоставена възможност на новорегистрираните търговци в Търговския регистър и в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел да могат да заявят желанието си за регистрация по Закона за данък върху добавената стойност в Агенция по вписванията при първоначалната си регистрация, без да е необходимо да подават документи пред НАП. За тези лица регистрацията по ЗДДС се извършва в съкратен срок. През 2019 г. 2 982 лица са заявили желание за регистрация по ЗДДС в Агенцията по вписване.

С цел по-добра информираност и намаляване на административната тежест през 2019 г. са проведени информационни кампании и активности, както следва:

Таблица № 17: Проведени информационни кампании, 2019 г.

ПРОВЕДЕНИ ИНФОРМАЦИОННИ КАМПАНИИ – 2018 Г.	Брой изпратени писма
Електронни съобщения до лицата, които са подали ГДД по чл. 50 от ЗДДФЛ за финансовата 2018 година с декларирана отстъпка и към момента на подаване й лицето има публични задължения	**170**
Електронни съобщение до самоосигуряващи се лица, които имат задължение да подадат годишна декларация образец № 6 във връзка с декларирана дейност и осигуряване през 2018 година.	**1 500**
Телефонна кампания от Информационния център на НАП спрямо физическите лица, неподали ГДД по чл. 50 от ЗДДФЛ, но посочени от платци на доходи в справките по чл. 73 от ЗДДФЛ.	**2 489**
Електронни съобщения относно срока за подаване на справка по чл. 73, ал. 1 от ЗДДФЛ на лицата с активна регистрация, които са подали ГДД по чл. 92 от ЗКПО,	**383 758**

чл. 252 от ЗКПО и едноличните търговци подали ГДД чл. 50 от ЗДДФЛ (Приложение № 2 и 7) за финансовата 2017 година.	
Електронни съобщения до физическите лица, посочени от платци на доходи, подлежащи на облагане с данък върху общата годишна данъчна основа и неподали към 02.04.2019 г. ГДД по чл. 50 от ЗДДФЛ дата.	**115 623**
Електронни съобщения до юридическите лица, които не са подали годишен отчет за дейността (ГОД), за финансова 2018 г., в информационната система „Бизнес статистика“ на Националния статистически институт “.	**9 239**
Електронни съобщения до физическите лица относно уведомяването за задължение за подаване на ГДД по чл. 50 от ЗДДФЛ за финансовата 2018 г. на лицата получили субсидии от ДЪРЖАВЕН ФОНД „ЗЕМЕДЕЛИЕ“ (ДФЗ).	**43 196**
Общо изпратени напомнителни/информационни електронни съобщения	**555 975**

3.2. Предоставяне на услуги чрез Информационен център

През 2019 г. клиентите на НАП са ползвали 529 459 пъти услугите на Информационния център по избран от тях начин – на националния телефон на НАП 0 700 18 700 или на електронната поща на центъра infocenter@nra.bg.

Извършени са изходящи обаждания към 111 581 лица, които не са изпълнили законовите си задължения, като целта при осъществен контакт по телефон е доброволното погасяване на просрочени задължения, корекции или подаване на данни.

3.2.1. Предоставени услуги по телефона и електронната поща на ИЦ

През 2019 г. е отчетен ръст от близо 16% на запитванията, обслужени от служител на ИЦ на НАП. Ръст е отчетен и в броя на ползваните автоматизирани услуги, както и при сигналите за извършени нарушения. Регистрираните сигнали и жалби през 2019 г. спрямо предходната са нараснали с 41%, а ползването на автоматизираните услуги с 9%.

Таблица № 18: Предоставени услуги от ИЦ на НАП

Предоставени услуги от ИЦ на НАП	Период/Брой услуги	
	2018 г.	**2019 г.**
1. Обслужени от служители запитвания на телефон и електронна поща	329 627	381 701
2. Автоматизирани услуги	133 024	144 965
3. Сигнали и жалби	1 985	2 793

3.2.1.1. Предоставена информация и съдействие от ИЦ на НАП

Основно влияние върху увеличения брой на поставените на информационния телефон на НАП запитвания през годината оказват: разширяването на дела на електронните услуги на НАП и задължените лица, които следва да ползват е-услугите и съответно на въпросите, свързани с предоставяне на информация и оказване на съдействие при проблеми с използването им, новите изисквания за отчитане на продажбите и деклариране по Наредба Н-18 и новите правила и услуги за подаване на декларации и данни.

В периода с най-висок интензитет на запитванията от клиентите на НАП, непосредствено след извършения незаконен достъп до базите на агенцията, е създадена организация, при която въпреки извънредните събития НАП оказа пълно съдействие и адекватна информация на засегнатите лица, осъществили контакт с ИЦ на НАП.

Графика № 11: Видове запитвания разпределени по основни теми през 2019 г.

Качествени показатели за дейността на ИЦ на НАП:

- Ниво на обслужване (Service Level) – 93 %;
- Пропуснати обаждания в работното време на ИЦ на НАП – под 7 %;
- Средно време на един телефонен разговор – малко над 3 минути;
- Средно време на изчакване при приемане на обаждането – 20 секунди;
- Изготвени отговори на постъпили по електронен път запитвания в еднодневен срок от постъпването им – 91 %;
- 90 % разрешени запитвания на клиенти от първото обаждане;
- Средно обслужени от един служител запитвания по телефон през 2019 г. – над 12 хил. обслужени запитвания.

3.2.1.2. Автоматизирани услуги, предоставяни чрез информационния телефон на НАП – 0700 18 700 в режим 24/7

Автоматизираните услуги на информационния телефон на НАП 0700 18 700 са ползвани общо 144 965, като от тях: извършените справки за здравноосигурителен статус - 132 270; справка за регистрация по ЗДДС – 4 465; потърсена информация за плащане и деклариране – 6 146, както и за регистрирането на 2 084 фискални бонове за участие в лотарията на НАП „Касов бон“.

3.2.1.3. Регистрирани сигнали и жалби на клиенти в ИЦ на НАП

Чрез Информационния център на НАП са подадени 2 793 броя сигнали и жалби, в т.ч. 2 685 сигнала за нарушение на данъчното и осигурителното законодателство; 93 броя жалби за неправомерни действия или бездействия, 7 броя сигнали за корупционни действия от служители в НАП и 8 предложения за подобряване на дейностите и обслужването в НАП.

3.2.2. Провеждани изходящи информационни телефонни кампании към клиенти на НАП, които не са изпълнили законовите си задължения за деклариране и плащане на данъци, осигурителни вноски и наложени санкции от външни взискатели.

През 2019 г. от дирекция „Информационен център“ са проведени общо 27 информационни телефонни кампании (ИТК), като са инициирани обаждания насочени към 111 581 задължени лица.

Таблица № 19: Изходящи телефонни кампании към задължени лица, проведени от Информационния център на НАП (2019 г.)

Вид кампании	Бр. кампании	Инициирани обаждания	ЗЛ/бр.	Лица с осъществен контакт.	%
Кампании за подпомагане на доброволно спазване на законодателството и деклариране на данни.	**8**	**52 802**	**26 696**	**20 991**	**79%**
Кампании за третиране на задължени лица с "меки" способи за събиране на нововъзникнали задължения.	**7**	**53 726**	**25 365**	**22 474**	**89%**
Кампании за намаляване на принудителното събиране.	**9**	**113 301**	**49 766**	**34 890**	**70%**
Кампании за третиране на задължени лица с "меки" способи за събиране на осигурителни задължения от самоосигуряващи се лица.	**3**	**20 901**	**9 754**	**8 424**	**86%**
Общо:	**27**	**240 730**	**111 581**	**86 779**	**78%**

През 2019 г. са осъществени 8 изходящи телефонни кампании към 26 696 лица с цел подпомагане и стимулиране на доброволно деклариране на доходи и данни за спазване на данъчното и осигурителното законодателство. В кампанията насочена към физически лица, осъществяващи електронна търговия през куриерите са отчетени резултати от допълнително декларирани доходи при 993 лица (36,4 % от лицата с осъществен контакт) в размер на 15,43 млн. лева. Отчетен е фискален ефект в размер на 1 554 176 лева ново-декларирани задължения по ГДД, подадена доброволно от лицата в сроковете на провежданата телефонна кампания.

Проведени са кампании към ЗЛ с риск от недеклариране на получени доходи през 2017 и 2018 г. в размер от над 112,4 мил. лева при 14 660 лица, за който не е удържан авансов данък от платеца, както и лица с риск от недеклариране на доходи от ДФЗ в размер на 88,07 мил. лева.

Таблица № 20: Резултати от проведени Изходящи телефонни кампании към лица със задължения:

Кампания	Бр. лица с осъществен контакт	Бр. лица с пълно погасяване	%	Бр. лица с частично погасяване	%	Бр. лица извършили плащания	%
ЗКПО 2018 - общо	10 368	2 868	**28%**	3213	**31%**	6 612	**64%**
ГДД чл. 50 от ЗДДФЛ - общо	14 368	6 483	**45%**	2 932	**20%**	8 739	**61%**
Превозвачи и Нов дълг до 60 дни	5 664	1892	**33%**	1606	**28%**	2045	**36%**
Кампании преди образуване на ИД	34 890	8894	**26%**	7149	**20%**	17446	**50%**
Риск самоосигуряващи се лица	4 908	586	**12%**	2144	**44%**	3001	**61%**
Общо	**70 198**	**20 723**	**30%**	**17 044**	**24%**	**37 843**	**54%**

При телефонните кампании за третиране на задължени лица с "меки" способи за събиране на задължения по ЗКПО, ДДФЛ и нов дълг, над 62 % от лицата с осъществен контакт, са погасили или намалили задължения в размер на 14,4 мил. лева, при 37% е отчетено пълно погасяване на всички задължения в размер на 7,5 мил. лева.

При телефонните кампании, свързани с намаляване на принудителното събиране насочено към лица с просрочени задължения, за които има риск от изтичане на давност е отчетено, че над 46% са погасили или намалили задължения в размер на 27,5 млн. лв., а при 26% от лицата е отчетено пълно погасяване на всички задължения в размер на 10,8 мил. лева в договорените срокове по телефона преди образуване на изпълнително дело.

При две телефонни кампании за третиране на самоосигуряващи се лица с "меки" способи за събиране на осигурителни задължения - над 56% от лицата с осъществен контакт са погасили или намалили задълженията си в размер на 2,93 млн. лв., като само при 12% е отчетено пълно погасяване на всички задължения в размер на 1,15 млн. лв. в договорените срокове по телефона.

Извършен е анализ и наблюдение на контролна група лица, с които не са водени преговори по телефона, но отговарящи на същите условия на селектираните в кампаниите ЗЛ, като е отчетено, че при тях процентът на лицата, предприели действия за плащане по сметки на НАП, е едва 12%, докато при третираните лица са отчетени средни стойности от над 54% от лицата в срокове от 14-20 дни след водените преговори по телефона.

3.3. Данъчно-осигурителен контрол

3.3.1. Резултати по основни дейности на данъчно-осигурителния контрол

Основните производства и действия, чрез които се осъществява данъчно-осигурителният контрол са ревизии, проверки, вкл. проверки в обекти и проверки във връзка с осъществяван фискален контрол върху стоки с висок фискален риск. При извършване на проверки по прихващане и възстановяване (ППВ) се осъществява контрол в случаите на възстановяване на недължимо внесени суми или декларирани за възстановяване данъци или осигурителни вноски.

За периода 2017-2019 г. се наблюдава незначителен спад в обема на осъществените контролни действия, като детайли относно специфични видове ревизии и проверки са разгледани в съответните части на отчета.

Графика № 12: Контролни действия – тенденции 2017 – 2019 г.

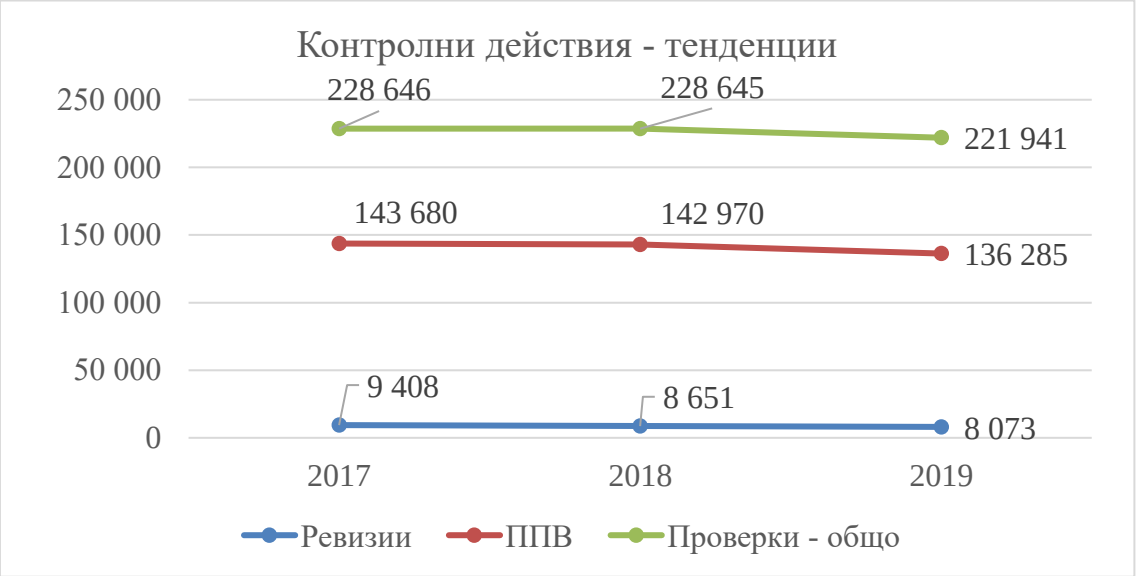

В изпълнение на стратегическите цели на НАП при извършването на контролната дейност за трета поредна година се прилага подход, насочен към стимулиране на доброволното спазване на задълженията. В хода на извършване на контролните

производства, а от тази година и в хода на селекция, към задължените лица се отправят покани за подаване на коригиращи декларации, с които да бъдат отстранени допуснати грешки, несъответствия или неправилно третиране при документирането или отчитането на конкретни стопански операции. През 2019 г. до задължени лица са изпратени покани за корекции в хода на 18 407 проверки, 318 ревизии и 118 селекции. Направени са корекции с 24 101 коригиращи декларации, като общият ефект от тях е 33 528 хил. лв. декларирани повече данъци и 7 985 хил. лв. декларирани повече осигурителни вноски и 6 662 хил. лв. намалена данъчна загуба.

3.3.1.1. Ревизии

Таблица № 21: Извършени ревизии и резултати от тях

Показатели	Мерна единица	Отчет 2018 г.	Отчет 2019 г.	Изменение 2019/2018 г.
Издадени ревизионни актове (РА)	брой	8 651	8073	-6,68%
- в т.ч. РА за осигурителни вноски	брой	1073	1051	-2,05%
- в т.ч. РА , в които е използван софтуер за анализ на данни в електронен вид	брой	318	328	+3,14%
Допълнително установени задължения	хил. лв.	1 018 325	964 994	-5,24%
- в т.ч. по осигурителни вноски	хил. лв.	22 038	17 191	-22%
Намалена данъчна загуба	хил. лв.	59 518	38 599	-35,15%
Отн. дял на РА с допълнително установени задължения над 10 000 лв.	%	59%	60%	+1%
Среден размер на допълнително установени задължения на един РА	хил. лв.	128	128	0%
Относителен дял на обжалваните РА	%	33%	36%	+3%

Факторите, повлияли на спада в определени показатели за извършваните ревизии, са намалелият брой ревизии за сметка на извършени проверки, вкл. на физически лица, отправените в хода на контролните производства покани за коригиращи декларации и направени от лицата корекции, което е предотвратило възлагане извършването на ревизии и допълнително установяване на задължения при възложените ревизии.

През 2019 г. се запазва практиката за извършване на ревизии за установяване на отговорност за неплатени задължения на трети лица. През отчетния период са приключили 559 ревизии с установена солидарна отговорност на трети лица в размер на 157 млн. лева. През годината са възложени 453 ревизии за установяване на отговорност. От приключилите през 2019 г. ревизии 384 са по чл. 19 от ДОПК - за установяване на отговорност на органи на управление на юридически лица и 175 са за установяване на отговорност по чл. 177 от ЗДДС за случаи на злоупотреби с данъка върху добавената стойност. При първия тип ревизии в 317 производства е установена отговорност за 129 млн. лв., а при втория в 128 производства, за близо 28 млн. лева.

През 2019 г. се наблюдава увеличение на дела на обжалваните ревизионни актове спрямо тези за 2018 г. Във връзка с решения на дирекции „Обжалване и данъчно-осигурителна практика“ за отмяна ревизионни актове по реда на чл. 155, ал. 4 от ДОПК през 2019 г. са възложени общо 556 ревизионни производства, от тях 504 производства са приключили с допълнително установени задължения в размер на 99 млн. лева.

3.3.1.2. Електронни ревизии и проверки и контролни производства на лица, извършващи електронна търговия

През 2019 г. продължиха усилията за увеличаване дела на контролните производства, в които се използва специализиран софтуер за анализ на данни в

електронен формат. Броят на специализираните екипи за електронни ревизии в ТД на НАП се увеличи на 22 с обща численост 99 органа по приходите, а общият брой на служителите от контролната функция, които активно прилагат в работата си анализ на данни в електронен формат, вече е 210.

През годината са възложени общо 617 проверки и 341 ревизии, в които се използва специализираният софтуер, а броят на приключилите проверки и ревизии с използването му е съответно 672 и 328. Размерът на допълнително установените задължения в производствата, в които е използван софтуерът, е над 20,85 млн. лева.

През 2019 г. са предприети контролни действия спрямо лица, недекларирали приходи/доходи от извършена търговска дейност в интернет. Възложени са 494 ревизионни производства и 1025 проверки на електронни търговци. В резултат на приключилите през годината 629 ревизии са установени допълнително данъчни и осигурителни задължения в размер повече от 24,229 млн. лева. В хода на ревизиите и проверките са направени доброволни корекции на подадени декларации и са внесени допълнително в бюджета 1,943 млн. лева.

Във връзка с влезлите в сила изменения и допълнения на Наредба № Н-18 от 13 декември 2006 г. за регистриране и отчитане чрез фискални устройства на продажбите в търговските обекти, изискванията към софтуерите за управлението им и изисквания към лицата, които извършват продажби чрез електронен магазин (ДВ бр. 80 от 28.09.2018 г.) НАП извършва дейност по преглед на декларации по чл. 52в от наредбата за съответствие на софтуерите за управление на продажбите в търговските обекти с нормативните изисквания. В електронния публичен списък на софтуерите, разрешени за ползване в търговските обекти, са включени 511 софтуера, отговарящи на изискванията на Наредбата.

3.3.1.3. Многостранни ревизии

През 2019 г. са проведени 14 срещи по многостранни ревизии (МСР) с участието на НАП във Франция, Холандия, Испания, Германия, Швеция, Италия и Кипър. Четири от срещите се състояха в София. НАП участва в 13 проекта за многостранни ревизии по инициатива на друга страна-членка. Във всички многостранни ревизии обект на разглеждане е ДДС, като при три от тях е и акциз върху алкохолни напитки. Само в три са обхванати и преки данъци. Извършен е анализ на множество български задължени лица от различни ТД на НАП. Възложени са контролни действия, в т.ч. 7 проверки за установяване на факти и обстоятелства и 10 ревизии спрямо включени в проектите местни лица, като е обменена информация с останалите участници, не само по време на срещите. Ежедневно се обменя информация по защитена мрежа между НАП и останалите държави-членки, участващи в проектите. За 2019 г. оперативните обмени са над 1000. Във връзка с многостранните ревизии е осъществено оперативно сътрудничество с Агенция „Митници“, Изпълнителна агенция за лекарствата и Агенция „Автомобилна администрация“.

НАП участва в разработването на структурата на единна платформа, обединяваща МСР и Присъствие в административни сгради и участие в административни производства (ПАСУАП), както и новите инструменти за обмен на информация съгласно Регламент 2010/904 – Съвместни административни разследвания.

3.3.1.4. Проверки

В рамките на контролната дейност на НАП се извършват няколко основни вида проверки, специфични от гл. т. на повода, целите и резултатите от извършването им:

- Проверки по прихващане и възстановяване се извършват при наличие на декларирани за възстановяване данъци или осигурителни вноски, както и други недължимо внесени суми;

- Насрещните проверки и проверките по делегация имат за цел да съберат годни доказателства и доказателствени средства, необходими за други проверки или ревизии;
- Проверките за установяване на факти и обстоятелства, в т.ч. и проверки за съпоставка на имущество и доходи на физически лица, са от значение за установяване на задълженията на лицата, както и за спазване на законодателството.

Таблица № 22: Извършени проверки по видове

Видове проверки	Мерна единица	Отчет 2018 г.	Отчет 2019 г.	Изменение 2019/2018 г.
Общо извършени проверки, в т.ч. :	брой	228 645	221 941	-3%
Проверки за прихващане и възстановяване (ППВ)	брой	142 970	136 285	-5%
Проверки за установяване на факти и обстоятелства (ПУФО)	брой	41 269	37 119	-10%
Насрещни проверки и проверки по делегация	брой	42 133	45 224	7%
Проверки в обекти	брой	2 273	3 313	31%
Проверки за съпоставка на имущество и доходи на физически лица (ПСИДФЛ)	брой	591	1087	84%
Относителен дял на обжалваните АПВ	%	0,2	0,2	0
Относителен дял на проверките по ППВ, приключили в първоначално определения срок	%	85	85	0
Относителен дял на проверките без ППВ, приключили в първоначално определения срок	%	55	66	11%

Броят на всички извършени през 2019 г. проверки е намалял несъществено спрямо 2018 г. Най-голямо намаление се отчита при проверките по прихващане и/или възстановяване и при проверките за установяване на факти и обстоятелства. Отчита се нарастване на броя на насрещните проверки и проверки по делегация със 7% и проверките за съпоставка на имущество и доходи на физически лица с 84%. Чрез процедурата за опростено възстановяване на ДДС (без извършване на проверка), въведена през 2016 г. и актуализирана през 2019 г. с цел увеличаване на случаите, при които се прилага, през 2019 г. са възстановени над 583 млн. лв. в над 25 600 случая на деклариран ДДС за възстановяване (за сравнение през 2018 г. са възстановени над 161 млн. лв. в над 16 100 случая на деклариран ДДС за възстановяване).

През 2019 г. се запазва относителният дял на ППВ, приключили в първоначално определения срок спрямо 2018 г., като с 11% се е увеличил делът на проверките, различни от ППВ, приключили в първоначално определения срок.

Броят на извършените проверки за установяване на факти и обстоятелства през 2019 г. е намалял спрямо 2018 г., като в тази връзка е необходимо допълнително да се отчете и дейността по извършване на специфични проверки в обекти, които имат за цел от установяване спазването на законодателството и събиране на доказателства за установяване на задължения.

През 2019 г. от НАП са проведени следните тематични кампании за контрол:

- Проверки на лица, при които е идентифициран риск от неспазване на данъчното законодателство и/или намаляване на дължимите данъчни задължения, във връзка с отчетени в годишните финансови отчети значителни стойности на наличните материални запаси (МЗ) спрямо обема на извършваната дейност. На 39 547 задължени лица са изпратени писма, с които са уведомени за кампанията на НАП за установяване

на действителните наличности на материални запаси. Възложени са проверки за установяване на факти и обстоятелства на 308 лица. От възложените производства 214 са приключени през 2019 г. В 50% от случаите са установени несъответствия. На 157 от лицата са направени инвентаризации, при които са установени липси в размер на 10 867 605 лв. В хода на проверките са връчени 33 покани по чл. 103 от ДОПК в резултат, на които от страна на проверяваните лица са направени корекции в размер на 2 512 661 лв. За 37 от проверените лица са възложени ревизии.

- Проверки на физически лица, придобили имоти през 2015 г. и 2016 г. с материален интерес над 500 хил. лв. Продължават контролните действия, възложени през 2018 г. на тези лица, като във връзка с 10 от приключилите през годината 20 проверки за съпоставка на имуществото с доходите на лицата са установени несъответствия и са възложени 10 ревизии за установяване на задължения. През 2019 г. са приключили 15 ревизии с допълнително установени задължения 1 022 хил. лева.
- Проверки за касови наличности. В продължение на кампаниите, възложени през 2017 г. и 2018 г., през 2019 г. продължи контролът спрямо дружества, които са посочили във финансовите си отчети значителни стойности на наличните парични средства в брой, чрез продължаване на процесуалните действия по възложените производства. В резултат на възложените проверки на 247 дружества са констатирани 18 нарушения на данъчно-осигурителното законодателство. При 176 от приключилите проверки е установено разминаване между документално отразените парични средства в брой към датата на проверката и посочените в счетоводния баланс. В 66 дружества е извършено разпределение на дивидент в размер на 75 087 хил. лв. На 24 лица са възложени ревизии, като в резултат на приключилите 11 ревизии допълнително са установени задължения в размер на 3 061 998 лева.
- Контролни действия във връзка с получен обмен на информация между държавите-членки на ЕС по чл. 3, т. 2 от Регламент 79/2012, подкатегория нови превозни средства. Извършени са проверки на 12 нерегистрирани по ЗДДС лица, придобили нови превозни. При две от проверките са предприети последващи контролни действия. Възложени са ревизии, които не са приключили. Фискалният ефект от приключените проверки е в размер на 68 668 лева.
- Съвместни проверки с МВР и ИА „Автомобилна администрация“ (ИААА): Проверени са 70 пункта за годишни технически прегледи (ГТП), съставени са 6 АУАН, 29 лица са подали коригиращи годишни данъчни декларации (ГДД) и 23 лица коригиращи декларации по ЗДДС за сумата от 252 249 лева. Възложени са 12 ревизии, от които 6 са приключени с общо 436 578 лв. допълнително установени задължения (ДУЗ). Проверени са 30 автошколи, съставени са 15 АУАН и за 3 обекта са приложени принудителни административни мерки „Запечатване на обект“, 20 лица са подали коригиращи ГДД и 3 лица коригиращи декларации по ЗДДС за сумата от 55 928 лева. Възложени са 31 ревизии, от които 10 са приключени с общо ДУЗ 193 406 лева.
- Контролни действия на физически и юридически лица – собственици на луксозни автомобили и лизингополучатели/наематели, по повод получена информация от извършени проверки на дирекция ГДФК за спрени автомобили по зимните и черноморските курорти. Към 31.12.2019 г. са приключили 345 ПУФО, вследствие на които са подадени 23 коригиращи справки-декларации по ЗДДС и е коригиран данъчен кредит в размер на 135 622 лв. Възложени са 9 проверки за съпоставка на имущество и доходи на физически лица, от които 5 са приключили. Възложени са 26 ревизии, от които 19 са приключили. Допълнително установените задължения са общо 1 613 727 лева.

3.3.1.5. Проверки в обекти

Проверките в обекти са специфичен вид контролни действия, целящи основно установяване спазване разпоредбите на Наредба Н-18/2006 г. и осигурителното

законодателство по отношение на заетите в обектите лица, както и събиране на годни доказателствени средства за установяване на задължения за данъци и осигуровки. При извършването на проверките се установяват множество административни нарушения на данъчното и осигурително законодателство.

Таблица № 23: Извършени проверки в обекти от ГД „Фискален контрол“

Показатели за проверки в обекти (брой)	2019 г.	2018 г.	2019 г. / 2018 г.
Общ брой проверени обекти	42 182	37 706	11,87 %
Общ брой проверени лица	40 705	36 474	11,60 %
Извършени проверки в обекти, в т.ч.:			
Проверка с наблюдение	1 458	2 700	– 46,00%
Проверка за установяване на налични активи (инвентаризация)	103	1 109	- 90,71%
Проверка по чл. 16а, ал.3 от Наредба Н-18/2006г.	1 583	1 132	39,84 %
Проверка за копиране на информация от софтуер за управление на продажбите	130	182	- 28,57%
Проверка в обект	38 651	28 525	35,50 %
Съставени АУАН	10 941	7 380	48,25%
Издадени наказателни постановления	8 483	2 221	281,94%
Влезли в сила наказателни постановления	3 025	2 575	17,47 %

В продължение на наложилата се през 2018 г. успешна практика за използване на патрулиращи екипи, служителите на ГДФК са извършили превантивен контрол чрез осигуряване на постоянно присъствие и наблюдение на поведението на лицата в общо 46 007 търговски обекта.

Прилагане на принудителна административна мярка „Запечатване на обект“ (ПАМЗО)

През 2019 г. във връзка с установени нарушения в хода на извършени проверки в обекти са издадени 3 078 заповеди за налагане на ПАМЗО. Фактически са запечатани 2 253 търговски обекта. Средната продължителност на мярката е в рамките на 12 календарни дни.

Зимна кампания 2019 г. за контрол в търговски обекти

По време на зимната кампания, проведена в периода 03.01-31.03.2019 г., са извършени общо 3 915 проверки в обект, в това число 918 проверки в обект с наблюдения и 76 съвместни проверки с органи на МВР. Контролните действия са извършени в населени места, курортни комплекси и селища, намиращи се на територията на ТД на НАП София и ТД на НАП Пловдив. Установени са общо 693 административни нарушения. Най-често срещаното нарушение в рамките на кампанията е за установена разлика между фактическата и касовата наличност в търговските обекти.

Принудителната административна мярка „Запечатване на обект“ по чл. 186 от Закона за данък върху добавената стойност е приложена ефективно за 133 търговски обекта.

От сформираните, в рамките на зимната кампания, патрулиращи екипи за постоянно присъствие и наблюдение е осъществен превантивен контрол в общо 3 308 търговски обекта. В резултат от извършените контролни действия, през зимната кампания, се наблюдава значителен ръст на отчетените обороти, чрез фискални устройства - общ ръст от 205 685 394 лв. или 8% спрямо 2018 г.

Лятна кампания 2019 г. за контрол в търговски обекти

В периода 01.07-31.08.2019 г. беше проведена лятната кампания за спазване на данъчното и осигурителното законодателство в търговски обекти, разположени в населени места, курортни комплекси и селища, находящи се на територията на ТД на НАП Бургас и ТД на НАП Варна.

През периода на кампанията, органите по приходи са извършили общо 9 074 проверки в обект, 1 269 проверки в обект с наблюдения и 359 съвместни проверки с органи на други институции /МВР, АМ, АПИ, КЗП, ДАМТН, РДПБЗН, БАБХ, БИМ, ИА ГИТ, МКЦПККДРСТ/.

Общият брой на извършените проверки в обект на територията на ТД на НАП Бургас е 5 852 броя, а за Варна 3 222 броя.

Установени са общо 1 116 административни нарушения на законодателството за неспазване на изискванията на Наредба № Н-18/13.12.2006 г. за регистриране и отчитане на продажби в търговски обекти чрез фискални устройства. Запазва се тенденцията от предходните кампании, най-често установяваното нарушение от органите на НАП да е свързано с разликата в касовата наличност (чл. 33, ал. 1 от Наредба № Н-18/2006 г.)

Таблица № 24: Административни нарушения

Вид на установените административни нарушения	Общо
Неиздаване на фискален бон	**265**
Липса на фискално устройство в обект	**29**
Разлика в касовата наличност	**458**
Други нарушения на Наредба № Н-18/2006 г.	**337**
Нарушения на други норми	**27**
Общо	**1 116**

През изминалата лятна кампания бе приложена ефективно принудителна административна мярка „Запечатване на обект“ спрямо задължени лица, нарушили разпоредбите на чл. 186 от Закона за данък върху добавената стойност (ЗДДС). Фактически са запечатани общо 213 търговски обекта. Във връзка с налагането на ПАМЗО не се наблюдават случаи, при които има смяна на задължено лице, стопанисващо обект. Бързото и ефективно изменение в разпоредбата на чл. 187, ал. 1 от ЗДДС, действащо от 01.01.2018 г., коригира поведението на задължените лица и елиминира гореописаната практика.

По време на кампанията са сформирани патрули за осъществяване на превантивен контрол чрез постоянно присъствие и наблюдение на поведението на лицата, стопанисващи търговските обекти. Патрулите са посетили общо над 20 000 търговски обекта.

Продължена е практиката от предходната година - на входовете на големите морски курорти да се извършват проверки на превозни средства, които зареждат със стока търговски обекти в комплексите. Извършени са общо 9 181 броя проверки на контролни пунктове, разположени на територията на ТД на НАП Варна - к.к. „Св. Св. Константин и Елена“, к.к. „Албена“ и к.к. „Златни пясъци“. Общата стойност на проверените стоки е в размер на 8 326 815 лв.

В резултат на извършените контролните действия е налице общ ръст при отчетените обороти чрез фискални устройства в размер на 167 517 252 лв.

Анализът на приходите от данъци и задължителни осигурителни вноски от лицата, регистрирани на територията на областите Врана и Бургас, за м. 07.2019 г. и същия период на 2018 г. показва изменение, както следва:

- за област Бургас приходите за централния бюджет бележат ръст в размер на 1 323 000 лв. /3,8 %/, а от осигурителни вноски 3 245 000 лв. /11,2 %/;
- за област Варна приходите за централния бюджет бележат ръст в размер на 9 790 000 лв. /24 %/, а от осигурителни вноски 5 427 000 лв. /14 %/.

За м. 08.2019 г. и същия период на 2018 г., изменението е както следва:

- за област Бургас приходите за централния бюджет бележат ръст в размер на 3 998 000 лв. /14 %/, а от осигурителни вноски 1 665 000 лв. /5,4 %/;

- за област Варна приходите за централния бюджет бележат ръст в размер на 5 379 000 лв. /13,3 %/, а от осигурителни вноски 4 120 000 лв. /10,3 %/.

Резултатите от проведените контролни кампании показват, че използваните методи за осъществяване на контрол върху търговците са адекватни на поставените цели и ефективни от гледна точка на постигнатите показатели. Използваните механизми /съвместен контрол; патрули; наблюдение и др./ формират у задължените лица воля за спазване на приложимата нормативна база. В тази връзка, налице е не само фискален, но и дисциплиниращ ефект.

3.3.1.6. Осигурителен контрол

През 2019 г. продължи извършването на проверки на задължени лица с висока степен на риск от неспазване на осигурителното законодателство.

Продължи извършването на текущ контрол на строителни обекти за спазване на данъчното и осигурителното законодателство от задължените лица. Възложени са 131 проверки на строителни обекти, като 124 са приключени през 2018 г. и 7 - през 2019 г. В процеса на проверките на обектите са извършени проверки на инвеститорите на обектите и изпълнителите/подизпълнителите. Възложени са проверки за установяване на факти и обстоятелства и спазване на осигурителното законодателство на 100 изпълнители или подизпълнители на строителни обекти, като през 2018 г. са приключени 36 проверки, а през 2019 г. - 55 проверки. За констатираните нарушения през 2018 г. са съставени 23 АУАН, а през 2019 г. - 15 АУАН.

Продължи извършването на проверки за спазване на данъчното и осигурително законодателство в търговски обекти или производствени места. Възложени са 538 проверки. През 2018 г. са приключени 62 проверки, а през 2019 г. - 473 проверки. Установени са 14 работещи лица, за които не са подавани уведомления по реда на чл.62, ал.3 от Кодекса на труда и декларации за осигуряване съгласно осигурителното законодателство. Декларирани са нови задължения за данъци и осигурителни вноски в размер на 22 хил. лева. В процеса на проверките са констатирани нарушения на данъчното и осигурителното законодателство, за които през 2018 г. са съставени 32 АУАН, а през 2019 г. - 79 АУАН.

Продължи извършването на проверки на лица, упражняващи дейност като самоосигуряващи се лица, които не декларират подлежащи на облагане доходи за 2016 г., а от април 2019 г. стартира нова кампания от проверки на лица със същия профил, които не декларират подлежащи на облагане доходи за 2017 г. Общо по двете кампании от проверки са възложени 858 проверки, като 245 от тях са проверки за установяване на факти и обстоятелства и 613 проверки за съпоставка на имущество и доходи на физически лица. През 2018 г. са приключени 88 проверки, а през 2019 г. 347 проверки. До всички лица с установени несъответствия между получени доходи и извършени разходи са отправени покани за деклариране на несъответствията. До момента са декларирани нови задължения за данъци и осигурителни вноски в размер на 741 хил. лв., като от тях 86 хил. са декларирани през 2018 г. В резултат на проверките на 45 от лицата са възложени ревизии.

Продължи извършването на проверки на задължени лица превозвачи, идентифицирани от органите на НАП, че извършват превози на стоки между държави-членки на ЕС, но недекларирали трудовите правоотношения и осигурителните задължения за водачите на пътните превозни средства. През 2019 г. са извършени общо 88 проверки. Констатирано е, че за 10 самоосигуряващи се собственици или съдружници не са подавани данни за осигуряване, а за 38 работещи лица не са подавани уведомления по реда на чл.62, ал.3 от Кодекса на труда и декларации за осигуряване съгласно осигурителното законодателство. Съставени са 38 акта за установяване на административни нарушения за неспазване на осигурителното законодателство. В процеса на проверките за задълженията, които не са декларирани, са подадени съответните декларации или са съставени актове за установяване на задълженията.

3.3.1.7. Контролни мерки във връзка с Програма за спазване на законодателството и намаляване на нивата на риск през 2018 - 2019 година

В Програмата за спазване на законодателството и минимизиране нивата на риск през 2018-2019 г., утвърдена от изпълнителния директор на НАП, са включени 27 риска, от които за 23 риска е взето решение, че ще бъдат третирани с контролни мерки. През 2019 г. е извършена актуализация на Програмата за спазване на законодателството и минимизиране нивата на риск през 2018-2019 г., във връзка с което планираните за 2018 и 2019 г. мерки по рискове със започнало към края на 2018 г. третиране са обединени, без да се конкретизира техният вид. Планираните за 2018 г. мерки по рисковете без започнало към края на 2018 г. третиране са редуцирани, като при 9 риска планираните ревизии и ПУФО са намелени с общо 798 броя. В изпълнение на планираните мерки са извършени следните контролни действия:

Таблица № 25: Планирани и изпълнени контролни действия въз основа на анализи на риска

Брой контролни действия по Програма за спазване на законодателството 2018 – 2019 г.	Общо планирани	Възложени производства	Приключени през 2019 г.	Общо приключени	Изпълнение на планираните действия от гл. т. на възложени действия
Ревизии	2337	2002	1096	1218	86%
ПУФО	7721	8769	4476	6675	114%
Инвентаризации	650	379	236	283	58%
Наблюдения	1480	1400	1010	1345	95%
Проверки в обект	8675	8265	3362	7313	95%

3.3.1.8. Контрол на търговията с горива

През 2019 г. насоките за противодействие на данъчните измами в бранш „Търговия с горива“ са насочени към следните законодателни промени:

Приеха се последните изменения на Наредба № Н-18/2006 г. за регистриране и отчитане чрез фискални устройства на продажбите в търговските обекти, изискванията към софтуерите за управлението им и изисквания към лицата, които извършват продажби чрез електронен магазин (загл. Изм. - дв, бр. 80 от 2018 г.), които спомагат за повишаване на качеството на извършваните анализи, във връзка с контрола върху търговията с течни горива в обекти за крайно разпространение на горива с регистрирани електронни системи с фискална памет (ЕСФП). С предложените промени се създаде и допълнителна възможност за предоставяне на информация в НАП от лица, които не са крайни разпространители и използват ЕСФП в обекти за доставки/зареждане на течни горива чрез средства за измерване на разход „разходомери/измервателна система“.

През второто тримесечие на 2019 г. е изготвена наредба за реда и условията за водене на регистър на лицата, осъществяващи икономически дейности, свързани с нефт и продукти от нефтен произход, съгласувана от служители на ЦУ на НАП. Наредбата е издадена от министъра на икономиката и влязла в сила от 26.07.2019 г. (Обн. ДВ. бр.58 от 23 юли 2019 г.)

През 2019 г. продължиха действията за подобряване на аналитичните и справочни възможности на Информационна система „Контрол на горивата“ (ИСКГ) в рамките на

надграждане на ИСКГ. Създаде се автоматизирано уведомяване на компетентните ТД на НАП за установени рискови събития във връзка с изпълнение на изискването на чл. 176в, ал. 1 от ***Закона за данък върху добавената стойност*** (ЗДДС), което осигурява данни за анализ.

През 2019 г. са извършени общо 2 704 проверки в обекти за крайно разпространение на горива на 1 670 задължени лица, в т.ч. 1 583 проверки по чл. 16а, ал.3 от Наредба Н-18/2006 г.

Извършени са 305 проверки за установяване на факти и обстоятелства на 270 задължени лица, в хода на които са констатирани неотчетени продажби на горива: бензин 411 553 литра на стойност 744 244 лв., (газьол) 260 5334 литра на стойност 291 082 лв. и (пропан-бутан) 34 431 литра на стойност 32 502 лева и горива с необоснован произход: бензин 32 222 литра, газьол 51 992 литра и пропан-бутан 944 кг. Шест лица са дерегистрирани по чл. 176 и чл. 176в от ЗДДС. Възложени са 41 ревизии в хода, на които са констатирани неотчетени продажби на горива. Установени са допълнителни задължения по ЗДДС общо в размер на 566 216 лева, по Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО) общо в размер на 142 396 лева и по Кодекса за социално осигуряване (КСО) 4 723 лв.

През периода по данни от ИС „Контрол на горивата“ е извършен анализ на риска на 1 975 случаи. В анализа са включени и лица, за които са възникнали обстоятелства за предоставяне на обезпечение по чл. 176в от ЗДДС или е изтекъл срокът на предоставено обезпечение и/или е превишен размерът на предоставеното обезпечение. В резултат 415 търговци на горива са предоставили или завишили размера на предоставеното от тях обезпечение. Освен това са съставени 153 акта за установени административни нарушения на чл. 176в от ЗДДС, издадени са 90 наказателни постановления и в два случая са наложени принудителни административни мерки запечатване на обект.

3.3.2. Превенция и противодействие на данъчни и осигурителни измами

Основна цел на борбата с данъчните и/или осигурителните измами е ограничаване на щетите за бюджета, редуциране на злоупотребите с данък и намаляване на неблагоприятния ефект от тях чрез дейности в няколко основни направления:

Таблица № 26: Предприети действия по противодействие на данъчни и/или осигурителни измами

Показатели	Мерна единица	2019 г.	2018 г.	2019 / 2018 г. (%)
Анализирани лица	брой	61 352	74 523	-18
Доклади за организирани данъчни и осигурителни измами (ОДОИ)	брой	133	128	4
Участници в организирани данъчни и/или осигурителни измами общо	брой	1 385	1 089	27
Предполагаем размер на нанесената щета на бюджета съгласно доклади за ОДОИ	хил. лв.	45 941	80 162	-43
Възложени проверки във връзка с доклади за ОДОИ	брой	632	400	58
Възложени ревизии във връзка с доклади за ОДОИ	брой	295	258	14
Допълнително начислен данък в резултат на приключили ревизии по доклади за ОДОИ	хил. лв.	45 497	62 459	-27
Ефективно внесен данък в резултат на приключили ревизии по доклади за ОДОИ	хил. лв.	3 081	8 135	-62

Възложени ревизии във връзка с анализи по повод наложени обезпечения от дирекция ФК	брой	19	62	-69
Възложени проверки във връзка с анализи по повод наложени обезпечения от дирекция ФК	брой	505	705	-28
Задължени лица, въведени в база данни "Рискови субекти"	брой	3 885	1 725	125
Изпратени писма до ЗЛ с цел предотвратяване на измами и стимулиране на своевременното, доброволно коригиране на неизрядно поведение	брой	594	318	87
Проведени срещи със ЗЛ с цел предотвратяване на измами и стимулиране на своевременното, доброволно коригиране на неизрядно поведение	брой	125	113	11
Размер на направени корекции от лицата в резултат на изпратени писма и/или проведени срещи с тях	хил. лв.	2 789	4 012	-30

Основният използван подход при превенцията на данъчните измами и през 2019 г. е насочен към постигане на резултати чрез стимулиране на добросъвестност у данъкоплатците, посредством организиране на срещи или изпращане на уведомителни писма и предоставяне на насоки за коригиране на констатирано неизрядно поведение. Главната цел е предпазване на добросъвестни данъкоплатци от въвличането им в схеми на данъчни измами или отклонение от облагане, както и информирането им за неблагоприятните последици от неспазването на данъчното и осигурителното законодателство. През последните четири години се отчитат положителни резултати и подобрение в поведението на лицата, чиито дейности и декларирани резултати се анализират ежемесечно, включително дружества с мащабна икономическа дейност и високо влияние върху националния бюджет.

През 2019 г. са проведени 125 срещи и са изпратени 594 писма до задължени лица с цел предотвратяване на измами и стимулиране на своевременно, доброволно коригиране на неизрядно поведение.

В резултат на предприетите мерки спрямо лица, при които са установени индикации за отклонение от обичайна търговска практика или други нередности, доброволно са направени корекции от лицата в размер на 2 789 хил. лв.

Друг акцент на дейността по противодействие на данъчните измами е извършваният мониторинг на търговски вериги за хранителни стоки, стартирал през 2014 г., както и на търговски вериги за черна и бяла техника от началото на 2016 г. През 2019 г. продължава процесът по наблюдение и анализ на бизнес дейността на дружества – големи търговски вериги, регистрирани в ТД на НАП ГДО и дирекция СДО при ТД на НАП София. Определени са 14 търговски дружества, опериращи като търговски вериги за хранителни стоки, черна и бяла техника за ежемесечен мониторинг и анализ. За резултатите от извършеното наблюдение през 2019 г. са изготвени 6 обобщени доклада с одобрени контролни действия спрямо 16 задължени лица. Одобрените и изпълнени мерки са: 19 броя проверки за установяване на факти и обстоятелства и 5 броя други мерки. Изготвен е един обобщен доклад, включващ съпоставителен анализ на отчетените резултати от наблюдаваните търговски вериги за 2018 г. спрямо предходната 2017 г. Резултатът от тези мерки показва положителна тенденция към свеждане до минимум размера на ползвания данъчен кредит по получени доставки от рискови контрагенти, повишаване размера на осъществените вътреобщностни придобивания пряко от

наблюдаваните задължени лица, както и установяване на трайни отношения на сътрудничество с приходната администрация за подпомагане ограничаването на сивия сектор в бранша.

Извършване на наблюдение и анализ на браншови отрасли с висока честота на данъчни измами

В резултат на анализ на риска и идентифициране на отклонения от облагане в търговското поведение на наблюдаваните задължени лица се локализират схеми и механизми на данъчни и осигурителни измами по браншове, открояват се тенденции за разпространението им и се предлагат методи за противодействие спрямо нанасянето на потенциални щети на бюджета. В тази връзка през 2019 г. са изготвени и одобрени 16 броя доклади за наблюдение и анализ на основни рискови браншове - търговия на едро и дребно с плодове и зеленчуци, месо, захар и горива, в хода на които са анализирани общо 3753 задължени лица. Предприети са мерки по възлагане на контролни действия спрямо 205 задължени лица.

Във връзка с наблюдавани допълнителни браншове - растителни масла, брашно и въглеродни емисии са изготвени 3 броя доклади, анализирани са 453 задължени лица и са предприети мерки по възлагане на контролни действия спрямо 62 задължени лица.

Взаимодействие с правоохранителните органи: Прокуратура на Република България, МВР, ДАНС, Агенция „Митници“

Съгласно споразумение между Прокуратурата на Република България, МВР, ДАНС, НАП и Агенция „Митници“ определени експерти от НАП работят в постоянния състав на създаденото специализирано междуведомствено звено за оказване на експертна помощ за подпомагане разследването на организираната престъпност, свързана с данъчни престъпления. През 2019 г. е извършен анализ на данъчна информация по 55 досъдебни производства или прокурорски преписки, в които са идентифицирани 399 лица, участници в измами. В резултат на анализите са изготвени описания на механизмите на данъчните измами, описани в 50 схеми на данъчни измами.

През 2019 г. служители на НАП, командировани в ГД БОП съгласно Споразумение, са извършили анализ на данъчна информация по оперативни разработки от служители на ГД БОП, в резултат на което са идентифицирани 1153 задължени лица, участници в измами.

Обмен на информация за рискови вътреобщностни сделки и ранно предупреждение за ДДС измами на територията на ЕС

През 2019 г. продължи развитието и надграждането на ПП EUROFISC - приложение за автоматизирана обработка и анализ на информацията по обмена и идентифициране на случаи на трансгранични верижни ДДС измами в европейски мащаб с участие на български задължени лица.

През 2019 г. са получени и обработени 418 входящи записа за рискови вътреобщностни доставки на стоки с получатели български дружества, анализирани са 381 европейски дружества с определени профили спрямо съответстващи български контрагенти. Информацията се свежда до териториалните структури на НАП с оглед подпомагане селекцията на случаи за анализ и контрол.

Българският принос към мрежата за ранно предупреждение се изразява в изпратени 181 записа за вътреобщностни доставки на стоки от български лица, за които има съмнение, че не са действително извършени или са част от схема на данъчна измама, както и категоризирани и изпратени 267 записа с профили на български дружества.

Обмен на информация по линията на Европейската служба за борба с измамите (ОЛАФ) и националния Съвет за координация в борбата с правонарушенията, засягащи финансовите интереси на ЕС (АФКОС) в изпълнение

на Националната стратегия за превенция на нередностите и измамите, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз (ЕС) за периода 2014 – 2020г.

В качеството си на член на Съвета за координация в борбата с правонарушенията, засягащи финансовите интереси на ЕС, НАП носи двустранна отговорност - за опазване на приходната част на републиканския бюджет, от който се отчисляват и попълват част от собствените ресурси на ЕС (под формата на членски внос на база ДДС и БНД), както и за принудителното събиране на неправомерно отпуснати, разходвани и дължими средства по фондове и програми на ЕС, в т.ч. с национално съфинансиране и/или свързани изцяло с традиционните собствени ресурси, съставляващи приходната част в общия бюджет на Европейския съюз.

В изпълнение на чл. 8а от ПМС №18/2003 г. НАП изготвя и предоставя в дирекция „Защита на финансовите интереси на ЕС“ към МВР (АФКОС) ежемесечна справка за предприетите действия по обезпечаване и принудително събиране на публичните и частни държавни вземания, предадени в НАП от управляващите европейски средства държавни органи и институции като случаи на нередности и/или измами, засягащи финансовите интереси на ЕС и националния бюджет.

Във връзка с одобрени проекти на НАП за финансиране по европейска програма „Херкулес - III – 2019 г.“ и съгласно подписани Грантови споразумения с ОЛАФ са предприети следните мерки:

– Грантово споразумение № 8315240–BG-NRA-ITF-2018 от 14.01.2019 г. за финансиране Проект на тема „Подпомагане на борбата с данъчни измами и сивата икономика в Република България чрез подобряване на техническата обезпеченост на НАП за извършване на компютърни разследвания“, във връзка с което са възложени процедури по ЗОП за сключване на договори за доставка на хардуерно и софтуерно оборудване и обучение на служители.

– Грантово споразумение с № 831515-BG-NRA-REG4200-4000/14.01.2019 г. за финансиране Проект на НАП на тема “Подобряване на сътрудничеството и моделите за контрол в превенцията на измами, свързани с митнически режими 4200 и 4000, засягащи системата на собствени ресурси на Европейския съюз“, във връзка с което след реализирана процедура по ЗОП, са проведени шест работни срещи/конференции с представители на приходните администрации на Република Турция, на Република Румъния и на Република Гърция, на които са предложени и обсъдени мерки за подобряване на сътрудничеството в областта на превенцията и разкриването на финансови измами, засягащи финансовите интереси на ЕС и националния бюджет.

3.4. Фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск

През 2019 г. денонощният фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск на територията на страната се осъществи на 306 фискални контролни пункта /ФКП/, разположени в близост до граничните контролно-пропускателни пунктове /ГКПП/ и във вътрешността на страната - на територията на големите борси и тържища, пристанища, данъчни складове за съхранение на течни горива и на местата на получаване/разтоварване на стоките.

Стоките с висок фискален риск /СВФР/ са идентифицирани от приходната администрация като рискови, тъй като са използвани често в схеми за данъчни измами. Това са предимно бързо-оборотни стоки като плодове, зеленчуци, месо и месни продукти, захар и продукти за производство на захар, мляко и млечни продукти, течни горива и др. През 2019 г. общият брой на наблюдаваните стоки е 563.

На ФКП са извършени общо 407 873 проверки на транспортни средства, превозващи стоки с висок фискален риск, като на 93 422 от тях са поставени технически средства за контрол (ТСК). Извършени са 48 493 броя проверки на мястото на получаване/разтоварване на СВФР.

Таблица № 27: Резултати от дейността фискален контрол върху СВФР 2017-2019г.

Показатели	Мерна единица	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Наблюдавани СВФР	брой	555	563	563
Извършени проверки на транспортни средства	брой	308 391	374 598	456 366
Поставени технически средства за контрол	брой	92 316	94 189	93 422
Наложени обезпечения на основание чл.121а, ал.3 от ДОПК	брой	1 477	1 208	792
Лица с наложени обезпечения	брой	852	787	586
Обща стойност на обезпеченията	млн.лв.	13	7	5
Изпратени уведомителни писма до прокуратурата	брой	5	3	9

Общото количество на проверените СВФР за 2019 г. е 3 258 181 257 кг/л, изобразено по вид на осъществения фискален контрол на следващата схема:

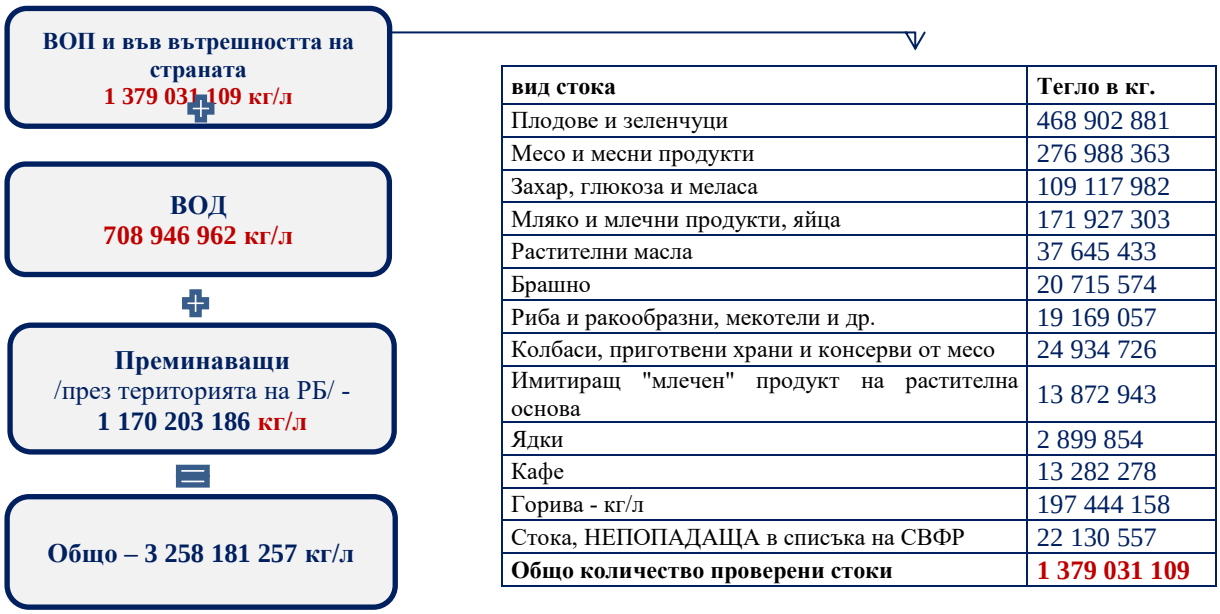

вид стока	Тегло в кг.
Плодове и зеленчуци	468 902 881
Месо и месни продукти	276 988 363
Захар, глюкоза и меласа	109 117 982
Мляко и млечни продукти, яйца	171 927 303
Растителни масла	37 645 433
Брашно	20 715 574
Риба и ракообразни, мекотели и др.	19 169 057
Колбаси, приготвени храни и консерви от месо	24 934 726
Имитиращ "млечен" продукт на растителна основа	13 872 943
Ядки	2 899 854
Кафе	13 282 278
Горива - кг/л	197 444 158
Стока, НЕПОПАДАЩА в списъка на СВФР	22 130 557
Общо количество проверени стоки	**1 379 031 109**

В резултат на извършения контрол, през 2019 г. са предприети действия за налагане на обезпечителни мерки на основание чл.121а, ал. 3 от ДОПК срещу 586 задължени лица. Общата стойност на наложените обезпечения е 5 163 930 лв. Отчетена

е стока, изоставена в полза на държавата, с общо количество 196 282 кг. и стойност 226 976 лв.

Фискален контрол върху движението на горива

След включването на определен тип горива в списъка на СВФР, се осъществява контрол на ФКП на ГКПП и във вътрешността на страната. Обособени са 66 ФКП – данъчни склада (ДС), в които се съхраняват течни горива. Контролът се осъществява на вход/изход на ДС, съгласно утвърден график. Предмет на контрол е изведеното от ДС гориво, освободено за потребление по реда на Закона за акцизите и данъчните складове и гориво под режим РОПА - за движението между данъчни складове. Провереното количество гориво през 2019 г.:

- на фискалните контролни пунктове на ГКПП – 129 976 358 литра;
- на изход на ДС /освободено за потребление, с платен акциз/ - 67 467 800 литра;
- на изход/вход на ДС за постъпило и напуснало от и до друг ДС гориво под режим РОПА – 23 703 305 литра.

Поставени са 553 броя технически средства за контрол. Наложени са 116 броя обезпечения на основание чл.121а, ал. 3 от ДОПК, на обща стойност 288 894 лева.

При съпоставка на данните за периода 01.01.2019 г. - 31.12.2019 г. спрямо същия за 2018 г. се отчита:

- ръст на декларирана данъчна основа на ВОП - 1 453 591 хил. лева (14,5%);
- ръст на декларирана данъчна основа на ВОД - 389 215 хил. лева (8,8%);
- ръст на приходите от данъци и задължителни осигурителни вноски на лица, осъществили ВОП и ВОД на СВФР – 561 799 хил. лева (16,5%);
- ръст на приходите от данъци и задължителни осигурителни вноски на лица, превозващи СВФР - 179 713 хил. лева (13,1%);
- ръст на приходите от лица, осъществили доставки в страната на СВФР, като 90 % от тях са при контрол на данъчните складове /ДС/ - 432 637 хил. лева (56,5%).

Общият ръст на приходите от лица, обект на фискален контрол (ВОП, ВОД, страната и превозвачи), е:

- за 2018 г. спрямо 2017 г. е 434 958 хил. лева;
- за 2019 г. спрямо 2018 г. е 1 174 149 хил. лева.

Всички показатели за измерване на ефекта от осъществения фискален контрол, показват запазване на положителната тенденцията от предходните години. През 2019 г. е отчетен значителен ръст на приходите от ЗЛ при осъществен фискален контрол в страната (основно горива). 129% е ръстът от постъпилите суми за данъци през 2019 г., а именно - 679 527 хил. лв., спрямо 296 440 хил. лв. за 2018 г.

Мониторинг на рискови лица

Въз основа на данните, налични в информационните масиви на НАП, е извършван ежедневно мониторинг и анализ на рискови лица. Изготвените аналитични доклади са 465 бр.:

- спрямо 210 лица е указано да се предприемат действия за налагане на предварителни обезпечителни мерки /ПОМ/ на основание чл. 121а, ал. 3 във връзка с чл. 121а, ал. 2 от ДОПК;
- спрямо 354 лица е указано да се постави техническо средство за контрол.

Съвместни контролни действия

Служителите от оперативния център на ГДФК осъществяват денонощно експертна дейност в МКЦПККДРСТ[1], като координират и разпределят случаи на органите по приходите, извършващи фискален контрол, в т.ч. и при съвместен контрол с други контролни органи; оказват и методическо съдействие на проверяваните лица чрез национален телефон и имейл посредством специализирана технологична среда. Възложените проверки на ротационен принцип през информационна система „Фискален контрол“ /ИСФК/ са 93 422 бр.

3.5. Управление на риска от неспазване на данъчното и осигурителното законодателство

3.5.1. Резултати от дейностите по управление риска

3.5.1.1. Идентифициране, анализ и оценка на конкретни рискове.

През 2019 г. са приключени анализите по 3 конкретни риска, свързани с укриване на печалби/доходи от лица, осъществяващи дейност в някой от следните икономически сектори: строителство, свързано с продажби на нови сгради и части от тях, производството и търговия с алкохол, както и търговия на дребно с хранителни стоки.

В рамките на програмния период 2018-2019 г. обект на третиране от администрацията са били общо 27 външни риска. Реализирани са дейностите, свързани с подпомагане на процеса по изготвяне на указания за третиране на конкретни рискове, в т.ч. предоставяне на списъци с потенциално рискови лица на компетентните дирекции, отговорни за изпълнение на мерките, заложени в програмата.

3.5.1.2. Оценка на актуалните характеристики и на ефекта от третирането на конкретни рискове

За целите на приоритизирането през новия програмен период (2020-2021 г.) са определени актуалните характеристики на всички наблюдавани и управлявани от НАП външни рискове и е измерено повлияването на онези от тях, спрямо които са реализирани мерки за тяхното третиране.

От гледна точка на категорията, в която попада всеки от оценените рискове, постигнатите промени в поведението на лицата от всяка група са, както следва:

- **Тактически рискове:**

През 2019 г. обект на наблюдение и управление от страна на НАП са 8 риска на тактическо ниво. Измерените щети за бюджета в резултат на тяхното съществуване са приблизително около 1,1 млрд. лв., и същите са причинени от некоректното поведение на 1033 хиляди лица.

Постигнатият ефект в резултат на третирането на част от тактическите рискове се изразява в:

- Намаление на щетите с 10%, което в абсолютна стойност представлява отстранена щета в размер на 132 млн. лв.
- Постигната положителна промяна в поведението на 135 хиляди лица, което в процентно изражение представлява отчетено намаление на броя на рисковите лица с 13%.

- **Оперативни рискове:**

Общият брой на анализираните и наблюдаваните оперативни рискове към момента е 23. Формираните загуби за бюджета в резултат на съществуването им са

[1] Междуведомствен координационен център за противодействие на контрабандата и контрол на движението на рискови стоки и товари /МКЦПККДРСТ/ - постоянно действаща структура, осигуряваща координацията и взаимодействието между ГД „Борба с организираната престъпност”, ГД „Национална полиция”, ГД „Гранична полиция”, ДАНС, Агенция „Митници”, НАП и ИА „Автомобилна администрация”

оценени приблизително на около 1,7 млрд. лв. и същите са причинени от некоректното поведение на около 153 хиляди лица.

Постигнатият ефект в резултат на третирането на част от тези рискове е:

- Намаление на щетите с 27%, което в абсолютна стойност представлява отстранена щета в размер на 580 млн. лв.
- Постигната положителна промяна в поведението на 21 хиляди лица, представляващи намаление на броя на рисковите лица с 14%.

3.5.1.3. Разработване на програма за спазване на законодателството и минимизиране нивата на риск за следващия програмен период

Приключени са дейностите по обобщаване на резултатите от извършеното оценяване на актуалните характеристики на наблюдаваните и управляваните от НАП външни рискове, в т.ч. от гледна точка на нивото на повлияването им в резултат на приложените конкретни видове мерки за третирането им. Представени са на членовете на Съвета за управление на риска докладите от извършените оценки на рискове с цел предварително запознаване с вероятността от проявление и значимостта на съществуващите конкретни рискове от неспазване на законодателството.

В началото на 2020 г. е проведено заседание на Съвета за управление на риска с цел определяне на приоритетните за третиране от страна на НАП външни рискове и изготвяне на Програмата за спазване на законодателството и намаляване на нивата на риск за новия програмен период.

3.5.2. Международни инициативи и вътрешни проекти в областта на управление на риска

3.5.2.1. Съвместна работа по сключено споразумение с външни изследователи

Дейностите по проект „Провеждане на поведенчески експерименти“ са приключили успешно.

През август 2019 г. са представени предварителните резултати от проведените в България поведенчески експерименти в периода 2017 г. – 2018 г. През 2020 г. се очаква да бъде представен и официалният доклад за резултатите от експерименталното изследване.

Обсъдени са и възможностите за продължаване на сътрудничеството между НАП и изследователите, като са представени нови идеи за извършване на поведенчески експерименти. В резултат на обсъждания в края на 2019 г. е сключено допълнително споразумение за удължаване срока на съвместната работа с външните изследователи до 31.12.2022 г.

3.5.2.2. Вътрешен проект „Сегментиране и поведенческо профилиране на задължените лица“

През май 2019 г. приключиха дейностите по изпълнение на проект „Сегментиране и поведенческо профилиране на задължените лица“ в контекста на управление на риска. Представеният окончателен доклад за успешно изпълнение на проекта и постигнатите резултати от него е приет от изпълнителния директор на НАП.

Постигнатите резултати от реализирането на проекта са:

- Извършено е първо пилотно сегментиране и поведенческо профилиране на стратегическо ниво на всички клиенти на НАП чрез прилагане на техники, водени от данни, и техники, водени от експерти.
- На база използването на големи масиви от данни, натрупаните експертни познания и разполагаемите технически инструменти, е постигнато разделяне на всички лица в групи и подгрупи със сходни характеристики и поведение, така че администрацията да може да взима обосновани решения при избора на най-правилния и ефективен подход към отделните групи.

- Разработена е методология за регулярно попълване на данни и прилагане на моделите за сегментиране и поведенческо профилиране на задължените лица в страната, съдържаща детайлно описание на приложените техники и похвати в рамките на проекта. По този начин са създадени условия за въвеждане на периодично и инцидентно сегментиране и профилиране на стратегическо и на оперативно ниво.

3.6. Събиране на просрочени публични вземания

3.6.1. Резултати от събиране на просрочени публични вземания

В резултат на комплексно и систематично прилагане през последните години на специфични организационни и управленски мерки и кампании, както и инициирани нови такива през 2019 г., се отчита трайна промяна в поведението на клиентите на НАП.

Общият размер на декларираните и начислени суми за данъци, задължителни осигурителни вноски и глоби/имуществени санкции, наложени от органите на НАП през 2018 г., е нараснал с 2 754,2 млн. лв., което е ръст от 9,4 %. Отчита се ръст на декларираните задължения от 10 % (2,823 млрд. лв.), докато размерът на задълженията по издадени през годината ревизионни актове, включващи както декларирани, така и допълнително установени задължения, е намалял с 5,7 % (56,2 млн. лв.)

Платените в срок задължения по декларации и издадени през годината ревизионни актове са нараснали с 1,4 % пункта – от 85 % към 31.12.2018 г. до 86,4 % към 31.12.2019 г., като доброволното изпълнение на задълженията по декларации е достигнало 87,5%.

Графика № 13: Размер (главница) на декларираните/начислените и на непогасените в срок задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски.

Размерът на нововъзникналите просрочени задължения (главница и лихва) е намалял с 2,2 % – 102,9 млн. лв., спрямо същия период на 2018 година. В същото време, за погасяването на тези задължения през 2019 г. са събрани със 167,5 млн. лв. повече в сравнение с 2018 г., в резултат на което към края на 2019 г. размерът на непогасения остатък от нововъзникналия дълг е с 270,4 млн. лв. (16,05 %) по-малък в сравнение с остатъка в края на 2018 година.

Увеличеното доброволно изпълнение и по-високата събираемост на новите просрочени задължения са основните причини размерът на непогасения им остатък в края на всяка една от последните пет години трайно да намалява, като редуцирането е с 1,245 млрд. лв. (или около 47 %).

Близо 97,4 % от всички декларирани през 2019 г. задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски са погасени в рамките на същата календарна година (включва както доброволното изпълнение, така и събраните от публичните изпълнители просрочени публични задължения).

През 2019 г. за погасяване на просрочени публични задължения за данъци, задължителни осигурителни вноски и глоби/имуществени санкции, наложени от органите на НАП, са платени общо 3,987 млрд. лв., което е с 224,4 млн. лв. (6,1 %) повече в сравнение с 2018 година.

Отчетен е 8 % ръст на общата събираемост на просрочените публични задължения с взискател НАП в сравнение с предходната година.

За погасяване на публични вземания, предявени от публични взискатели, различни от НАП, са събрани 44,3 млн. лева.

Третирането на длъжниците се извършва чрез селективен подход, съобразен със степента на риска за събиране на задължението и демонстрираното поведение по отношение спазването на задълженията за регистриране, деклариране и плащане.

3.6.2. Мерки, целящи стимулиране на доброволното изпълнение

Засилено се прилагат мерки за стимулиране на доброволното изпълнение на публичните задължения чрез т.нар. „меки способи“ – чрез изпращане на персонални електронни съобщения и/или осъществяване на телефонни контакти за уведомяване на лицата за заплащане на дължимите от тях публични задължения в най-кратки срокове, включително и за разясняване на негативните последици от неплащането им и възможностите за обезпечаване и плащане на дълговете при финансови затруднения. Мерките целят да:

- провокират активно поведение от страна на лицата, с оглед заплащане на задълженията им;
- дисциплинират и трайно променят поведението на клиентите на НАП и
- намаляват разходите за събиране на публичния дълг чрез намаляване броя на лицата, за които ще се предприемат последващи действия за принудително събиране.

Изпращане на съобщения до лица с нововъзникнали задължения.

Следвайки разбирането, че колкото по-рано се третира един дълг, толкова по-ефективно се събира същият, и през 2019 г. продължи практика за ранно уведомяване на задължените лица, които са пропуснали да платят в пълен размер публичните си задължения в срок. Чрез внедрена в края на 2017 г. функционалност за всяко нововъзникнало/предявено за събиране в НАП публично вземане до съответното задължено лице се изпращат три последователни електронни съобщения с различно съдържание – уведомително, напомнително и предупредително съобщение.

Отчетните данни сочат, че близо половината от лицата погасяват изцяло задълженията си, във връзка с които им е изпратено уведомителното съобщение, в 3-месечен срок от изпращането му, а размерът на третирания с мярката дълг намалява в посочения срок с близо 70 %.

Наред с изпращането на електронни съобщения се провеждат и телефонни кампании с оглед стимулиране на доброволното плащане на дълга.

Лицата, които въпреки горепосочените мерки не са погасили задълженията си и не са инициирали контакт с администрацията за уточняване начините за погасяването им, са обект на приоритетни действия за обезпечаване и събиране на дълга.

3.6.3. Мерки за принудително събиране на вземанията от некоректни длъжници

Постоянен мониторинг на длъжници с просрочени задължения

И през 2019 г. продължи постоянният мониторинг на длъжници с най-големи просрочени задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски, категоризирани като събираеми и частично събираеми. Мярката включва провеждането на персонални срещи от страна на директорите на ТД на НАП с лицата, като целта е предоставяне на обезпечения и/или извършване на цялостни или частични плащания на просрочените дългове, ефективно наблюдение на поетите от длъжниците ангажименти и навременен контрол за третирането им от страна на компетентните органи – актуална оценка на икономическия статус на задълженото лице, своевременно налагане на обезпечителни мерки, издаване на разрешения за неотложни плащания, разсрочване/отсрочване, реализиране на имуществото, извършване на ревизии и проверки при необходимост и други.

При 2 906 от наблюдаваните лица е отчетено намаление на размера на дълга на лицата в периода, в който са обект на мониторинг - с 447,9 млн. лв., като 533 от тях са погасили изцяло общите си задължения в размер на 167,6 млн. лв.

Ежемесечен мониторинг

Осъществява се текущо наблюдение по отношение формирането на публични задължения от търговци на течни горива, както и от лица, притежаващи лицензии и разрешения за производство и съхранение на акцизни стоки под режим отложено плащане, за организиране на хазартни игри и дейности по смисъла на чл. 4 от Закона за хазарта, или упражняващи дейност по Закона за частната охранителна дейност и лица – лицензирани превозвачи по смисъла на Закона за автомобилните превози, извършващи обществен превоз на пътници и товари на територията на Република България и Общността.

Мярката има превантивен характер и цели промяна на поведението на наблюдаваните лица в посока плащане на задълженията в срок. За лицата, които системно не изпълняват задълженията си, се уведомяват съответните лицензиращи органи с оглед предприемане на действия по отнемане на предоставените им лицензи.

Мерки по отношение на земеделските производители

През 2019 г., на база на Инструкцията за взаимодействие и обмен на информация между НАП и Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ), в НАП са постъпили 9 бр. списъци с лица – земеделски производители, одобрени за получаване на парични помощи от ДФЗ по различни схеми и програми за подпомагане за 2018 г. и 2019 г., в т.ч. – 34 хил. лица, с просрочени публични задължения. Същите са били предмет на приоритетни действия от страна на публичните изпълнители в НАП, като при липса на доброволно плащане на дълга са запорирани банковите им сметки, по които са изплащани сумите от ДФЗ, в резултат на което са събрани публични задължения в размер на близо 6 млн. лв.

Насочване на изпълнението към вземания на длъжници (изпълнители по договори) от трети лица - разпоредители с бюджет

Една от основните мерки за събиране на публичните задължения от длъжници, явяващи се изпълнители по договори с лица - разпоредители с бюджетни средства, е приоритетно насочване на изпълнението към предстоящите плащания по тези договори. В тази връзка е прието ново Решение на Министерския съвет № 592/21.08.2018 г. за условията и реда за разплащанията на разпоредители с бюджет по договори, което предвиди нов ред за разпоредителите с бюджет, а именно да уведомяват приходните администрации, както за предстоящите плащания по договори или първични платежни документи, така и за сключените от тях договори. Промяната цели да повиши приходите

в бюджета. В тази връзка информационна система „РМС Плащания“ обезпечава изпълнението на дейностите по РМС № 592/21.08.2018 година.

През 2019 г. по реда на РМС № 592/2018 г. са регистрирани 483 875 броя уведомления за предстоящи плащания, като 30 056 бр. от тях са насочени за предприемане на действия от публичен изпълнител в компетентната ТД на НАП. Във връзка с постъпилите уведомления през 2019 г. са събрани суми в размер на 210,30 млн. лева.

Мярката е доказала ефективността си, като в резултат от прилагането ѝ реално постъпилите суми от въвеждането ѝ в края на 2014 г. до края на 2019 г. са в размер на 1 031,8 млн. лева.

Развитие на информационните системи

През 2019 г. продължи надграждането и усъвършенстването на информационна система „Събиране“. През периода в системата са реализирани промени, както и са внедрени нови функционалности и оперативни справки, обезпечаващи дейности на публичните изпълнители и техните ръководители.

Продължи надграждането и усъвършенстването и на портал „Продажби“ за публикуване на съобщения за публични продажби по реда на ДОПК. Надградена е функционалността за търсене на имущества, обявени за публична продажба от публични изпълнители, като са допълнени критериите за разширено търсене. Създадена е възможност за търсене, както в текущите (с предстояща дата на провеждане), така и в архивираните съобщения (за които датата на продажба е по-стара от текущата дата). Целта е максимално улесняване на потребителите при търсене в портал „Продажби“. Оптимизирана е функционалността за абонамент на клиентите, които са заявили желание да получават на електронната си поща съобщения за публични продажби, както и за извършените в тях промени.

Електронна комуникация с длъжници, публични взискатели и заинтересовани страни

През 2019 г. чрез разработената и внедрена през 2018 г. електронна услуга за предявяване по електронен път на публични вземания по актове, издадени от публични взискатели, са предявени 178 360 бр. публични вземания. Към настоящия момент към услугата са присъединени 312 публични взискателя, сред които всички министерства, агенции, областни управители и 94 общини.

С автоматизирането на процеса от една страна е осигурена възможност за своевременно отразяване на данните от изпълнителните титули, а от друга – спестен е административен ресурс в ТД на НАП, който е насочен към други приоритетни за функцията дейности.

През 2019 г. чрез информационна система „Връчване“ са връчени 36 474 бр. документи за целите на принудителното събиране на просрочени публични задължения – с 10 577 бр. повече спрямо 2018 г., т.е. налице е увеличение от близо 41%.

3.7. Държавни вземания

3.6.1. Търговска несъстоятелност

Събраните публични вземания от търговци в открити производства по несъстоятелност през 2019 г. са в размер на 16 179 961 лв. Те са формирани от разпределение на суми в производството по несъстоятелност, в резултат от осребряване на имущества на несъстоятелни търговци – 14 374 654 лв. и от доброволни плащания от трети лица – 1 805 307 лв. Събраните суми през 2019 г. са с 1 % повече от събраните през 2018 г., с 11 % повече от събраните през 2017 г. и с 305 % повече от планираните за събиране приходи.

Таблица № 28: Дял на събраните суми в производствата по несъстоятелност по източници на приходите, 2017 - 2019 г.

	2017 г.	2018 г.	2019 г.
✓ От осребряване	88.9%	87.48 %	89 %
✓ От оздравителни планове	7.8%	3.82 %	0 %
✓ Доброволно от трети лица	3.3%	8.70 %	11 %

През 2019 г. е осъществен контрол върху изготвени от синдиците на търговци в открито производство по несъстоятелност 1 366 акта, от които 984 списъка на приети, респ. - неприети вземания, и 382 сметки за разпределение и са предприети съответните процесуални действия чрез изготвянето на 259 възражения, от които 176 с правно основание чл. 690 от ТЗ и 83 възражения с правно основание чл. 728 от ТЗ.

Таблица № 29: Процесуално представителство на държавата в производствата по несъстоятелност – основни резултати:

Показател	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Брой на откритите/възобновените производствата по несъстоятелност	348	343	346
Спрени производства по несъстоятелност, за които се извършва анализ за наличие на основания за възобновяване (бр.)	550	619	711
Брой действащи производства по несъстоятелност към 31 декември на съответната година	1 147	1 073	968
Изготвени молби за предявяване на публични вземания (бр.)	577	594	592
Размер на предявените публични вземания в хил. лв.	330 922	224 481	339 072
Обработени от НАП актове на съдилищата по несъстоятелността и синдиците в производството по несъстоятелност, обявени в търговския регистър и регистъра на лицата с нестопанска цел (бр.)	6 300	6 271	6 938
Обработените призовки и съобщения на съдилищата по несъстоятелността (бр.)	1 091	1 077	1 257
Изготвени и депозирани в срок възражения и жалби пред съдилищата по несъстоятелност (бр.)	335	480	348
Искови молби за откриване на производство по несъстоятелност (бр.)	9	13	25
Среден размер на публични вземания, за които е депозирана молба за откриване на производства по несъстоятелност (хил. лв.)	4 991	14 191	18 043
Искови молби по чл. 647 и чл. 694 от ТЗ	58	92	46
Събрани публични вземания в производствата по несъстоятелност (хил. лв.)	14 396	16 057	16 180

3.6.2. Частни държавни вземания

3.6.2.1. Основни резултати

През 2019 г. събраните суми от отдел ЧДВ са в размер на 6 351 391 лв., от които 610 361 лв. са платени с компенсаторни инструменти. В абсолютна стойност реализираните постъпления са с 3 351 391 лв. повече или 211.71 % от планираните за събиране 3 000 000 лв. За сравнение приходите от ЧДВ за 2018 г. са в размер на 8 906 248 лв., а за 2017 г. са 52 123 147 лева.

Постъпленията преимуществено са резултат от воденето на съдебни и/или изпълнителни производства, чиято продължителност и краен резултат трудно може да бъде прогнозирана, което затруднява и планирането.

Таблица № 30: Приходи от частни държавни вземания по видове в лева, 2017-2019 г.

Видове вземания в лева	2017 г.	2018 г.	2019 г.
✓ ДФРР, ДФЕР, АДГ и ВФП	44 313 721	11 736	0
✓ ФАР и други европейски програми	5 008 601	5 401 789	1 069 557
✓ ЗУНК	833 464	1 343 264	2 636 490
✓ ДФЗ и САПАРД	1 573 086	1 707 253	1 833 574
✓ § 46 от преходните и заключителните разпоредби на ЗИД на Закон за банките (отм., бр. 59 от 2006 г.)	1 132	1 436	195 351
✓ Студентско кредитиране	273 052	325 063	347 187
✓ НБПП	109 155	105 260	261 594
✓ Други приходи	10 936	10 447	7 639

През 2019 г. са администрирани вземания по чл. 3, ал. 7, т. 6 от ЗНАП срещу 631 длъжници (по програми САПАРД, ФАР, ОП „Развитие на човешките ресурси", ОП „Административен капацитет", ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика", ОП „Околна среда", ОП „Регионално развитие" и др.), като преписките по 92 от тях са приключени през годината. Събирането на средствата, подлежащи на възстановяване по европейски програми, продължава да е приоритет в работата по обезпечаване и събиране на частни държавни вземания. През 2019 г. са постъпили 2 141 677 лв. във връзка с предадени през предходни години преписки, а през 2018 г. са събрани 5 401 789 лева.

Съществен проблем за осъществяване на дейността по обезпечаване и събиране на ЧДВ продължава да бъде необходимостта от предварително извършване на разходи за държавни такси във връзка с предприемането на действия по принудително изпълнение. Към извършването на разходи в производствата се пристъпва след изчерпването на всички други възможности и след прецизно анализиране на всеки един казус, но въпреки това, с оглед необходимостта от предприемане на действия, през 2019 г. от НАП са платени 387 316 лева. Съответно се предприемат всички необходими действия и за възстановяване на тези разходи, като през 2019 г. събраната сума за направени разноски и присъдени юрисконсултски възнаграждения е 288 241 лева.

3.6.2.2. Дейности за по-ефективно събиране на частни държавни вземания

През 2019 г. на НАП са предадени за събиране 12 380 изпълнителни листа, издадени в полза на НБПП, 115 преписки за вземания по чл. 3, ал. 7, т. 5 и 6 от ЗНАП и 195 преписки по Закона за кредитиране на студенти и докторанти (ЗКСД). В информационната система за администриране на частни държавни вземания са въведени 15 037 изпълнителни листа за длъжници на НБПП и 100% от преписките за останалите видове вземания.

С оглед предприемане на действия по установяване и събиране на ЧДВ през 2019 г. са изготвени 8 990 молби за образуване/присъединяване по изпълнителни дела при 3 834 за 2018 г. С оглед приемането на Закона за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове (ЗУСЕСИФ) и промяната на характера на вземанията, произтичащи от наложени финансови корекции, през 2019 г. не са издавани актове за установяване на ЧДВ за този вид вземания. Издадени са 3 акта за установяване на ЧДВ за вземания по ЗКСД.

През 2019 г. са получени 15 134 призовки и съобщения, свързани с производства относно ЧДВ, във връзка с които са предприети последващи действия. За сравнение, през 2018г. са приети 7 757, а през 2017 г. – 7 835 призовки и съобщения.

От предадените за събиране през 2019 г. преписки е извършвано проучване на имуществото състояние на всички лица, за които през периода са изготвени молби за образуване/присъединяване по изпълнителни дела за вземания на НБПП, както и по

отношение на 94,52% от получените през 2019 г. преписки за останалите видове администрирани вземания, за които е било необходимо.

3.6.3. Продажба на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата вещи

3.6.3.1. Основни резултати

През 2019 г. приходите от реализация на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата вещи са в размер на 4 386 553 лева, което представлява 87 % изпълнение на планираните за събиране 5 050 000 лева.

Отделно, през 2019 г. на бюджетни организации са предоставени имущества на стойност над 922 158 лева. Съществена част от получените преписки за конфискувани и отнети движими вещи касаят културни ценности, като 85 692 от тях на стойност над 491 934 лева, които не подлежат на продажба, са предоставени на музеи. От Централно управление на НАП са изготвени 67 проекта на заповеди за предоставяне на имущества.

Таблица № 31: Приходи от продажби на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата вещи в лева, в т.ч. според източника

Източник на вещи	2017 г.	2018 г.	2019 г.
✓ Митници	175 809	26 348	41 739
✓ Съд и прокуратура	4 371 712	7 991 801	4 032 055
НАП	165 840	880	102 400
✓ Други източници	391 718	582	210 359
Общо	5 105 079	8 019 611	4 386 553

През 2019 г. основната част от приходите е формирана от вещи, които са приети от НАП по актове на органи на съдебната власт (съд и прокуратура).

Таблица № 32: Постъпили и приключени преписки за конфискувано, отнето или изоставено в полза на държавата имущество

Преписки	Постъпили 2018 г.	Постъпили 2019 г.	Приключени 2018 г.	Приключени 2019 г.
✓ Министерство на вътрешните работи	-	1059	-	225
✓ Органи на съдебната власт	1 734	1460	1 635	1532
✓ НАП	10	7	10	7
✓ Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури	23	12	1	3
✓ Други източници	636	12	165	19
Общо (брой)	2 403	2550	1 811	1786

През 2019 г. са съставени 303 броя констативни протокола, 559 броя приемо-предавателни протокола и 112 броя протокола за отговорно пазене на конфискувано, отнето и изоставено в полза на държавата имущество.

3.6.3.2. Извършени продажби и приходи от тях

През 2019 г. са продадени 131 недвижими имота, 171 превозни средства, както и други вещи - оръжия, благородни метали, дървесина, електроника и др. Издадени са общо 471 броя постановления за възлагане на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества и са подписани 4 договора за продажби чрез стокова борса. В зависимост от вида и състоянието на вещите, за всяка конкретна продажба се избира най-подходящия способ, като най-широко прилагани са търговете с тайно наддаване.

Таблица № 33: Извършени продажби и приходи от тях

Способ на продажба	2017 г.			2018 г.			2019 г.		
	бр.	лв.	%	бр.	лв.	%	бр.	лв.	%
Търг с явно и тайно наддаване	333	3 569 293	70,48%	286	7 229637	90,80%	283	2 837 812	65,50%
Стокова борса	2	15 999	0,31%	2	3 088	0,04%	4	5 805	0,13%
Продажба на валута по чл.242, ал.4 от ДОПК и прием на български лева	259	1 411 200	27,87%	223	573 451	7,20%	273	1 385 226	31,97%
Продажба на съсобствени вещи по чл. 258 от ДОПК	18	67 668	1,34%	23	156 369	1,96%	10	45 313	1,05%
Продажба чрез пряко договаряне	-	-	-	-	-	-	19	58 459	1,35%
Общо	**612**	**5 064 161**	**100%**	**534**	**7 962 545**	**100%**	**589**	**4 332 615**	**100%**

Извън посочените в таблицата приходи са постъпили още 53 938 лева от задържани депозити, бракуване на имущества, наеми и др.

Бракуване и унищожаване на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества. През 2019 г. са бракувани 20 превозни средства и 999 броя други вещи - излязло от употреба електронно оборудване, мобилни телефони, компютри, пишещи машини, вани и др. вещи. При бракуването е генериран приход в размер на 4 641 лева.

Имущества, възложени на НАП за продажба от Министерския съвет по реда на отменения Закон за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество /ЗОПДНПИ/ и Закона за предотвратяване на корупцията и отнемане на незаконно придобитото имущество /ЗПКОНПИ/. С две решения на Министерския съвет, по искане на Междуведомствения съвет за управление на отнетото имущество, през 2019 г. за продажба от НАП са възложени имуществата по 9 влезли в сила съдебни решения. За 2019 г. от НАП са продадени 116 недвижими имота (251 през 2018 г.) на стойност 2 076 802 лева (7 008 455 лева за 2018 г.), приети са парични средства в размер на 3 880 лева (12 404 лева през 2018 г.) и са получени суми от продажби на 14 броя превозни средства и от други имущества в общ размер на 61 397 лева (62 928 лева през 2018 г.). Общо приходите от реализираните имущества, възложени за продажба от Министерския съвет по реда на ЗПКОНПИ и ЗОПДНПИ (отм.), възлизат на 2 142 079 лева спрямо 7 086 787 лева. за 2018 г., като намалението е със 69,77 %. За тези имущества са проведени 107 търга и 9 продажби на съсобствени имущества по реда на ДОПК.

Действия, предприети във връзка иззети от органите по приходите и изоставени в полза на държавата имущества Общо за 2019 г. са извършени 25 продажби на иззети от органите по приходите и изоставени в полза на държавата стоки - 19 чрез пряко договаряне и 6 чрез търг, на които са продадени 34 658 кг различни хранителни продукти за 100 383 лева. Бракувани са общо 30 511 кг различни негодни хранителни продукти, за които извършените разходи възлизат на 226 лева.

3.6.3.3. Подобряване организацията на работа, повишаване ефикасността и ефективността на функция „Продажби“.

През 2019 г. продължи работата във връзка със стартиралия в Министерството на правосъдието процес по разработване на модул за електронна публична продан като част от реализацията на проект „Разработване и внедряване на електронна информационна

система „Национален регистър на запорите“ по Оперативна програма „Добро управление“. От страна на НАП са изготвени предложения за законодателни изменения и са определени представители за включване в междуведомствена работна група за обсъждане на предложенията, получени в Министерството на правосъдието. Една от крайните цели на проекта е разработването и въвеждането на онлайн платформа за електронна публична продан, която да дава възможност за реализацията на конфискувано, отнето или изоставено в полза на държавата имущество.

3.8. Спогодби за избягване на двойното данъчно облагане

Към настоящия момент България има 69 спогодби за избягване на двойното данъчно облагане (СИДДО), които се прилагат по отношение на 70 юрисдикции[2].

През 2019 г. бяха одобрени от Министерския съвет договорените проекти на нови СИДДО с Пакистан и Нидерландия. Успешно приключиха преговорите за сключване на протокол за изменение на СИДДО с Германия и беше изготвен пакет от документи във връзка с процедурата по одобряване на договорения проект от МС.

Изготвени са проекти на нови СИДДО с Малта и Туркменистан като основа за водене на преговори, както и проект на протокол за изменение на СИДДО с Узбекистан. Предстои внасяне на документите за тяхното одобряване от МС. Договорено е преговорите за сключване на нова СИДДО с Малта да се състоят през 2020 г.

През 2019 г., във връзка с настъпилите промени в икономическия живот и промените, породени от проекта “Base erosion and profit shifting” в Модела на данъчна спогодба на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР), беше отправено предложение до Италия за провеждане на преговори за сключване на нова СИДДО. Очаква се отговорът на италианската страна.

През 2019 г. продължиха двустранните консултации с партньорите по СИДДО относно позициите на България по Многостранната конвенция за прилагане на мерки, свързани с данъчните спогодби за предотвратяване свиването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби (Многостранен инструмент, MLI).

Процедури за взаимно споразумение

През 2019 г. бяха приключени две процедури за взаимно споразумение, стартирани на основание СИДДО с Белгия.

Обмен на информация

През 2019 г. продължава осъществяването на ефективен обмен на информация с чуждестранни юрисдикции на основание сключените СИДДО, Директива 2011/16 ЕС относно административното сътрудничество в областта на прякото данъчно облагане и Многостранната конвенция за взаимно административно сътрудничество с цел осигуряване на необходимите данни за борбата срещу укриването на данъци и прането на пари.

През първата половина на 2019 г., в изпълнение на международни ангажименти на България съгласно Многостранното споразумение между компетентните органи за обмен на информация за отчети по държави и Директива 2016/881 по отношение на задължителния автоматичен обмен на информация в областта на данъчното облагане, бе осъществен автоматичен обмен на информация на отчети по държави (Country-by-Country Reporting). От страна на България бяха изпратени данни до 11 юрисдикции. Беше извършен и автоматичен обмен на информация по линия на Директива 2011/16/ЕС с държавите членки на ЕС.

След извършения нерегламентиран достъп в ИТ системата на НАП, беше временно спрян извършваният от България автоматичен обмен на информация, както и

[2] СИДДО със Съюзна република Югославия се прилага по отношение на Република Сърбия и Черна гора.

каналите за комуникация, които се използват за този обмен. България изпрати нотификации до Секретариата на ОИСР за включване в списъците на нереципрочните юрисдикции по отношение на автоматичния обмен на информация за финансови сметки (CRS) и отчети по държави (CbCR).

След инцидента дирекция СИДДО предоставяше своевременно отговори на всички постъпили запитвания от международните партньори и различните институции, в т.ч. на Глобалния форум, ОИСР, ЕК, и др. Беше изпратено уведомително писмо относно инцидента и са предприети действия за уведомяване на засегнатите чуждестранни лица.

Трансферно ценообразуване

През 2019 г. във връзка със спечелено финансиране от Програма за подкрепа на структурните реформи (ППСР) на ЕК по проект „Придобиване на специфични умения и представяне на добрите практики в сферата на трансферното ценообразуване чрез провеждане на специализирано обучение“ са проведени 4 целеви мисии и 3 обучения на служители на НАП. В резултат на горното са обучени 79 служители на НАП и са разработени различни инструменти, които в хода на контролните производства да подпомагат органите по приходите във връзка с въпросите относно трансферното ценообразуване. Изготвен е и проект на заключителен доклад, в който се съдържат препоръки за подобряване практиките на НАП, касаещи трансферното ценообразуване.

Разработена е комбинация от рискови индикатори, която да се използва при извършването на оценката на риска на високо ниво по отношение на многонационалните групи предприятия.

През 2019 г. е внесен и одобрен от Народното събрание проект за изменение и допълнение на ДОПК, с който се въвеждат правила за изготвяне на документация за целите на трансферното ценообразуване във връзка с необходимостта от усъвършенстване на данъчното законодателство в тази област.

След успешно проведена процедура по обществена поръчка беше сключен договор с външен изпълнител за предоставянето на лицензи за използване на електронна система с информация за целите на трансферното ценообразуване.

Извършени партньорски проверки на България

През 2019 г. успешно приключи Етап 1 от партньорската проверка относно провежданите от България процедури за взаимно споразумение. По време на заседанието през месец юни 2019 г. на Форума по въпросите на процедурата за взаимно споразумение към ОИСР (FTA MAP Forum) бе приет без възражения докладът за България. Етап 2 (мониторинг) се състои в проверка относно спазването на направените препоръки в доклада от Етап 1 и ще се извърши една година след одобряването на горепосочения доклад.

Втората проверка, през която премина България през 2019 г., бе свързана с Действие 6 (Злоупотреби с данъчните спогодби) от Проекта BEPS. Целта бе да се провери съответствието на сключените от Република България СИДДО с минималния стандарт, както и предприетите стъпки във връзка с привеждането на спогодбите в съответствие с минималния стандарт.

Очакваната проверка относно обмена на информация при поискване не се състоя, тъй като по решение на Глобалния форум същата бе отложена за началото на 2022 г.

Изпълнение на задачи от международен характер

В изпълнение на задълженията на България, произтичащи от Приобщаващата рамка по въпросите на BEPS, е подготвена статистиката за целите на Форума по въпросите на процедурата за взаимно споразумение към ОИСР (FTA MAP Forum).

Изготвени и изпратени на Глобалния форум са отчети за двустранните отношения (peer inputs) във връзка с обмена на информация при поискване за целите на партньорските проверки на Глобалния форум, както и статистика за извършените обмени при поискване и автоматични обмени на информация за финансови сметки.

През 2019 г. България участва в заседания на Работната група за автоматичен обмен на информация към Глобалния форум към ОИСР относно въвеждането и прилагането на Common Reporting Standard (CRS), на Форума по въпросите на процедурата за взаимно споразумение (FTA MAP Forum), в Работна група №1 (WP1) по въпросите на данъчните спогодби, в заседания на Ad hoc групата за Многостранния инструмент, както и в различни работни групи на Европейската комисия.

Други дейности

През 2019 г. бе оказвано активно съдействие и помощ на български и чуждестранни ФЛ и ЮЛ, вкл. по време на кампанията за подаване на годишните данъчни декларации, във връзка с прилагането на методите за избягване на двойното данъчно облагане.

Таблица № 34: Изготвени през 2019 г. отговори и становища и обработени документи във връзка със СИДДО и други инструменти за обмен на информация

Вид документ	Количество (бр.)
Отговори по запитвания до дирекция СИДДО, становища по постъпили искания от ТД на НАП съгласно чл. 137 и сл. от ДОПК, искания за разкриване на банкова тайна, кореспонденция с МФ и др.	1 152
Обмени на информация с чужди данъчни администрации въз основа на СИДДО, Директива 2011/16/ЕС и Многостранната конвенция за взаимно административно сътрудничество, инициирани през 2019 г., от които:	
• Входящи обмени на информация	186
• Изходящи обмени на информация	91
• Спонтанни и автоматични обмени (вкл. такива с информация за повече от 100 лица)*	29
Искания за връчване на документи от и в други държави	17
ОБЩО:	**1475**

*** Забележка:** Посочената бройка спонтанни и автоматични обмени съдържа записи за повече от 1 000 лица. В този смисъл един обмен изисква обработката на данни за много голям брой лица.

Служители на НАП участваха активно и в работните групи за изготвянето на предложения за изменение и допълнение на ДОПК и ЗКПО във връзка с необходимостта от пълно въвеждане в националното данъчно законодателство на Директива (ЕС) 2018/822 на Съвета от 25 май 2018 година за изменение на Директива 2011/16/ЕС по отношение на задължителния автоматичен обмен на информация в областта на данъчното облагане, свързана с подлежащите на оповестяване трансгранични договорености, на Директива (ЕС) 2016/1164 на Съвета от 12 юли 2016 г. за установяване на правила срещу практиките за избягване на данъци, които пряко засягат функционирането на вътрешния пазар и на Директива (ЕС) 2017/952 на Съвета от 29 май 2017 г. за изменение на Директива (ЕС) 2016/1164 по отношение на несъответствията при хибридни образувания и инструменти, включващи трети държави.

3.9. Допълнително задължително пенсионно осигуряване

Кодексът за социално осигуряване определя обхвата на подлежащите на осигуряване лица в универсални и професионални пенсионни фондове. Съгласно действащото през 2019 г. законодателство, в случаите, в които лицата не упражнят правото си на избор, те подлежат на служебно разпределение между регистрираните пенсионни фондове. Осигурените лица имат възможност да променят осигуряването си от УПФ и от ППФ във фонд „Пенсии“. НАП води електронен регистър на осигурените лица по професионален и универсален пенсионен фонд, на направилите избор по чл. 4б и чл. 4в от КСО лица, както и на възобновилите участието си в УПФ лица.

През 2019 г. са обработени 205 906 заявления за участие и промяна на участието в УПФ и 15 699 заявления за участие и промяна на участието в ППФ, подадени в НАП от пенсионните дружества. Приети са 11 539 заявления за лица, направили избор по чл. 4б от КСО, 1 091 заявления за лица, направили избор по чл. 4в от КСО. Приети и обработени са 119 записа за лица, които са възобновили участието си в УПФ.

Съгласно Инструкция за реда и начина за служебно разпределение на лицата, неизбрали фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване, през 2019 г. са извършени 4 служебни разпределения на общо 94 509 лица, от тях 11 650 в ППФ и 82 859 лица в УПФ.

Таблица № 35: Резултати от проведените служебни разпределения през 2019 г.

Пенсионно осигурителни дружества	Разпределени лица в ППФ /бр./	Разпределени лица в УПФ /бр./	Разпределени лица-общо /бр./
ПОК „Доверие” АД	1 444	10 347	11 791
ПОК „Съгласие” АД	1 604	8 955	10 559
ПОД "Бъдеще ” АД	1 782	14 479	16 261
ПОК „ДСК-Родина” АД	1 056	7 399	8 455
ПОД „Алианц - България” АД	892	11 423	12 315
„Ен Ен ПОД” ЕАД	986	8 390	9 376
ПОАД „ЦКБ-Сила”	1 682	8 543	10 225
Пенсионно осигурителен институт АД	715	5 376	6 091
ПОД “Топлина”	1 489	7 947	9 436
ОБЩО	**11 650**	**82 859**	**94 509**

По централизираната сметка на НАП за ДЗПО през 2019 г. са постъпили приходи в размер на 1 623 583 542 лв., а преведените по сметките на пенсионните фондове и НОИ средства от осигурителни вноски са в размер на 1 611 269 703 лв. (99 % от постъпилите средства).

През 2019 г. преведените суми към ППФ и НОИ са в размер на 129 357 067 лева. Съгласно разпоредбата на чл. 157, ал. 7 от КСО НАП превежда постъпилите за ППФ вноски за лицата, получаващи пенсия за осигурителен стаж и възраст и работещи при условията на първа и втора категория труд, във фонд “Пенсии” на ДОО. За тези лица са преведени средства в размер на 7 851 322 лева. През 2019 г. в НОИ са преведени 973 707 лв. за лица, направили избор по чл. 4 в от КСО.

През 2019 г. преведените суми към УПФ и НОИ (за лица, направили избор по чл. 4б и § 51 от КСО) са в размер на 1 481 912 636 лв.

Таблица № 36: Преведени суми към УПФ

Наименование на УПФ	2019 г. /лв./
УПФ "Доверие"	360 989 932
УПФ "Съгласие"	153 987 650
УПФ "ДСК - Родина"	234 900 490
ЗУПФ "Алианц - България"	308 759 427

„Ен Ен УПФ”	146 874 318
УПФ "ЦКБ - Сила"	133 715 920
УПФ "Бъдеще"	61 497 939
УПФ "Топлина"	25 843 644
УПФ "ПОИ"	24 954 555
НОИ чл. 4б и § 51 от КСО	30 388 761
ОБЩО	**1 481 912 636**

Таблица № 37: Преведени суми към ППФ и НОИ

Наименование на ППФ	2019 г. /лв./
ППФ "Доверие"	25 054 712
ППФ "Съгласие"	19 316 533
ППФ "ДСК - Родина"	17 374 811
ЗППФ "Алианц - България"	18 359 935
"Ен Ен ППФ"	9 326 635
ППФ "ЦКБ - Сила"	13 635 867
ППФ "Бъдеще"	5 750 896
ППФ "Топлина"	8 206 591
ППФ "ПОИ"	3 506 058
НОИ чл. 157, ал. 7 от КСО	7 851 322
НОИ чл. 4в от КСО	973 707
ОБЩО	**129 357 067**

През 2019 г. НАП администрира сметката за чужди средства, в която са постъпили 1 247 027 лв. за лица, направили избор по чл. 4 б от КСО, за периоди преди направения избор и сума в размер на 100 969 419 лв., които са постъпили от ПОД. От сметката за чужди средства са преведени 594 043 лв. в ПОД за лица, които са възобновили участието си в УПФ.

В абсолютна сума през 2019 г. са генерирани и преведени към пенсионните фондове и НОИ с 189 366 157 лева повече от 2018 година. Размерът на възстановените суми към ПОД е 8 521 лв., от тях за УПФ –2 867 лв. и за ППФ –5 654 лв. Не е разпределена лихва към пенсионните фондовете от вложените на депозит средства през 2018 г., тъй като съгласно писмо на БНБ и т.24 от ДДС 1/28.01.2016г. за тези депозити се прилага нулев лихвен процент.

3.10. Функциониране на система Интрастат

Основният акцент през 2019 г. е развитие на информационна система Интрастат и по-специално на модулите за статистически анализи, контрол на качеството за вътрешнообщностната търговия със стоки и регистъра на Интрастат операторите. Усъвършенстват се непрекъснато оперативните дейности и методите за контрол на достоверността и качеството на декларираните данни за вътрешно-общностна търговия със стоки (ВОТС) по система Интрастат, чрез съпоставка с данни от други източници в НАП. По отношение на изпълнението на задълженията на Интрастат операторите е повишен контрола и отчетността. Изготвени са сравнителни тримесечни анализи по основните браншове рискови групи стоки.

През 2019 г. общият брой на задължените лица – Интрастат оператори е намалял с 3% в резултат на увеличените стойности на праговете за деклариране, същевременно броя на декларираните вътрешно-общностни транзакции е увеличен с 8%, броят фирми за проверки е увеличен с 31%. Броят проверени фирми с разлики Интрастат и ДДС над

50 хил.лв. е намалял с 11% в сравнение с 2018 г. в резултат на повишения контрол при съпоставката на декларираните данни и навременното деклариране.

Таблица № 38: Основни показатели, свързани с прилагането на система Интрастат

Показатели	Изменение 2019/2018 (%)	2019г.	2018г.	2017г.
Интрастат оператори към края на годината (бр.)	-3 %	14 546	15 043	14 366
За Пристигания За Изпращания	-3 % -3 %	7 961 6 585	8 225 6 818	7 828 6 538
Подадени Интрастат декларации (хил. бр.)	-2 %	163,4	167,0	162, 3
За Пристигания За Изпращания	-2 % -2 %	89,8 73,5	91,9 75,1	89,6 72,7
Декларирани търговски сделки (млн. бр.)	8 %	8,0	7,4	6,9
За Пристигания За Изпращания	10 % 5 %	5,7 2,3	5,2 2,2	4 ,8 2 ,0
Обеми ВОТС - пристигания + изпращания (млн. лв.)	3 %	7 5414,4	73 380,0	68 267,8
За Пристигания За Изпращания	3 % 3 %	37 666,4 37 748,0	36 663,6 36 716,4	34 582,9 33 684,9
Фирми за проверка	50 %	154	102	115
Проверени фирми с разминавания над 1 млн.лв. (бр.)	-32 %	1 236	1826	1710
Проверени фирми – декларирали нулеви декларации по Интрастат, а по ЗДДС декларирали стойност над 50 хил. лв. (бр.)	-11 %	401	451	406

3.11. Данъчно-осигурителна методология и практика

Основната цел на НАП е да осигурява правилното, единно и унифицирано прилагане на данъчното и осигурително законодателство, съблюдавайки принципите за обективност, законосъобразност, добросъвестност и професионализъм.

Във връзка с единното прилагане на данъчното и осигурително законодателство, както от страна на служителите на НАП, така и от страна на клиентите на администрацията, усилията през 2019 г. са насочени към следните основни дейности:

- изготвени са отговори на писмени запитвания, както до министерства, държавни организации и общини, така и до данъкоплатци, осигурители, самоосигуряващи се лица, компетентните институции по приложимо законодателство на държавите-членки на ЕС и орани по приходите. Изготвени са отговори на запитвания на задължени лица и органи по приходите, свързани с прилагане на данъчното и осигурителното законодателство и компетентните институции по приложимо законодателство на държавите-членки на ЕС;
- изготвен е анализ на административната и съдебна практика за 2018 г. по утвърдени теми на административните и съдебни актове. Целта на анализа е уеднаквяване и популяризиране на практиката;
- актуализирани и публикувани в Интранет и Интернет страниците на НАП са следните наръчници:

- Наръчник по ДОПК;
- Наръчник по ДДС;
- Наръчник по ЗКПО;
- Наръчник по ЗДДФЛ;
- Наръчник по осигурително законодателство.

- Наръчник по определяне на приложимото законодателство според дял II от Регламент (ЕО) №883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социална сигурност - версия 2019 г.

Изготвени, приети и влезли в сила са следните предложения за промени в ЗДДС, ЗКПО, ЗДДФЛ и ЗМДТ, целящи намаляване на административната тежест за гражданите и бизнеса, които са:

- създадена е възможност при продажби на стоки или услуги, които се предоставят от автомати на самообслужване с електрическо захранване и които се регистрират и отчитат чрез фискални устройства, вградени в автоматите на самообслужване, с изключение на услуги по обмяна на валута, фискалният бон, регистриращ продажбата, да се визуализира само на дисплей, без да се издава хартиен документ.
- прецизиран е кръгът на лицата, които са длъжни да подават в НАП данни за доставки и движение на доставени/получени количества течни горива, както и за промяната в тях, считано от 1 януари 2020 г. Изключени са доставките, извършени от обект, който не е краен разпространител и използва като средство за измерване на разход измервателна система или разходомер. От това задължение са освободени също доставчикът и получателят по доставки за битови нужди на гориво в бутилки с вместимост до 50 кг или транспортирано чрез изградена газопреносна мрежа;
- прието е допълнение на чл. 173 от ЗКПО с цел яснота и пълнота на разпоредбата, както и избягване на разнопосочна практика при прилагането ѝ – в случаите на неизпълнение на изискванията за преотстъпване на корпоративен данък по чл. 189б, ал. 2, т. 4 от ЗКПО и по чл. 184 от ЗКПО във връзка с чл. 188.
- отпадна изискването за прилагане на копия на решенията на ТЕЛК/НЕЛК към годишната данъчна декларация по чл. 50 от ЗДДФЛ при ползване на данъчните облекчения за намалена работоспособност и за деца с увреждания и на копия на документи за ползване на данъчното облекчение за закупуване на осигурителен стаж при пенсиониране.

В ЗМДТ е предвидено информацията, необходима за определяне на размера на дължимия туристически данък, за календарния месец, да бъде събирана служебно, въз основа на данни от Единната система за туристическа информация, поддържана от Министерството на туризма. Предвидено е Министерство на туризма да предоставя автоматизирано по електронен път на Министерството на финансите необходимите данни от Единната система за туристическа информация чрез системата за обмен на информация, поддържана в изпълнение на чл. 5а от ЗМДТ. Същите данни се предоставят от Министерството на финансите на общините в срок до три дни след получаването им от Министерството на туризма:

- чрез изградена и функционираща автоматизирана връзка между системата за обмен на информация, поддържана от Министерството на финансите в изпълнение на чл. 5а, и софтуерния продукт за администриране на местните данъци и такси на съответната община, или
- чрез предоставен оторизиран достъп на съответната община до получената информация от Единната система за туристическа информация.

Изготвени са предложения за промени, свързани с хармонизиране на ЗДДС в съответствие с Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 г. и с практиката на СЕС, които са приети и влезли в сила:

- въведена е възможност за отложено начисляване на ДДС при внос в съответствие с разпоредбата на чл. 211, параграф 2 от Директива 2006/112/ЕО (в сила от 01.07.2019 г.);

- въвеждане на разпоредбите на Директива (ЕС) 2018/1910 на Съвета от 4 декември 2018 година за изменение на Директива 2006/112/ЕО по отношение на хармонизирането и опростяването на някои правила от системата на данъка върху добавената стойност за данъчно облагане на търговията между държавите членки (в сила от 01.01.2020 г.).

Изготвени са предложения за промени по отношение на задължителната регистрация по ЗДДС с цел предотвратяване на констатираната практика по избягване на регистрация по ЗДДС, съответно на облагането с данък върху добавената стойност на доставките на стоки и/или услуги от данъчно задължени лица. При последователното извършване на еднородна дейност в един и същи търговски обект от две или повече свързани лица или лица, действащи съгласувано, в облагаемия оборот на всяко следващо лице се включва оборотът, реализиран в обекта от всички лица, извършвали последователно дейността в съответния обект преди него, за период, не по-дълъг от последните 12 последователни месеца, включително текущият месец, и се счита за оборот, реализиран от съответното лице през първия ден на започване на еднородната дейност в обекта от това лице (в сила от 01.01.2020 г.).

Изготвени са и предложения за промени в Наредба Н-18 от 13.12.2006 г. за регистриране и отчитане чрез фискални устройства на продажбите в търговските обекти, изискванията към софтуерите за управлението им и изисквания към лицата, които извършват продажби чрез електронен магазин.

Изготвени са предложения за промени в КСО и ЗЗО, целящи увеличение събирането на задължителните осигурителни вноски и коректното им отчитане.

Изготвен е проект на Наредба № Н-13 за съдържанието, сроковете, начина и реда за подаване и съхранение на данни от работодателите, осигурителите за осигурените при тях лица, както и самоосигуряващите се лица.

Изготвени са проекти на образци на декларации и справки по данъчното и осигурителното законодателство.

През 2019 г. служители на НАП участваха при изготвянето на позиция на България по 1 преюдициално дело (свързано с прилагането на ЗКПО) на Съда на Европейския съюз, както и на позиции по работни документи, изготвени от председателството на Съвета на Европейския съюз.

През 2019 г. служители от НАП участваха в заседания на работни групи към Европейската комисия и Съвета на Европейския съюз по различни теми и въпроси.

Проведени са обучения по осигурителното законодателство за новопостъпилите служители на НАП и контролните органи на НАП, по координация на системите за социална сигурност, както и по промените в данъчното и осигурителното законодателство.

Служители на НАП взеха участие в преговорите и подготовката на Спогодби за социална сигурност между България и Азербайджан и България и Беларус.

3.12. Административно сътрудничество с държавите-членки на ЕС

3.11.1. Резултати, свързани с административно сътрудничество и обмен на информация в областта на ДДС

Обмен на информация с приходните администрации от държавите членки на ЕС се осъществява предимно чрез запитвания, посредством стандартни електронни формуляри и защитена мрежа за обмен на информация (CCN/CSI).

Таблица № 39: Изходящ обмен на информация

	Запитвания от общ характер	Запитвания за борба с измамите	Спонтанна информация	Молби за уведомяване/ други	Общо /брой/
2017 г.	525	456	431	38	1 450

2018 г.	744	561	303	47	1684
2019 г.	518	670	86	44	1318

Таблица № 40: Входящ обмен на информация

	Запитвания от общ характер	Запитвания за борба с измамите	Спонтанна информация/	Молби за уведомяване/ други	Общо /брой/
2017г.	530	644	94	12	1 280
2018 г.	579	541	73	4	1276
2019 г.	530	514	84	32	1160

Фокусът през 2019 г. продължи да бъде насочен към подобряване на ефективността на обменяната информация и към запознаване на служителите за контакт с новите режими в областта на ДДС, разширените възможности за обмен на информация, които предоставят тези режими, както и запознаване със Споразумението между ЕС и Кралство Норвегия и Конвенцията за взаимно административно сътрудничество по ДДС. За целта бяха проведени практически обучения във всички ТД на НАП.

През годината са извършени подготвителни и организационни дейности за изпълнение на ангажиментите на НАП във връзка с осигуряване на достъп до информационните системи на Европейската комисия - Surveillance 3 и EUCARIS за данъчни цели. В срок са изпълнени действията по получени ноти от ЕК, свързани с писмени процедури по приемане на Решения и Регламенти за изпълнение на Комисията.

Система VIES (за обмен на информация по ДДС при сделки в ЕС)

Чрез инструментите на административното сътрудничество се контролират разликите между декларирани ВОП от българските задължени лица спрямо получените чрез информационна система VAT Information Exchange System (ИС VIES) данни за декларирани от европейските търговци ВОД към тях.

НАП осъществява ежедневен мониторинг на системата и предприема действия за нейната поддръжка и развитие. Месечно се изпращат основни и корекционни данни към всички ДЧ на ЕС за декларираните доставки от българските търговци (ВОД, тристранни операции и услуги) към техните търговци. Във връзка с въвеждането в действие на специализирания софтуер на Европейската комисия за анализ на рискови вътреобщностни сделки (приложение TNA) бяха реализирани промени в ИС VIES за осигуряване обмен на регистрационни данни и данни за обороти към приложението. Реализирането на промените в ИС VIES на НАП и провеждането на тестовете за съответствие с техническия център на Комисията се осъществиха в периода м. март-май 2019 г.

През отчетната година стартира и подготовката за провеждане на тестове за съответствие с ЕК, свързани с обмена на информация за нововъведения режим на складиране на стоки до поискване. Тестовата кампания обхваща изпълнението на над 470 тестови сценария.

Администриране и развитие на система VAT Refund

Функционирането и наличността на ИС VAT Refund се наблюдават ежедневно, като през годината са извършвани необходимите актуализирания на системата при възникнала необходимост.

Изготвени са и са предоставени на ЕК годишните статистически данни за възстановения от НАП ДДС по реда на Директива 2008/9/ЕО и Наредба Н-9/16.12.2009 г. на министъра на финансите.

Във връзка с инциденти и въпроси от бизнес и техническо естество, свързани с прилагане на режима и системата VAT Refund, са изготвени отговори по запитвания от

български и установени в ДЧ на ЕС задължени лица. Осъществена е активна комуникация с техническия център на ЕК за разрешаване на възникнали проблеми или предоставяне на допълнителна информация по конкретни случаи.

Други форми на административно сътрудничество и инициативи

За нуждите на контролната дейност и за противодействие на измамите с ДДС на територията на ЕС, НАП осъществява договорен на двустранна основа разширен обмен на информация за ВОП с Гърция, Румъния, Унгария, Латвия и Литва. Входящите данни от този обмен се интегрират регулярно в ИС VIES, което улеснява ползването им за целите на контролната дейност. Активно са търсени възможности за разширяване на сътрудничеството в тази област чрез намиране на нови партньори на НАП за обмен на структурирани данни.

Информационна система MOSS (mini-one-stop-shop) и постигнат резултат от прилагане на специфичния режим:

През 2019 г. успешно са приети и обработени декларациите на регистрираните по MOSS и установени на територията на страната лица за IV-то тримесечие на 2018 и I-во, II-ро и III-то тримесечие на 2019 г., като съответно са обработени и всички получени плащания от българските данъчно задължени лица. Събраните и обобщени суми са превеждани регулярно към държавите-членки по потребление на услугите.

В края на 2019 г. в България, като държава по идентификация, са регистрирани:

- за режим „в Съюза" – 285 лица;
- за режим „извън Съюза" – 2 лица.

През 2019 г. към България, като държава по потребление, е преведен от други ДЧ на ЕС събран ДДС, както следва:

- по режим „в Съюза" – 17 112 140 лв.;
- по режим „извън Съюза" – 3 595 557 лв..

Задържаната сума през 2019 г. съгласно чл. 46, ал. 3 от Регламент (ЕС) 904/2010 е 396 706 лв.;

Нетният ефект от действието на схемите MOSS за България през 2019 г. са приходи в бюджета в размер на 21 104 404 лв.

На 27.11.2019 г. представители на Европейската комисия посетиха НАП за извършване на мониторингова мисия за проверка на готовността на България за въвеждане на пакета от мерки за облагане с ДДС на електронната търговия и осъществяването на необходимите ИТ промени, която премина успешно.

3.11.2. Резултати от административното сътрудничество в областта на събиране на публичните вземания:

И през 2019 г. броят на обработените от ЦЗВ искания за взаимна помощ с ДЧ на ЕС бележи тенденция на увеличение в сравнение с предходната година.

Таблица № 41: Искания за взаимна помощ (брой)

Искания за взаимна помощ (брой)	Изпратени от ЦЗВ		Получени в ЦЗВ	
	2018 г.	2019 г.	2018 г.	2019 г.
Искания за информация	24	61	653	741
Искания за събиране и обезпечителни мерки	252	191	349	336
Искания за уведомяване	3	1	66	44
Искания за спонтанна информация	-		17	16
Общо	279	253	1085	1137

През 2019 г. изпратените изходящи искания за информация са почти три пъти повече от изпратените искания за информация през 2018 г. Изходящите искания за събиране през 2019 г. от своя страна, са с около 25% по-малко от изпратените искания за събиране през 2018 г.

Продължава тенденцията към постоянно увеличаване на входящите искания, като през 2019 г. за първи път постъпиха за изпълнение 2 бр. искания за събиране на база на Конвенция за взаимно административно сътрудничество по данъчни въпроси.

Таблица № 42: Предявени за събиране и събрани суми във връзка с административното сътрудничество в областта на събиране на публичните вземания

Предявени за събиране от/към НАП (лв.)	2018 г.	2019 г.
от ДЧ на ЕС към НАП	324 050 264	89 700 534
от НАП към ДЧ на ЕС	27 293 782	6 449 921
Събрани от/към НАП (лв.)	**2018 г.**	**2019 г.**
от ДЧ на ЕС по изпратени от НАП изходящи искания за събиране	1 488 221	2 377 837
от НАП по изпълнявани в НАП искания за взаимна помощ	591 243	1 302 246

През 2019 г. се наблюдава почти четирикратно намаление на предявените за събиране суми от страна на други ДЧ на ЕС към НАП спрямо 2018 г. при съпоставим брой постъпили искания за събиране през двете години. Подобна тенденция на намаляване на предявените суми се наблюдава и по отношение на изпратените от НАП до други ДЧ на ЕС искания за събиране. Това се дължи на усилията на всички ДЧ, включително България, за по-ефективно използването на взаимната помощ при събиране.

Ефективността на този подход се доказва и от анализа на събраните през 2019 г. суми, както от ДЧ на ЕС за НАП, така и от НАП за ДЧ на ЕС, които са двойно повече в сравнение с 2018 г. Следва отново да се отбележи, че за поредна година събраните от ДЧ на ЕС за НАП суми са два пъти повече от събраните суми от НАП по входящи искания за събиране. Това отново доказва ефективността на използвания способ за събиране – чрез изпращане на искания за събиране на просрочени задължения на лица, заявили ДДС-възстановяване в друга ДЧ на ЕС, съгласно Директива 2008/9 и провежданите кампании за това от дирекция ЦЗВ, което ги нарежда за трета поредна година в приоритетите на НАП за 2020 г.

НАП изпълни ангажиментите си и представи на ЕК в срок годишната статистическа информация за 2018 г. за осъществения обмен на информация и използваните форми на административно сътрудничество и резултатите от тях 2018 г. в областта на ДДС и взаимната помощ при събиране на публични вземания.

4. РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБЩО ОРГАНИЗАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ

4.1. Информационни системи и моделиране на бизнес процеси

За развитието, актуализацията и технологичното усъвършенстване на информационните системи в Агенцията през 2019г. бяха предприети действия по:

- анализ на съществуващите функционалности на Софтуера за управление на приходите (СУП) и на технологичната среда с цел усъвършенстване на системата и преминаване към нова технологична платформа.

- анализ на съществуващия портал за електронни услуги на НАП и неговите взаимовръзки с други информационни системи, както и на съществуващата технологичната среда с цел надграждане на информационните системи на НАП и изграждане на архитектура, ориентирана към услуги.

През 2019 г. усилено се работи по адаптиране на Софтуер за управление на приходите (СУП), клиентските приложения и електронни услуги във връзка с нормативни изменения и изисквания за промени и оптимизация на бизнес процесите в НАП, в т. ч.:

- промени и оптимизация на функционалности, свързани с процесите по прием и обработка на различни декларации и документи по ЗДДС, ЗКПО, ЗДДФЛ, ДОПК, КСО и др.;
- развитие на справочната част, усъвършенстване на електронния портал на НАП чрез предоставяне на нови електронни услуги и др.

Успешно бяха изпълнени процесите по годишно счетоводно приключване на 2019 г. на софтуера за управление на приходите, в резултат на което системата беше приведена в съответствие с промените в законодателството и беше осигурен обменът на данни с други информационни системи и електроните услуги в НАП, както и с информационните системи на други ведомства.

В резултат на извършен анализ на потребностите от усъвършенстване на текущите и необходимост от предоставяне на нови електронни услуги са дефинирани нови услуги и дейности, които да бъдат реализирани в периода 2019 - 2020 г. През 2019 г. са разработени и внедрени в реална експлоатация 6 нови електронни услуги за клиентите на НАП.

Текущо през цялата година информационните системи и програмни продукти в НАП бяха адаптирани и привеждани в съответствие с промени в нормативни актове, както и беше извършено усъвършенстване на функционалности за целите на оптимизация на бизнес процесите, които информационните системи обслужват. Бяха извършени дейности по инсталация на нови версии на информационни системи, в т. ч. бази данни, приложни сървъри, комуникационна среда, оптимизирана ИТ архитектура. В резултат на това беше повишена ефективността и бързодействието на информационни системи като СУП, ИС ФУДВ, ИС „Събиране“, УИС, ИС „Контрол“ и др.

Във връзка с измененията в Наредба № Н-18/2006 г. за регистриране и отчитане на продажби в търговските обекти чрез фискални устройства, през годината се работи усилено по реализация на нормативните изисквания, в резултат на което бяха дефинирани изисквания и разработени нови функционалности в ИС „Фискални устройства с дистанционна връзка“ за служители на БИМ и Агенция „Митници“ и ПП „Клиентски софтуер на НАП за въвеждане на данни за сервизни техници, преминали обучение и имащи право на сервизна дейност“, както и внедрени нови електронни услуги, обезпечаващи процесите, свързани със законодателните изменения.

През 2019 г. продължи надграждането с нови функционалности и усъвършенстването на информационна система „Събиране“. С цел изпълнение на изискванията на ЕК продължи развитието и внедряването на нови и надграждане на съществуващи функционалности в ИС MOSS. През първото полугодие на 2019 г. бе извършен автоматичен обмен на информация по Директива 2011/16/ЕС на Съвета от 15.02.2011 г. (DAC1), Директива 2016/881/ЕС на Съвета от 25.05.2016 г. (DAC4) и CbCR MCAA (Multilateral Competent Authority Agreement on the Exchange of CbC Reports).

През 2019 г. завършиха дейностите по проект „Осигуряване на електронен обмен на социално-осигурителна информация между България и ЕС“ и така беше осъществен електронен обмен на данни и документи при обмена на социално осигурителна информация между България и ЕС, както и между националните системи, обменящи информация по проекта.

През отчетния период бяха подписани или актуализирани инструкции за взаимодействие и обмен на информация между НАП и други институции, в т.ч. МВР, БИМ, КФН, АЗ, НОИ, АВ, търговски банки, университети и др.

С цел усъвършенстване на процесите на НАП и подобряване обслужването на клиентите през 2019 г. са актуализирани и утвърдени 21 бр. работни процедури и инструкции и 36 бр. образци на документи, свързани с основните и спомагателни бизнес процеси на НАП. Процедурите по регламентиране действията на бизнес-процеси по администриране на информационни системи и бази данни, тяхното резервиране, архивиране и възстановяване, администриране на операционни системи, друг системен софтуер и управление на хардуерните устройства, отстраняване на възникнал инцидент в информационните системи, информационните активи и ИТ услуги в НАП са приведени в съответствие с нормативните изисквания на Закона за киберсигурност (ЗК) и Наредбата за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност (НМИМИС).

След осъществяването на неоторизирания достъп до ИС на НАП се извърши преглед за уязвимости на всички услуги, които НАП предоставя. От „Информационно обслужване“ АД беше извършен пълен технически одит по сигурността на информационните системи на НАП, включващ преглед, анализ, препоръки за корекции на ИС на НАП в частта за комуникационни и инфраструктурни елементи.

Разработено е web-базирано приложение за проверка на нарушена сигурност на личните данни, вследствие на осъществен неправомерен външен достъп до данни на НАП, както информация за техния конкретен тип.

Изпълнени са редица дейности за подобряване на информационната сигурност, като част от тях са:

- Извършени бяха тестове за сигурност и уязвимости, като идентифицираните приложения, в които се установи, че има уязвимости в сигурността, бяха временно спрени, коригирани и пуснати в експлоатация;
- Предприети са мерки по смяна на паролите на всички потребители на приложенията на НАП;
- Пълна проверка, преглед и актуализация на правата на потребителите с достъп до базата данни на НАП;
- Прегледани и прецизирани са правата на всички, имащи право да достъпват ИС в НАП;

В края на месец август 2019 г. беше извършена извънредна проверка на България от страна на Глобалния форум към ОИСР. Целта на проверката бе оценка на създалата се ситуация и прилаганите мерки за защита на информацията, както и изготвянето на списък от предложения за подобряване на сигурността на информацията. Голяма част от предложенията са изпълнени, като в момента продължава реализацията на останалите технически препоръки.

В съответствие с изискванията на Закона за киберсигурност и Наредбата за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност, в сила от 26.07.2019 г., са извършени действия по планиране и организиране изпълнението на приоритетни организационни и технически мерки. В нормативно изискуемия срок са извършени дейности по мрежова и информационна сигурност, включващи преглед и привеждане в съответствие с наредбата на политики, актуализиране на вътрешни правила (заповеди, процедури, планове), разпределяне на ролите и отговорностите на служителите в организацията, управление на достъпи, документиране и актуализиране на информацията, в т.ч. на процесите по управление на информационните активи, регламентиране на реда за обработка на сигнали и реакция при инциденти, преглед и оптимизиране на взаимодействието с трети страни – доставчици и партньори на НАП и др.

В края на 2019 г. е сключен договор между НАП и „Информационно обслужване“ АД в качеството му на системен интегратор съгласно разпоредбите на Закона за електронно управление за изграждане и управление на отказо-устойчива, резервирана, производителна, защитена и документирана информационна и комуникационна инфраструктура (ИКИ) на Националната агенция за приходите. Предвидени са дейности за изграждане на ИКИ, включително активиране на софтуерни и хардуерни ресурси, както и услуги по мигриране, управление и експлоатация на съществуващи и нови ресурси в ИКИ на НАП.

През периода продължи работата по осигуряване навременна и ефективна помощ на крайните потребители на ИТ системи, услуги и устройства, както и изграждане, финализиране и въвеждане в експлоатация на среда за частична децентрализация на основните дейности, свързани с базовите функции при обслужване на мейл-клиент заявките с цел постигне по-голяма оперативност, интегралност, мониторинг и обратна връзка при обслужване на този сегмент от пощенската инфраструктура на НАП.

4.2. Управление на човешките ресурси

4.2.1. Програми за развитие на управленския капацитет в НАП

Продължава реализирането на проект „Развитие на управленския капацитет и лидерството в НАП. Изграждане на организационна култура на приемственост и управление на знанието“. През 2019 г. са реализирани следните дейности:

- утвърдени са „Методика за определяне на ключови длъжности в НАП“, Списък на ключовите длъжности в Агенцията за 2018-2020 г. и Компетентностен модел за висши държавни служители;
- утвърдена е „Методика за подбор на кандидатите и включване на служители в програмите за приемственост“ с приложение Учебни планове и учебно съдържание на Програмите за приемственост;
- проведени са 50 индивидуални коучинг сесии с висшето ръководство на НАП;
- реализирани са 20 екипни коучинг сесии, включващи служители от ЦУ на НАП и ТД на НАП;
- проведено е сертификационно обучение „НЛП Мастер Практик“ – 1 обучение с 20 участници;
- проведено е сертификационно обучение за НЛП техники за управление на поведението, предназначено за усъвършенстване уменията на вътрешните обучаващи – 2 групи по 15 участници;
- проведено е обучение за презентационни умения за ръководители и експерти в НАП – 2 групи по 15 участници;
- проведен е Форум за Ефективно лидерство с участието на мениджъри от бизнеса и служители от НАП.

В рамките на Програмата за ръководители с опит /ПРО/ в НАП през 2019 г. са проведени четири обучения по четири теми за управленски умения с 54 участника. Проведен е Център за развитие като вход в ПРО с 8 участника. През 2019 г. 37 ръководители са завършили Програмата за ръководители на НАП.

Във връзка с развитие на управленския капацитет са разработени 3 нови курса, по които ще бъдат проведени обучения през 2020 г.

Тридесет и пет участника са приключили успешно Програмата за новоназначени ръководители през 2019 г. В рамките на програмата бяха въведени практически дейности, в т.ч. срещи за споделяне на добри практики и екипен коучинг.

През годината продължи развитието на процесите по наставничество и кариерно развитие на служителите в организацията.

Утвърден е Компетентностен модел, включващ специфичните професионални компетентности за ръководители и служители във функция „Управление на човешките ресурси“, в т.ч. е интегриран в длъжностните характеристики на функцията.

4.2.2. Съвет за социално сътрудничество

С оглед гарантиране на социалния диалог между работодател и синдикати през 2019 г. в НАП са проведени 2 срещи на формирания Съвет за социално сътрудничество. Дискутирани са теми, свързани с трудовата заетост и възнаграждения, допълнителни възнаграждения за принос в работата, оценяване изпълнението на служителите, идентифициране на потребностите от повишаване квалификацията на служителите в НАП, промени в работното време, условията на труд, застраховане, социално-битово обслужване.

4.2.3. Повишаване на възнаграждението на служителите в НАП

Като част от дейностите по един от основните приоритети на НАП за 2019 г. – организационно усъвършенстване и развитие на човешкия капитал на НАП, бе осъществена една от основните мерки по този приоритет – повишаване на възнаграждението на служителите в НАП. Основните заплати, считано от 01.01.2019 г., бяха увеличени средно с 11,8 на сто. С цел стимулиране на доброто изпълнение при индивидуалното увеличение бяха взети предвид получените годишни оценки на изпълнението.

4.2.4. Обучение на служителите в НАП

Проведено е заседание на Националния комитет за обучение за утвърждаване на НПО и ПНСРС за 2019 година.

Изготвени са 3 четиримесечни графици за обученията по НПО и работните срещи по ПНСРС.

Таблица № 43: Проведени в НАП обучения и работни срещи 2017 – 2019 г.

Проведени обучения и работни срещи						
Групи обучения/работни срещи	**2017 г.**		**2018 г.**		**2019 г.**	
	брой групи	брой участници	брой групи	брой участници	брой групи	Брой участници
Планови и извънпланови обучения по НПО	368	6 284	390	6 258	511	7253
Планови и извънпланови работни срещи по ПНСРС	57	1 929	64	2024	63	2177
Обучения по МПО	285	7 334	299	10786	343	7901
Обучения по ГПО	38	377	1	5	10	33
ОБЩО	**748**	**15 924**	**754**	**19 073**	**927**	**17 364**

Въвеждащото обучение на новоназначени и преназначени служители е един непрекъснат процес, който се реализира през цялата година. В различните фази на въвеждащото обучение са обучени общо 64 групи с 1331 участници.

През 2019 г. въвеждащата програма са започнали 372 новоназначени служители, а 328 служители са приключили въвеждащото обучение в рамките на календарната година.

Таблица № 44: Проведени обучения и участници в тях

Тема	2016 г.		2017 г.		2018 г.		2019 г.	
	брой групи	брой участници	брой групи	брой участници	брой групи	брой участници	брой групи	брой участници

Въвеждащо обучение, в т.ч.	63	848	68	910	72	1 302	64	1331
Обща част	11	263	13	276	4	97	17	372
Специализирана част	51	580	54	587	55	757	43	691
Фискален контрол	1	5	3	47	13	448	4	268
Ръст спрямо предходната година	17%	-4%	7.9%	7.3%	5.9%	43,8%	-11,1%	2,2%

4.2.5. Електронно обучение в НАП

Електронните обучения са един от приоритетите на НАП за 2019 г. Акцентите през 2019 г. бяха:

- Провеждане на задължителни самообучение по мрежова и информационна сигурност в Системата за дистанционно електронно обучение (СДЕО) на НАП;
- Провеждане на електронни курсове за обучение с участието на преподавател. Проведени са 82 специализирани електронни обучения по 20 теми с 1529 участници от различни функции и структури на НАП;
- Провеждане на електронни курсове за самообучение. Разработени и проведени са специализирани курсове и тестове за самообучение по 26 теми с 9470 участия на служители от всички структури на НАП.

През 2019 г. през различните форми на електронни обучения и самообучения са преминали служители на НАП, посочени в таблицата:

Таблица № 45: Електронни обучения и самообучения и участници в тях

Електронни обучения и самообучения за периода 1 януари - 31 декември 2019 г.		
№	**Вид обучение**	**Брой участвали служители**
1	Електронни самообучения по НПО за 2019 г.	531
2	Електронни обучения по НПО с участието на преподавател	862
3	Обучения с онлайн обучаващ екип по МПО	667
4	Е-самобоучения, включени в Каталога за професионалните обучения в НАП	955
5	Електронни тестове за самопроверка на знанията в СДЕО	714
6	Задължително самообучение по мрежова и информационна сигурност	7270
	Общо:	**10999**

През 2019 г. продължи реализирането на вътрешен проект за подобряване на процеса по оценяване на служителите в НАП. Проектът се фокусира върху възможностите за обвързване на процесите по оценяване на приноса на отделния служител с този за годишното оценяване, както и поставяне на акцент върху бъдещия потенциал за развитие на служителя, идентифициране на силните му страни и области за подобрение. През отчетната година проектът е реализиран във функция „Събиране“ на НАП. През 2020 г. проектът ще стартира и във функции „Контрол“ и „Обслужване“.

На база извършен анализ за обезпечаване на функция „Фискален контрол“ с необходимия човешки ресурс са проведени конкурентни подбори и конкурси за доизграждане капацитета на функцията.

За да се отговори на новите предизвикателства и извършващите се динамични промени организацията непрекъснато търси нови възможности и решения за изграждане и поддържане на позитивна работна среда, ангажирани и мотивирани служители, които да предлагат качествени услуги и да бъдат пример за поведение. В тази връзка бяха предприети необходимите действия по актуализирането на Етичните норми и правила и разработването на нов Етичен кодекс, в който са отразени всички промени и изисквания на средата.

4.2.6. Общоорганизационни дейности

Съгласно Закона за киберсигурност и Наредбата за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност /НМИМИС/, приета с ПМС №186 от 19.07.2019 г., в сила от 26.07.2019 г., считано от 01.08.2019 г. с решение на Управителния съвет на НАП № РМФ- 42/01.08.2019 г. е създадена нова дирекция „Мрежова и информационна сигурност на системите“ към Централно управление на НАП на пряко подчинение на изпълнителния директор. Основната ѝ функция и отговорност съгласно НМИМИС е свързана с постигане на високо ниво на мрежова и информационна сигурност на системите в НАП.

Разработени са учебни програми и са извършени следните обучения, свързани с мрежова и информационна сигурност, на служители на НАП:

- обучение на ръководния състав на НАП, свързано с новия Закон за киберсигурност, обн. ДВ. бр.94 от 13 Ноември 2018 г.;
- онлайн обучение по мрежова и информационна сигурност на всички служители на НАП чрез системата MOODLE;
- въведено е задължително обучение по мрежова и информационна сигурност на всички новоназначени служители на НАП, като част от въвеждащото им обучение

4.3. Бюджет и финанси

През 2019 г. са изготвени в срок всички касови и финансови отчети, по структури и на консолидирано ниво за агенцията. Изготвена е информация за „Поетите ангажименти по бюджета и сметките за средства от ЕС“ и „Новите задължения за разходи по бюджета и сметките за средства от ЕС“ към тримесечните отчети за касово изпълнение на бюджета, на сметките за средства от ЕС и на сметките за чужди средства на НАП. Във връзка с одит от Сметната палата на годишния финансов отчет на Министерство на финансите, от НАП са предоставени справки за определени дейности към 31.12.2018 г. Годишният финансов отчет на МФ за 2018 г. е заверен без забележки.

Във връзка с указания на МФ и с оглед подобряване на финансовата дисциплина, управлението на бюджетните средства и ефективността на функция „Бюджет и финанси” през 2019 г. са утвърдени: нови „Правила за документооборота на финансово-счетоводния процес в НАП“ и процедура „Извършване на инвентаризация в НАП“; променен е „Наръчник на счетоводните записвания в НАП“; изменени и допълнени са заповеди, относно оправомощаване на длъжностни лица за осъществяване на функции на второстепенен разпоредител с бюджет, на разпоредител със средства от ЕС и функции по администриране и управление на сметки за чужди средства в ЦУ на НАП; изготвени са указания към структурите за отчитането на присъдените в полза на НАП юрисконсултски възнаграждения и присъдените в полза на взискатели съдебни разноски.

Изготвена и представена в МФ е бюджетна прогноза за периода 2020-2022 г., ведно с приложенията към нея, съобразена с определените разходни тавани на НАП. Изготвен е проект на бюджет на НАП за 2020 г. и са актуализирани бюджетните прогнози за 2021 и 2022 г.

С оглед засилване на текущия контрол по отношение на законосъобразното и ефективно разходване на бюджетните средства ежемесечно са изготвяни и актуализирани „Финансови регистри за поемане на ангажименти“.

Изготвена и представена в МФ е информация по Закона за електронното управление за предвидените и направените разходи в областта на електронното управление и за използваните информационни и комуникационни технологии за периода 2018-2022 г.

Съгласно разпоредбите на РМС №592/21.08.2018 г. са изготвяни и изпращани в регламентирания срок запитвания и уведомления до Агенция „Митници“ и НАП относно наличие на публични задължения с контрагенти по сключени договори.

С оглед вярно представяне на информацията в годишния финансов отчет на НАП за 2019 г. е създадена необходимата организация и са извършени годишни инвентаризации на фактическите наличности на материалните запаси и активи, както и на вземанията, задълженията и паричните средства. Съгласно допълнителни указания на МФ и Сметна палата е извършена корекция на амортизационния план за активите, заведени по сметки от подгрупи/групи 203, 204, 2102, 6029, 2071 и 2079, невключени в амортизационния план към 31.12.2018 г. от структурите на НАП

4.4. Обществени поръчки, правно обслужване, достъп до обществена информация

4.4.1. Правно съдействие във връзка с възлагането на обществени поръчки

Обезпечен е процесът по планиране на обществените поръчки в НАП. Утвърдена е нова версия на вътрешни правила. Утвърдени са Списъци за възлагането на обществени поръчки за доставка на стоки и предоставяне на услуги за 2020 г. – централизиран, децентрализиран и за строителство. Утвърден е график за възлагането на обществени поръчки за доставки, услуги и строителство през 2020 г. в ЦУ на НАП.

Реализираният обем на проведените процедури, възложените поръчки и сключените договори през 2019 г. от всички структури на НАП е, както следва:

Таблица № 46: Обществени поръчки за периода 03.01. - 31.12.2019 г.

Проведени процедури за възлагане на ОП и сключени договори			
Видове процедури	**Статут**	**Брой**	**Общ брой**
ПРОЦЕДУРИ НА СТОЙНОСТ ПО ЧЛ. 20, АЛ. 1 И АЛ. 2 от ЗОП, ВКЛЮЧИТЕЛНО ПРОЦЕДУРИ ПО ЧЛ.82 ОТ ЗОП (вътрешен конкурентен избор)	открити	70	**109**
	прекратени	7	
	приключени с договор	38	
	неприключени процедури	25	
ДОГОВАРЯНИЯ	открити	39	
	прекратени	4	
	приключени с договор	29	
	неприключили процедури	5	
Поръчки без процедура по реда на ЗОП			
Ред за възлагане	**Брой**	**Общ брой**	
Събиране на оферти с обява по чл. 20, ал. 3 от ЗОП	34	**368**	
Директно възлагане по чл. 20, ал. 4 от ЗОП	334		
Сключени договори			
Основание за сключване	**Брой**	**Общ брой**	
По реда на ЗОП	372	**506**	
По ЗДС и ЗЗД	54		
Други/за които правната инициатива не е на дирекция „Правна“/отдел „Правен”	80		
Запазени и зелени обществени поръчки			
	Брой	**Общ брой**	

„Зелени“ поръчки	6	**6**
„Запазени“ поръчки чл.12 от ЗОП	0	

4.4.2. Правно съдействие, свързано с управляваното от НАП имущество

Сключени са договори за обезпечаване с помещения дейността на дирекция „Фискален контрол“ и споразумения за разпределяне на разходи.

Извършени са различни дейности за обезпечаване със сграден фонд на структури на НАП на територията на гр. София и страната.

Извършени са актуализации на Имотния регистър на НАП на 32 обстоятелства, подлежащи на отразяване в него.

4.4.3. Общо правно обслужване, извън нормативната уредба на обществените поръчки и държавната собственост

През 2019 г. в НАП са разгледани 69 заявления/искания по Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ), като са издадени надлежни актове по тях.

С цел подобряване на взаимодействието с външни партньори (органи и институции) и с оглед създаване на условия за по-ефективно и ефикасно изпълнение на функциите на агенцията, през 2019 г. са подписани общо 22 акта, от които 2 бр. са за осигуряване на банково обслужване на клиентите на НАП; 20 бр. регламентират взаимодействие и обмен на информация със следните институции: НОИ, АВ, КФН, АЗ, БИМ и висши учебни заведения.

4.5. Стратегическо планиране и управление на промяната

4.5.1. Стратегическо и оперативно планиране и отчети на НАП. Национални съвещания на НАП.

Съставен е годишният отчет за дейността на НАП за 2018 г., който е одобрен от УС на НАП. Предоставена е планова и отчетна информация от компетентността на НАП за 2018 г. и регулярно през 2019 г. във връзка с национални програми, стратегии и планове, съдържащи ангажименти на НАП, в т.ч. във връзка с програма „Администриране на приходи“ от програмния бюджет на МФ, Национална програма за реформи, Конвергентна програма, инициатива „Партньорство за открито управление“, Единна национална стратегия за повишаване събираемостта на приходите, справяне със сенчестата икономика и намаляване на разходите за спазване на законодателството и др. Организирано е попълването на Интегрираната информационна система на държавната администрация във връзка с годишния доклад за състоянието на администрацията.

Текущо тримесечно ЦУ на НАП и ТД на НАП извършват наблюдение и анализ за изпълнението на оперативния годишен план за 2019 г. Съставени и утвърдени са Годишни приоритети на НАП за 2020 г. и Оперативни годишни планове на ЦУ, ДОДОП и ТД на НАП за 2020 г.

4.5.2. Дейности по прилагане на Стратегията за управление на корпоративните рискове в НАП

Продължава прилагането на въведения през годините процес по управление на корпоративните рискове в НАП, в т.ч. документиране чрез риск-регистри на всяка дирекция (ТД и ЦУ) като част от процеса по оперативно планиране.

През 2019 г. ежегодната работна среща за преглед и актуализиране на стратегическите рискове беше проведена с всички директори в ЦУ и ръководството на НАП. Беше извършен преглед на вече идентифицираните през 2018 г. рискове и контролни мерки с оглед тяхната актуалност, вкл. в контекста на осъществения нерегламентиран достъп до ИС на НАП през юли 2019 година. Съставен е ежегоден

доклад за състоянието на рисковете през 2019/2020 г., свързани със Стратегически план на НАП 2016-2020 г.

4.6. Анализи и прогнози

Дирекцията организира и координира процеса по съставяне, обобщаване, контрол на качеството и предоставяне на управленска и статистическа информация, свързана с дейността на НАП.

4.6.1. Изготвени анализи:

- Анализи за изпълнението на приходите през 2018 г. и по тримесечия на 2019 г.;
- Оценка на очаквания фискален ефект от промяна на данъчно-осигурителното законодателство за 2019 г. и 2020 година;
- Изчисляване на националната ДДС база на България за 2018 г. за целите на собствените ресурси на ЕС (вноските на страната в бюджета на ЕС).

4.6.2. Изготвяне и представяне на външни институции отчети, прогнози и др.:

- Отчети за събраните приходи от НАП на МФ, НОИ и НЗОК;
- Ежедневно е представяна на МФ оперативна информация за приходите и очаквано изпълнение за годината;
- Съгласно бюджетната процедура са изготвени очаквано изпълнение за 2019 г. и прогнози за приходите от данъци и задължителни осигурителни вноски за периода 2020-2022 година - изпратени съответно на МФ, НОИ и НЗОК;
- Предоставяне на НСИ на месечни и тримесечни данни за нотификационните таблици за приходите през 2018 и 2019 година;
- Ежеседмично предоставяне на информация за цените на горивата на Министерство на енергетиката**.**

4.6.3. Разпределение на плана за приходите на НАП за 2019 г. по ТД на НАП.

4.6.4. Други дейности:

- Актуализиран е списъкът и макетите от справки за представяне от ТД и е осигурена необходимата статистическа информация, в т.ч. отчети за касовото изпълнение и различни годишни и текущи регулярни справки за 2018 г. и през 2019 г.;
- Изготвяне на данни за деклариран и внесен ДДС от лица, търгуващи със стоки с висок фискален риск през 2018 г. и през 2019 г.;
- Поддържа се ежемесечна статистика на количествата и цените на реализирани горива през бензиностанциите с ЕСФП;
- Актуализиран е моделът за натовареност по функции, офиси и ТД;
- Извършени са селекция и отчитане на резултатите на национални кампании на дирекции „Събиране“, „Контрол“, „Обслужване“, ГДФК и ИЦ на НАП;
- Предоставяне на данни във връзка със споразуменията за обмен на данни между НАП и Сметна палата, ИВСС и Фонд „Земеделие“;
- Разработени и внедрени са нови справки в Управленската информационна система на НАП.

4.7. Координация на проекти и международни дейности

4.7.1. Изпълнение на проектите в НАП през 2019 г.

4.7.1.1. Оперативна програма „Добро управление“

4.7.1.1.1. Проект „Надграждане на основните системи на НАП за предоставяне на данни и услуги към вътрешни и външни системи“

Приключен е анализът на информационните системи в НАП и е внедрено решение за SOA (Service Oriented Architecture) архитектурата в НАП.

4.7.1.1.2. Проект „Надграждане на знанията и уменията на служители на НАП, чрез участие в специализирани обучения“

Проектът е завършен успешно. Обучени са и са получили сертификат 315 служители на НАП.

4.7.1.1.3. Проект „Реализиране на ЦАИС “Единна входна точка“ за подаване на годишни финансови отчети и статистика в машинночетим формат и интеграция с НАП, НСИ, АВ /ТР/“

В изпълнение на заповед № Р-35/13.03.2019 г. на г-н Томислав Дончев - заместник министър-председател на РБългария е направен цялостен анализ на процесите, свързани с подаването на годишен отчет за дейността и годишен финансов отчет към НСИ, НАП и Агенцията по вписванията и е изготвен бизнес процес за създаване на Единна входна точка. Разработени са предложения за нормативни промени за целите на оптимизиране на приложимото законодателство и реализиране на Единна входна точка. През 2020 г. предстои изготвяне на проектно предложение от страна на Агенция по вписванията за изграждане на Единна входна точка.

4.7.1.2. Проект „Осигуряване на електронен обмен на социално-осигурителна информация между България и ЕС“ (EESSI) в рамките на Механизъм за свързване на Европа (CEF), ЕК

Проектът приключи с успешното стартиране на електронен обмен на социално-осигурителна информация между EESSI контактните точки на страните от ЕС и контактните точки по EESSI за България (НАП, АСП, НЦОК, НОИ).

4.7.1.3. Програма „Еркюл“ III на Европейска служба за борба с измамите OLAF) , Европейска комисия

4.7.1.3.1 Проект „Подобряване на сътрудничеството и моделите за контрол в превенцията на измами, свързани с митнически режим 4200 и 4000, засягащ системата на собствени ресурси на ЕС“

Дейностите по проекта приключиха успешно с реализирането на 6 работни срещи на експертно ниво между представители на данъчните и митническите органи на Република България, Република Румъния, Република Гърция и Република Турция.

4.7.1.3.2. Проект „Подпомагане на борбата с данъчни измами и сивата икономика в Република България чрез подобряване на техническата обезпеченост на НАП за извършване на компютърни разследвания“

През периода тече процедура за избор на доставчик на хардуерно оборудване. Срокът за изпълнение на дейностите по проекта е удължен официално с 6 (шест) месеца - до 31.07.2020 г.

4.7.1.3.3 Подадено проектно предложение с наименование „Усъвършенстване на механизма за осъществяване на фискален контрол, с цел засилване защитата на финансовите интереси на Република България и ЕС“

При извършената оценка проектното предложение е надхвърлило минималния изискуем брой точки за класиране. По информация от OLAF проектното предложение е включено в списъка с резервни проекти за финансиране по програмата.

4.7.1.4. „Програма за подкрепа на структурните реформи“ към ЕК

4.7.1.4.1. Приключено е изпълнението на дейностите по 5 проекта, изпълнявани в сътрудничество със Служба за подкрепа на структурните реформи (СПСР) към Европейската комисия, както следва:

- „Укрепване на административния капацитет на Национална агенция за приходите при мониторинга и контрола на електронната търговия“;
- „Промяна в подхода за събиране на просрочени публични задължения“;
- „Подобряване на знанията и уменията на Националната агенция за приходите в сферата на „MOSS“. Придобиване на специфични умения и запознаване с добрите практики в областта на трансферното ценообразуване, чрез провеждане на специализирано обучение“;
- „Подобряване на качеството на обслужване на клиенти чрез разработване на услуги, предназначени за групи в неравностойно положение и такива със специални потребности“.

4.7.1.4.2. Подадено и одобрено за финансиране от страна на СПСР е проектно предложение с наименование „Укрепване на административния капацитет на Национална агенция за приходите при мониторинга и контрола на електронната търговия (етап 2)“. От страна на СПСР е осигурена консултантска фирма, която в сътрудничество с НАП ще изпълни заложените в проекта дейности.

4.7.1.5. Оперативна програма „Региони в растеж“ (ОПРР)

4.7.1.5.1. Проект „Обновяване, саниране, ремонт и въвеждане на мерки за енергийна ефективност на сграда на Община Перник и Областна администрация”

Проектът успешно приключи на 20.03.2019 г. С реализирането на дейностите по проекта се подобриха експлоатационните характеристики на сградата и беше постигнато по-високо ниво на енергийна ефективност.

4.7.1.5.2. Проект „Обновяване и внедряване на мерки за енергийна ефективност в сградата на НАП в град Пазарджик“

Проектът успешно приключи на 03.05.2019 г. С реализирането на дейностите по проекта се подобриха експлоатационните характеристики на сградата и беше постигнато по-високо ниво на енергийна ефективност.

4.7.1.5.3. Проект „Обновяване и внедряване на мерки за енергийна ефективност в сградата на ТД на НАП-Бургас“

На 07.11.2019 г. е подадено от страна на Община Бургас до УО на ОПРР проектно предложение за проекта.

4.7.2. Международни дейности в НАП

Участие на представители на НАП в международни форуми и представяне опита на НАП

Организирано е участие на представители на НАП в 211 международни мероприятия, вкл. по линия на ЕК, Съвет на ЕС, ЙОТА, ОИСР и Програма „Фискалис“, като по-съществените са:

- Мониторингов комитет по двустранното споразумение с румънската приходна администрация;
- 23-та Генерална асамблея на ЙОТА;
- Срещи на Глобалния форум за прозрачност и обмен на информация за данъчни цели, Форума по въпросите на процедурата по взаимно споразумение, Платформата за добро управление към ОИСР, както и в срещи на различни работни групи към тях и срещи, свързани с Общата система за пренос на данни;
- Среща на ръководителите на данъчните администрации на държавите-членки на ЕС (ТАДЕУС), както и срещи на техните заместници в рамките на стратегически диалог между Европейската комисия и данъчните администрации на ЕС, фокусиран върху определяне на основните предизвикателства, както и

идентифициране на възможните проекти за сътрудничество. В резултат са идентифицирани три стратегически проекта в областта на информационния обмен от дигитални/платформени икономики, доброволното спазване на задълженията и управлението на човешките ресурси, към които НАП се присъедини.

- Кръгла маса по случай 25 години от създаването на Службата за публични приходи (СПП) на Република Северна Македония и отбелязване на празника на данъчния служител;
- НАП участва с експерти в проекти по Програма „Фискалис 2020“ в областта на управлението на данните, данъчното образование за младежите, използване на социалните мрежи, взаимопомощта при събирането на данъци, облагането в енергийния сектор, управлението на риска, измерване на резултатите на данъчната администрация, създаване на единна платформа за подкрепа и координация на едновременни контролни действия и други.

Съгласуване на законопроекти, изготвяне на отговори на запитвания и въпросници от чуждестранни лица и институции

НАП взе участие в изготвянето на общо 29 документа в рамките на координационния механизъм по въпросите на ЕС в РГ № 10 „Данъчна политика”. Представители на НАП взеха участие в 15 заседания на работни органи към Съвета на ЕС.

4.8. Вътрешни и външни комуникации

Един от приоритетите на Националната агенция за приходите е предоставянето на навременна информация и подкрепа на клиентите при изпълнение на задълженията им, както и при ползване на електронните услуги. Друг ключов момент е поддържането на активен диалог с бизнеса, включително обсъждане на предложения за законодателни промени и съществуващи казуси в данъчната и осигурителната практика, търсенето на възможности за подобряване на услугите, които НАП предоставя на гражданите и фирмите.

В този контекст приходната агенция активно използва медиите, като един от най-важните медиатори в отношенията им с бизнеса и гражданите. През 2019 г. НАП проведе 8 пресконференции, свързани със старта на данъчно-осигурителна кампания, новостите в данъчното и осигурителното законодателство, промените в Наредба № Н-18 от 13 декември 2006 г. и нерегламентирания достъп до данни на НАП. Организирани и проведени са над 45 срещи по промените на Наредба Н-18 с различни представители на бизнеса и браншови организации; проведе и излъчи на живо в официалния YouTube канал на НАП видео семинар за промените в данъчното и осигурително законодателство, в сила от 2020 г.

През годината до централните медии бяха разпространени 62 прессъобщения с актуална информация за данъчното и осигурително законодателство, напомняне на наближаващи срокове, важни акценти от дейността на НАП и други теми, представляващи медиен и обществен интерес.

Проведени са електронни информационни кампании, насочени към: самоосигуряващи се лица - във връзка с третиране на риска от неподаване на декларация образец 6; дружества, закъснели с подаването на уведомления по чл. 143ш от ДОПК за обмен на отчети по държави; облагането на продажбите в интернет; промените в Наредба № Н-18/13.12.2006 г. за регистриране и отчитане на продажби в търговските обекти чрез ФУ и проверявани лица. Кампаниите са свързани с информиране за задължения, изследване на нагласи и мнения.

За популяризиране на инициативите на НАП през 2019 г. са отпечатани брошури с общ тираж 250 000, от които: 200 000 броя - за кампанията "Касова бележка", 47 000 броя - за фискален контрол "Обектът ви е под наблюдение и др.

И през 2019 г. продължи инициативата „Лотария с касови бележки“, като в третото издание, приключило в на 9 декември 2019 г., са регистрирани 20 милиона касови бележки.

НАП своевременно актуализира документи, данъчни и осигурителни закони и наредби за 2019 г. в българската и английската версия на официалния си сайт и информира клиентите на Агенцията в двете секции – „За бизнеса“ и „За гражданите“. Подновена е рубриката "Административни услуги", създадена е нова рубрики „Касови апарати, е-търговци, СУПТО. Направена е нова рубрика във външния сайта на НАП – nap.bg - „Разпространени данни на НАП“. Поддържан е и „Профил на купувача“, като през 2019 г. в него са извършени общо 1343 актуализации на съществуващи документи и качени нови. В процес на реализация е и проект по редизайн и преструктуриране на външния и вътрешния портал на НАП – НАПнет и nap.bg.

В НАП се използват всички възможни канали за вътрешна комуникация: актуална информация във вътрешния портал NAPnet, срещи-дискусии по различни теми, национални срещи на ПР-експертите и др. Вътрешният портал НАПнет е комуникационен канал, който подпомага комуникацията със служителите, изпълнението на бизнес процесите и информира служителите на Агенцията. В рамките на годината са публикувани над 670 новини, становища и друга актуална информация, свързани с дейността на НАП.

През годината продължи издаването на вътрешен електронен бюлетин „Посоки“ за служителите на НАП, от които са публикувани 4 броя.

През май 2019 г. се проведе четвъртият национален тиймбилдинг на НАП, в който се включиха над 700 служители на Агенцията. Събитието има положителен ефект върху мотивационните нагласи, развива екипния дух и институционалната принадлежност.

Над 300 рисунки на деца на служители от цялата агенция участваха в коледния конкурс „Зимна приказка“. Творбите на победителите станаха център на кампанията „Дните до Коледа“ - всеки ден, всеки служител на НАП получи, чрез електронната си поща, коледна картичка, с която заедно отброихме дните до 25 декември.

Осъществено е протоколното обслужване на официални и работни срещи на ръководството, срещи по Програма „Фискалис 2020“, корпоративни събития и др. прояви.

4.9. Инспекторат на НАП

Основната дейност на Инспектората е насочена към подпомагане на изпълнителния директор на НАП при осъществяване на управленските му функции чрез:

- предоставяне на независима и обективна оценка на дейността на Агенцията;
- предотвратяване и отстраняване на нарушения при функционирането на агенцията;
- превенция и противодействие на корупцията и нарушенията във финансовата система и мрежовата и информационна сигурност в НАП;
- изготвяне на предложения за подобряване работата на Агенцията и контрол по реализирането им.

През 2019 г. са извършени действия за институционално утвърждаване и качествено развитие на дейностите на Инспектората. Във връзка с важността и актуалността на темите, свързани със защита на личните данни и с опазване на данъчно-осигурителната информация, се предприеха редица мерки, подпомагащи

осъществяването на контрол върху изпълнението на разпоредбите, регламентиращи администриране и използване на защитена информация.

4.9.1. Извършени проверки от Инспектората на НАП

През 2019 г. са извършвани процесуални действия в рамките на 266 проверки по важни за Агенцията теми, в т.ч. 27 тематични проверки. Всички постъпили сигнали са разгледани детайлно и във всички аспекти, които засягат.

Таблица № 47: Извършени проверки от Инспекторат на НАП, 2019 г.

Видове проверки	Продължили от 2017 г.	Планирани през 2019 г.	Извънпланови	Приключени през 2019 г.	Продължаващи през 2019 г.
Проверки по сигнали, жалби и самосезиране	78	-	161	216	23
Комплексни проверки	0	0	0	0	0
Тематични проверки и анализи	6	19	2	20	7
Общо:	**84**	**19**	**163**	**236**	**30**

Предприети действия по сигнали за действия и бездействия на служители на Агенцията и за превенция и противодействие на корупцията

През 2019 г. са постъпили 134 броя жалби и сигнали, съдържащи твърдения за неправомерни или забавени действия и бездействия на служители на НАП, за корупционни прояви и други.

В 23 случая проверки за различни нарушения са инициирани с доклад на Инспекторат, други структури в НАП или други държавни институции. Продължени са 84 проверки, започнали през 2018 г.

Приключени са 177 бр. проверки за неправомерни или забавени действия и бездействия на служители на Агенцията. По всички производства, по които проверките са приключили, са информирани компетентните дирекции за запознаване и предприемане на последващи действия. За констатациите и предприетите действия са уведомени подателите на сигнали и жалби.

Предприети са действия по оценка на качеството на работата на служители от различни звена на НАП. При всяка проверка е извършвано наблюдение за ефективността на разглежданите процеси, действията по управление, чрез които се гарантира законосъобразност и целесъобразност на предприетите от служителите на НАП действия.

Особено внимание през 2019 г. е обърнато на случаите със съмнения за нерегламентиран достъп до защитена информация от служители на НАП. Важността на темата за правилното използване на лични данни и всякакъв вид защитена информация рефлектира върху повишения брой проверки относно достъпванията до такъв вид информация. Извършени са задълбочени и мащабни проверки във връзка със съмнения за неправомерни действия. За констатирано при проверките неправомерно разпространение на данъчно-осигурителна информация са образувани 2 административно-наказателни преписки по реда на ДОПК. Поради съмнения за наличие на корупционни действия в един случай са сезирани органите на прокуратурата.

През годината са извършени 33 тематични проверки и проверки по сигнали, съдържащи твърдения или съмнения за корупция. За установените нарушения на служебни задължения са образувани дисциплинарни производства.

Във връзка с прилагането на Закона за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобитото имущество и Наредбата за организацията и реда за извършване на проверка на декларациите и за установяване конфликт на интереси, през 2019 г. са извършвани 15 бр. проверки, в т.ч. 6 бр. тематични проверки (две от които продължават). Извършена е тематична проверка на всички служители на НАП по отношение на факти и обстоятелства, свързани с несъвместимост със заеманата длъжност по смисъла на чл. 9, ал. 5 от ЗНАП. В резултат от проверките са съставени 2 бр. АУАН за установени обстоятелства за несъвместимост.

В изпълнение на Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията в Република България 2015-2020 г., приоритет 5 „Борба с дребната корупция“, в НАП се изпълнява Антикорупционен план, утвърден от изпълнителния директор на НАП и съгласуван с Министъра на финансите. Набелязаните мерки за противодействие на корупционни практики в Антикорупционния план се проследяват периодично, в съответствие с Насоките за съставянето на антикорупционни планове, тяхното съдържание и одобряването им, се отчита изпълнението им. Отчитането представлява част от поетите ангажименти от НАП и е във връзка с изпълнението на мерките по Механизма за сътрудничество и оценка. Отчетите – тримесечни, шестмесечен и годишен, са публикувани на интернет страницата на Агенцията. През 2019 г. е извършен преглед на изпълнението на мерките срещу идентифицирани корупционни рискове в основните оперативни функции на НАП: „Контрол“, „Обслужване“ и „Събиране“.

Във връзка с изготвянето на „Доклад от Европейската комисия относно напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка“ през 2019 г. в гр. София експерти от ЕК са запознати с дейността на НАП по предприетите антикорупционните политики и мерки.

В резултат от извършените проверки от Инспектората са констатирани 240 случая на незаконосъобразни и неправилни действия, извършени от 171 служители. Взети са мерки за ограничаване на възможността за допускане на подобни нарушения в бъдеще – обърнато е внимание на служителите и техните ръководители, планирани са обучения, изготвени/допълнени са вътрешни процедури и указания за работа. В периода са стартирали 56 дисциплинарни производства, като на 25 служители е наложено наказание по чл. 90, ал.1 от Закона за държавния служител, в това число петима са уволнени. Част от производствата продължават в 2020 г.

4.9.2. Предварителен финансов контрол

През 2019 г. са извършени 14 863 проверки по предварителен финансов контрол за законосъобразност на всички предоставени документи, свързани с вземане на решение преди поемане на задължения, преди извършване на разходи, възстановяване на гаранции и депозити в ЦУ на НАП, УЦ на НАП Боровец и УЦ на НАП Банкя и преводи на събрани вземания от/на страни-членки на Европейския съюз (ЦЗВ) в ЦУ на НАП. Проверките са с 50 % повече от предходната година, но всички са извършени в регламентирания двудневен срок.

С цел подобряване на дейността и внедряване на добрите практики, са извършени проверки в седем офиса на НАП относно спазване на процедурата за извършване на предварителен финансов контрол за законосъобразност преди поемане на задължения и преди извършване на разходи. Изготвени са доклади с препоръки за отстраняване на констатираните пропуски.

Оказана е методическа помощ на структурите на НАП във връзка с осъществявания от тях предварителен контрол за законосъобразност под формата на становища и отговори на въпроси и казуси.

4.9.3. Резултати от извършените от Инспекторат на НАП проверки

Като част от политиката на НАП за качествено изпълнение на възложените й функции, през 2019 година се извърши преглед на изпълнението на приетите предложения, така че да се осигури увереност в постигането на краен положителен резултат, а от там и повишаване ефективността на дейностите на Агенцията. В отчетния период са реализирани 419 от направените 556 предложения на Инспектората, целящи повишаване нивото на изпълнение на дейностите в НАП. Изпълнението на останалите продължава:

Таблица № 48: Резултати от извършените от Инспекторат на НАП проверки, 2019 г.

№ по ред	Вид на предложенията	Дирекции в ЦУ на НАП				ТД на НАП				Общо за НАП
		Брой предложения, чиито изпълнение продължава от минали години	Брой предложения, приети за изпълнение през 2019 г.	Изпълнени предложения през 2019 г.	С отпаднала необходимост	Брой предложения, чиито изпълнение продължава от минали години	Брой предложения, приети за изпълнение през 2019 г.	Изпълнени предложения през 2019 г.	С отпаднала необходимост	Брой предложения, чиито изпълнение продължава през следващата година
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Промяна на процедури и издаване на указания	**55**	**31**	**39**	**7**	**1**	**2**	**2**	**0**	**41**
2	Промяна и/или създаване на организация в ТД на НАП и ЦУ	**2**	**16**	**13**	**0**	**5**	**20**	**19**	**3**	**8**
3	Обръщане на внимание на служители	**3**	**37**	**39**	**1**	**3**	**113**	**111**	**1**	**4**
4	Предприемане на конкретни оперативни действия	**24**	**71**	**74**	**6**	**13**	**62**	**60**	**4**	**26**
5	Създаване/усъвършенстване на програмни приложения	**20**	**17**	**16**	**5**	**0**	**0**	**0**	**0**	**16**
6	Обучения на служители	**5**	**5**	**5**	**2**	**2**	**2**	**2**	**0**	**5**
7	Запознаване на служители с процедури, указания	**0**	**1**	**1**	**0**	**0**	**7**	**6**	**0**	**1**
8	Законодателни промени	**4**	**2**	**4**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**2**
9	Други	**5**	**14**	**16**	**0**	**1**	**9**	**9**	**1**	**3**
10	Уведомление до прокуратура	**1**	**1**	**1**	**0**	**0**	**2**	**2**	**0**	**1**
11	Общо:	**119**	**195**	**208**	**21**	**25**	**217**	**211**	**9**	**107**

Постигнат е и непряк, възпитателен ефект – затвърждава се убеждението на служителите и клиентите на НАП, че действията на всички структури са във фокуса на обективен вътрешен административен контрол.

4.10. Вътрешен одит

Дейността по вътрешен одит през 2019 г. се осъществи в съответствие със Закона за вътрешният одит в публичния сектор, Международните стандарти за професионалната практика по вътрешен одит (издадени от Института на вътрешните одитори, САЩ, и техният превод на български език, публикувани от Института на вътрешните одитори в България), Етичния кодекс на вътрешните одитори, Статута на звеното за вътрешен одит в НАП и утвърдената от министъра на финансите методология за вътрешен одит в публичния сектор, както и в изпълнение Стратегическия план за дейността по вътрешен одит в НАП за периода 2018-2020 г. и Годишния план за одитните ангажименти на дирекция „Вътрешен одит“ в НАП за 2019 г.

Всички одитни ангажименти имаха за предмет оценка за съответствие с действащото законодателство и вътрешни правила, както и спазване на принципите за добро управление при функционирането на съответните процеси.

Съгласно Годишния план за одитни ангажименти на дирекция „Вътрешен одит“ в НАП, за 2019 г. (съгласуван от УС на НАП с РМФ-12/07.02.2019 г.) са планирани 11 одитни ангажимента за даване на увереност. От тях до края на годината са приключени шест одитни ангажимента, четири са в процес на приключване през 2020 г. През м. януари 2019 г. са приключени 4 преходни ангажимента от 2018 г. Извършен е един извънпланов одитен ангажимент (по сигнал в ТД Варна).

Препоръки

За отстраняване на установените пропуски са дадени общо 99 бр. препоръки, в т. ч. 66 по съществени констатации.

В сравнение с предходната 2018 г. се наблюдава намаление на броя на дадените препоръки, включително и по съществените констатации.

Основни изводи за функциониране на системите за финансово управление и контрол в организацията

На база извършените одити и предприетите мерки по изпълнение на дадените препоръки, може да се направи извод, че в НАП съществуват и се прилагат на практика правила и процедури, осигуряващи в по-голямата си част наличието на основните елементи на финансовото управление и контрол, посочени в закона. В одитираните структури са определени отговорни лица за тяхното осъществяване, като същите са запознати с изискванията и ги прилагат на практика.

4.11. Сигурност

4.11.1. Вътрешен ред, охрана и сигурност

В сградите на НАП контролно-пропускателният режим се осъществява денонощно чрез служители на НАП или на наети охранителни фирми, чрез постоянно видеонаблюдение, системи за контрол на достъпа и/или СОТ.

За повишаване нивото на сигурност през 2019 г. са предприети действия за извършването на доставка и монтаж на системи за контрол на достъпа и на системи за видеонаблюдение в сгради на НАП, които нямат изградени такива системи.

Извършени са планови проверки в 4 офиса на ТД на НАП София относно състоянието на физическата сигурност и съхранение и ползване на служебните печати и щемпели.

4.11.2. Вътрешни разследвания

През 2019 г. са извършени проверки по 15 сигнала във връзка с функцията „Вътрешни разследвания“. Изпратени са уведомления до структури на МВР по 2 сигнала

и до прокуратурата - по 6 сигнала. През периода са приключени проверките по 14 сигнала, а по 1 от тях работата е продължила и през 2020 г.

Таблица № 49: Обработени сигнали във функция „Вътрешни разследвания“

Обработени сигнали	Приключени през 2019 г.	Продължаващи през 2020 г.
1. Сигнали за извършени престъпни деяния срещу служители на НАП	9	0
2. Сигнали за извършени престъпни деяния срещу имущество на НАП	1	0
3. Сигнали за извършени нарушения от служители на НАП	2	0
4. Други	2	1
Общо:	14	1

4.11.3. Защита на личните данни

В ЦУ на НАП и ТД на НАП със заповед на изпълнителния директор на НАП и в изпълнение изискванията на Регламент (ЕС) 2016/679 е определено длъжностно лице по защита на данните, на което са възлагани конкретни задачи по извършвани проверки и дейности във връзка със защита на личните данни в НАП, както и извършване на ежемесечен мониторинг на публикуваните документи в „Профил на купувача“ на интернет страницата на НАП.

4.11.4. Специален регистър

“Специален регистър“ на НАП събира, обработва, съхранява и предоставя информация за социалното и здравно осигуряване и трудовите договори на осигуряваните от специалните осигурители лица.

Таблица № 50: Обработена кореспонденция в „Специален регистър”

Обработена кореспонденция за 2019 година	
Регистрирани и обработени входящи писма или описи с протоколи, придружителни писма и технически носители	9 480 бр.
Изготвени и изпратени изходящи писма или описи	9 011 бр.
Предоставяне на данъчно-осигурителна информация съгл. чл. 74 и 75 от ДОПК при постъпили искания от специални осигурители, органи на съдебната власт и др.	500 бр.

4.11.5. Класифицирана информация

В регистратурата за класифицирана информация на НАП се получават, създават, регистрират, разпределят, изпращат и съхраняват документите и материалите, съдържащи класифицирана информация.

Във връзка с дейността по проучването за надеждност на физически и юридически лица за достъп до класифицирана информация ”държавна тайна” ежедневно се предоставя на проучващите органи данъчна и осигурителна информация предвид изискванията на ЗЗКИ и ППЗЗКИ.

През 2019 г. са стартирани процедури по проучване за надеждност за достъп до класифицирана информация на служители на ЦУ на НАП и дирекции ОДОП. Издадени са разрешения за достъп до класифицирана информация.

Съгласно изискванията на ЗЗКИ и ППЗЗКИ са преразгледани създадените в организационната единица документи с цел промяна или премахване на нивата за класификация.

Извършени са дейности, свързани с процедурата по унищожаване на документи, съдържащи класифицирана информация с изтекъл срок на защита.

От служителя по сигурността на информацията е проведено първоначално и текущо обучение за работа с класифицирана информация на служители от ЦУ на НАП.

Осъществява се постоянно взаимодействие с ДАНС във връзка с дейностите по защита на класифицираната информация.

4.11.6. Отбранително-мобилизационна подготовка, защита при бедствия и при терористична заплаха

В изпълнение на изискванията на Наредба № 8121з-647 от 2014 г. за правилата и нормите за пожарна безопасност при експлоатация на обектите са проведени тренировки за усвояване на плановете по чл.9, ал.1, т.2 и т. 4 във всички самостоятелни сгради на НАП, както и симулативни тренировки за противодействие на тероризма.

Взето е участие в организираните от МВР планови тренировки за оповестяване на изпълнителната власт при бедствие и при въздушна опасност.

Проведени са тренировки на служителите, включени в групите за първоначални действия при извънредни ситуации.

През юни е проведено специализирано обучение във Военна академия „Г.С. Раковски“ по програмата за обучение на служители от държавната администрация с възложени функции по отбранително-мобилизационна подготовка и защита при бедствия в НАП.

Извършени са дейностите по Наредбата за отсрочване на запасни и техника - запас от повикване във въоръжените сили при мобилизация, приета с ПМС № 114 от 2013 г., като са изготвени и представени обобщени заявки за длъжноститеq изпълнявани от назначени на работа в НАП запасни, предложени за безусловно отсрочване от повикване във въоръжените сили при мобилизация в периода 2020 г. - 2021 г.

Обновени са медикаменти в аптечките за първа долекарска помощ в структурите на НАП.

4.12. Логистика

През 2019 г. са изготвени и утвърдени 83 бр. докладни записки за възлагане и провеждане на процедури по Закона за обществените поръчки.

В изпълнение на предвидената инвестиционна политика на НАП са усвоени предвидените средства от капиталови разходи и е обезпечена дейността на Агенцията в следните направления:

- изградена и осигурена е достъпна среда за хора в неравностойно положение в офис „Център“ към ТД на НАП София“ и в офиса за обслужване на клиенти към ТД на НАП Бургас, находящ се на ул. „Кабиле“ № 1 в гр. Ямбол;
- извършена е доставка и монтаж на офис контейнер за осигуряване на подходящи условия на труд на служителите от ГД „Фискален контрол“, разположен на ГКПП Дунав мост Видин – Калафат;
- изградена е климатична инсталация в сградата на ТД на НАП Пловдив, ул. „Скопие“ №106 за осигуряване на подходящи условия на труд на служителите;
- изградена е нова пожароизвестителна система в сградата на офис Търговище към ТД на НАП Варна;
- изградена е система за нагнетяване на свеж въздух, осигуряване и подгряването му до стайна температура за офис Плевен към ТД на НАП Велико Търново за осигуряване на подходящи условия на труд на служителите;
- за фасадата на сградата на ЦУ на НАП са закупени два броя LED знамена.

След първоначално утвърдения план за капиталови разходи на НАП за 2019 г. са извършени 2 броя актуализации във връзка с приоритизиране на обектите.

Автомобилният парк на НАП е изцяло подновен чрез предоставяне при условията на оперативен лизинг/дългосрочен наем на фабрично нови леки автомобили, товарни автомобили и микробуси. Предприети са действия, свързани с поетапно освобождаване на старите служебни автомобили на НАП чрез предоставянето им на други организации на бюджетна издръжка.

Извършен е ремонт в административната сграда на ЦУ на НАП, находяща се на бул. „Княз Ал. Дондуков“ №52 в съответствие с концептуалния подход за унифициран интериорен и екстериорен дизайн в НАП.

Проведени са четири инвентаризации в ЦУ на НАП. В структурите на НАП са изготвени актове за унищожаване на неценни документи с изтекъл срок на съхранение, съгласно утвърдената номенклатура на делата в НАП..

През 2019 година е одобрен проект и е осигурено необходимото партньорско финансиране от Министерство на финансите по Оперативна програма „Региони в растеж 2014-2020 г.“ за дейности, свързани с повишаване на енергийната ефективност на сградата на ТД на НАП Бургас с адрес: ул. „Цар Петър“№5Б.

5. ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАП ЗА 2019 ГОДИНА

За отчетният период - 2019 г., са осигурени необходимите финансови ресурси за изпълнение на определените с нормативните актове основни дейности на НАП.

Съгласно утвърдения бюджет за 2019 г. на Министерство на финансите за дейността на НАП са определени средства в размер на 231 058 600 лева.

Таблица № 51: Утвърден бюджет със ЗДБРБ за 2019 г.

Утвърден бюджет със ЗДБРБ за 2019 г.	
Субсидии	223 855 400 лв.
Такси за обслужване ЗОВ по реда на чл. 24, т. 6 от ЗЗО и §7 от ПЗР на ЗБ на НЗОК за 2019 г.	5 058 000 лв.
Трансфери м/у бюджети и сметки за средствата от ЕС	-285 800 лв.
Собствени приходи	2 431 000 лв.
Разходи	231 058 600 лв.
Максимален размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2019 г.	41 330 800 лв.
Максимален размер на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през 2019 г.	33 489 900 лв.
Разходи в областта на електронното управление и за използваните информационни и комуникационни технологии	6 475 500 лв.

В процеса на изпълнение на бюджета на НАП са извършени 11 корекции по следните причини:

- четири корекции за увеличение на трансферите и разходите във връзка с изпълнението на договори, свързани с програми и мерки от Националния план за действие по заетостта в съответствие с отчетените разходи през 2019 г.;
- две корекции за увеличение на разходите, трансферите и финансирането във връзка с изпълнение на поетите ангажименти по подписано Заемно споразумение между Република България и Международната банка за възстановяване и развитие с краен бенефициент НАП по проект „Реформа на администрацията по приходите“;
- пет корекции за осигуряване на финансов ресурс за издръжка и капиталови разходи.

Изпълнение на бюджета на НАП за 2019 г. по елементи на Единната бюджетна класификация:

5.1. Приходи:

Постъпленията от собствени други приходи по бюджета на НАП към 31.12.2019 г. са в размер на 3 167 540 лв.

Най-висок ръст на изпълнение бележат постъпленията по §§28-00, които са в размер на 2 060 651 лв. предимно от приходи от присъдени юрисконсултски възнаграждения по съдебни решения в полза на НАП, с участието на юристи от НАП, свързани с дейността на Агенцията, постъпващи регулярно.

Графика № 14: Касово изпълнение на собствените приходи по бюджета на НАП

5.2. Разходи:

Разходите, извършени от бюджета на НАП към 31.12.2019 г., са в размер на 265 563 448 лв. и са разпределени по параграфи от ЕБК, както следва:

Графика № 15: Бюджетни разходи на НАП към 31.12.2019 г. разпределени по параграфи на ЕБК

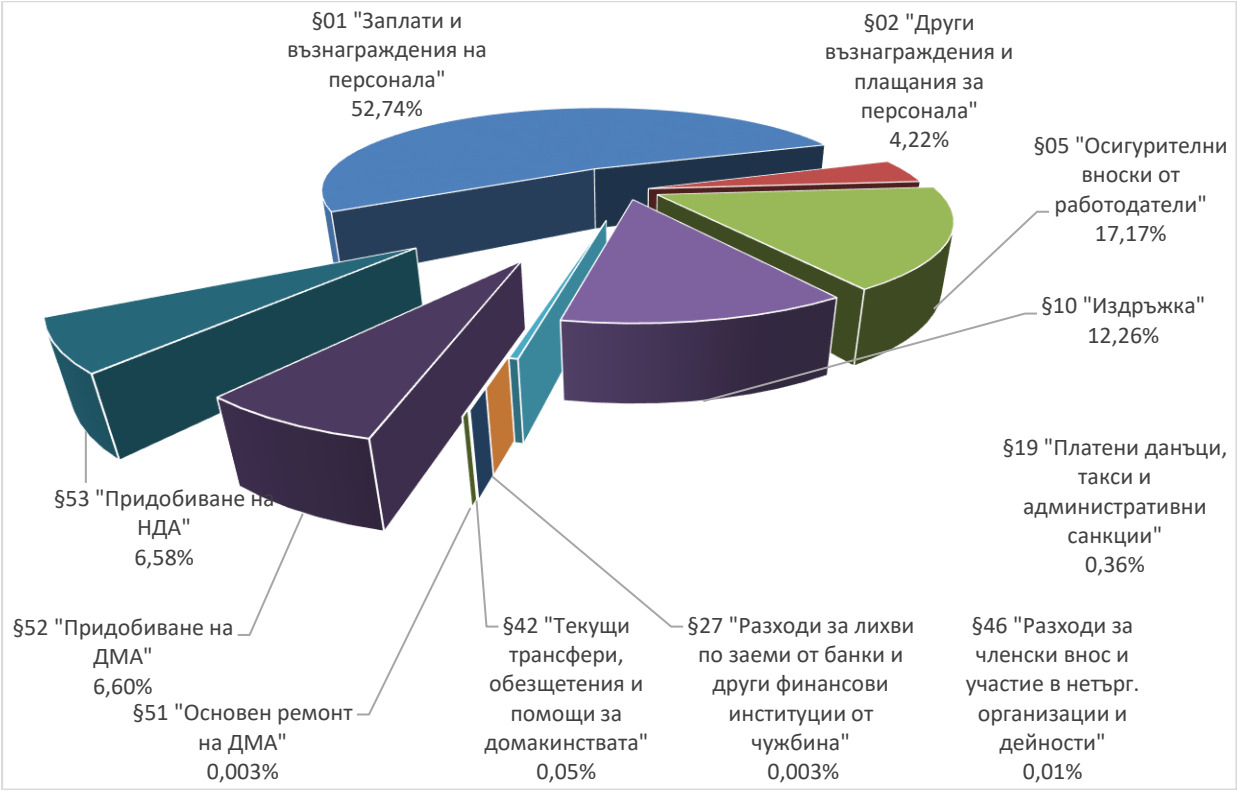

Изпълнението на бюджетните разходи към 31.12.2019 г. в размер на 265 563 448 лв. по източници на финансиране е, както следва:

- от Държавен бюджет – 265 556 642 лв.;
- от Централен бюджет – 6 806 лв. - във връзка с изпълнение на поетите ангажименти по подписано Заемно споразумение между Република България и Международната банка за възстановяване и развитие с краен бенефициент Национална агенция за приходите, по проект „Реформа на администрацията по приходите” №46990-BUL.

Разходите за персонал на НАП за 2019 г. са в размер на 196 849 285 лв.

Средногодишният щатен брой на персонала към 31.12.2019 г. е 7 540 бр. служители, като в т.ч. 1 050 по трудови правоотношения и 6 490 по служебни правоотношения.

Разходите за текуща издръжка, платени данъци, такси и административни санкции към 31.12.2019 г. са в размер на 33 537 754 лв., както следва:

Графика № 16: Разпределение на разходите за текуща издръжка, платени данъци, такси и административни санкции към 31.12.2019 г.

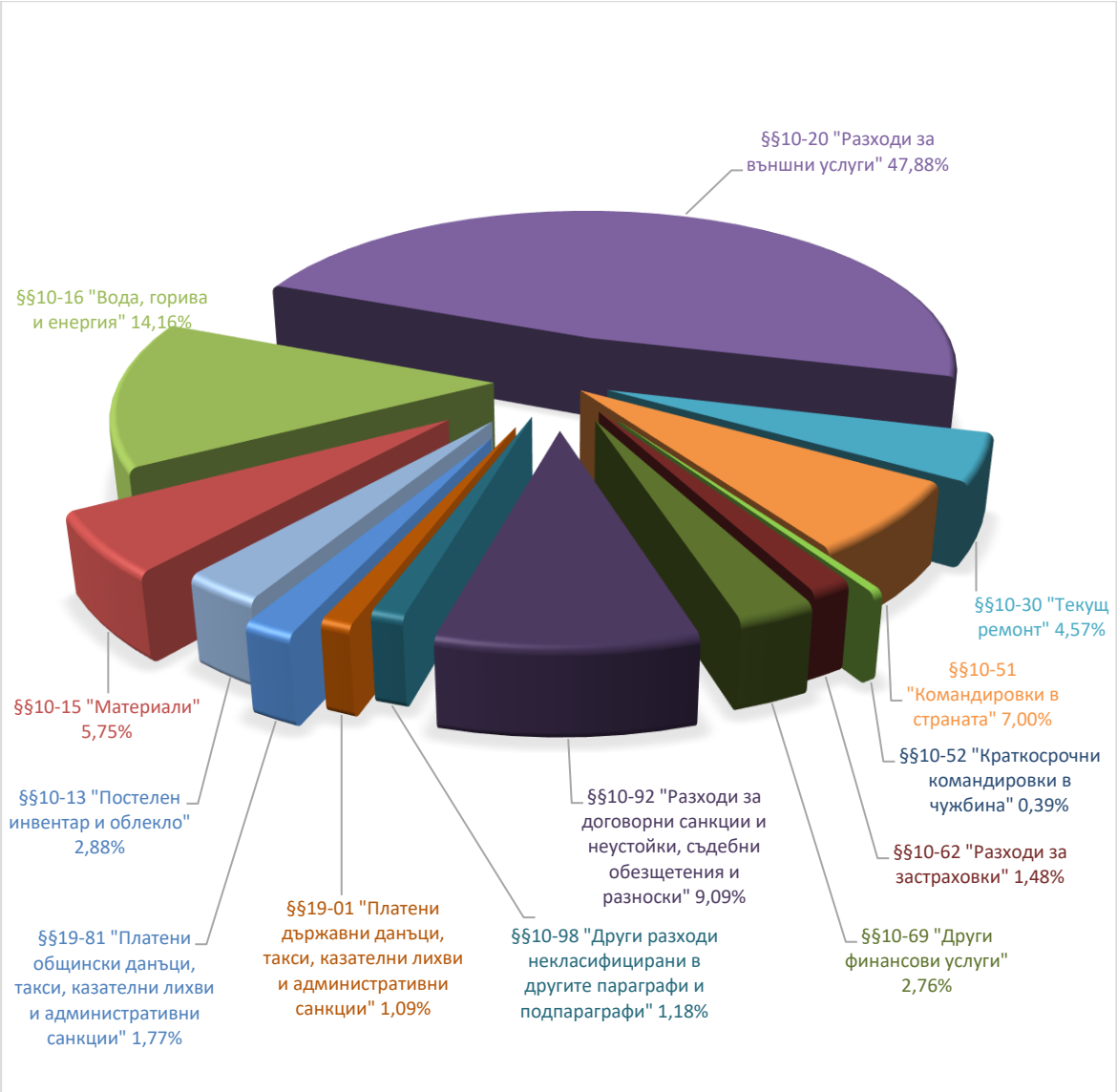

С най-голям относителен дял са разходите по §§10-20 „Разходи за външни услуги“ - в размер на 16 061 811 лв., разходите по §§10-16 „Вода, горива и енергия” - в размер на 4 750 381 лв. и разходите по §§10-92 „Разходи за договорни санкции и неустойки, съдебни обезщетения и разноски” - в размер на 3 048 293 лв.

Освен горепосочените разходи, през годината са извършени разходи и за:

- постелен инвентар и облекло;
- материали;
- текущи ремонти на сгради, автомобили и други;
- командировки в страната;
- краткосрочни командировки в чужбина;
- застраховки на имущество, служители и МПС;
- банкови комисионни за обслужване на сметки и обменни такси за обслужване на картови плащания за обслужване на публични задължения;
- други разходи, некласифицирани в другите параграфи;
- данък върху недвижимите имоти и такса битови отпадъци, закупуване на винетки за автомобилите на НАП, държавни такси по изпълнителни дела на дирекция „Държавни вземания“ и други.

Разходите за други текущи трансфери за домакинствата са 128 000 лв.

Разходите за членски внос и участие в нетърговски организации през 2019 г. са в размер на 36 574 лв.

Лихвите по Държавния инвестиционен заем са в размер на 6 806 лв.

Капиталови разходи:

Към 31.12.2019 г. са извършени капиталови разходи за нуждите на НАП в размер на 35 005 029 лв., в т.ч. разходите за електронно управление и информационни, и комуникационни технологии.

В рамките на посочените по-горе разходи, през 2019 г. са извършени администрирани разходи за провеждане на кампании на НАП, както следва: 120 800 лв. – национална игра на лотариен принцип „Лотария с касови бележки 3“, в изпълнение на специфична за страната препоръка 1 на Съвета на ЕС от 8 юли 2014 г. и 7 200 лв. – образователна кампания „Влез в час с данъците 3, втора част“.